

פרשת צו

(א) זאת תורת העולה וגו'. רבי שמעון פתח ואמר, א צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו', האי קרא אוקימנא ליה ואתמר, ת"ח, האי עולה, סליקו וקשירו דכ"י לעילא, ודבוקא דילה בגו עלמא דאתי, למהוי כלא חד, בקשורא חדא, בחידו. ובגין דסלקא לעילא לעילא, כתיב זאת א תורת, רזא דכר ונוקבא כחדא, תורה שבכתב, ותורה שבעל פה, לסלקא בחביבותא.

(ב) כד אתער סטרא דצפון, כמה דאוקימנא דכתיב, א שמאלו תחת לראשי, כדין איהי סלקא בחביבותא, ואתערטא בימינא, ואתחברא באמצעיתא, ואתנהיר כלא מרזא דקדש הקדשים, ודא מגו דרזא דאדם, ברעו דכהנא, ובצללותא, ובשירתא.

(ג) והא אוקימנא ב דעולה קדש קדשים, ברזא דרוח עלאה, בגין דתלת רוחין קשירן כחדא, רוח תתאה דאקרי רוח הקדש. רוח דלגו באמצעיתא,

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א מוסיף תורת העולה. ב מוסיף כמה דעולה.

(א) (ויקרא ו) פקודי קיג צ"ע. (ב) (תהלים לו) שמות ק צ"ע. (ג) (שיר ב) ביא רלה צ"א.

זאת תורת העולה

הסולם

מאמר

שהעמדנו שכתוב, שמאלו תחת לראשי, דהיינו שהמלכות מקבלת מקו שמאל דז"א. אז היא, המלכות, עולה באהבה, ומתעטרת בימין דז"א, שהוא חסד. ונתחברה באמצע, דהיינו בקו האמצעי דז"א שהוא ת"ת דז"א, ואיר הכל מסוד קדש הקדשים, שהוא בינה. חזו מתוך סוד אדם, ברצון הנהגים שהם קו ימין, ובתפלה של ישראל שהם קו האמצעי, ובשירה של הלויים שהם קו שמאל.

(ג) והא אוקימנא דעולה וכו': והרי העמדנו, אשד עולה היא קודש הקדשים, בסוד רוח עליון, שהוא בינה, משום שג' רוחות קשורים יחד בעולה, א רוח תחתון הנקרא רוח הקדש, שהוא המלכות. (ב) רוח שבאמצע הנקרא

(א) זאת תורת העולה וגו': ר' שמעון פתח ואמר. צדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'. מקרא זה העמדנו אותו, ולמדנו. בוא וראה, עולה זו היא מעלה ומקשרת את כנסת ישראל למעלה, והדבקות שלה בעולם הבא, שהיא בינה, להיות הכל אחד, בקשר אחד, בשמחה. ומשום שעולה למעלה למעלה, לבינה, כתוב, זאת תורת שה"ס דכר ונוקבא ביחד, דהיינו ז"א ומלכות, שהם תורה שבכתב ותורה שבעל פה, לעלות באהבה, לבינה. כי זאת, ה"ס מלכות תורה שבעל פה. ותורת ה"ס ז"א, תורה שבכתב.

(ב) כד אתער סטרא וכו': כשנתעורר צד צפון, שהוא גבורה דז"א, קו השמאל, כמו (דמו"י דף כ"ו ע"א) 153

דאקרי רוח חכמה ובינה. וכן אקרי רוח תתאה. אבל האי רוח, דנפיק מגו שופר, כלין באשא ומיא. רוח עלאה דאיהו סתים בחשאי, דביה קיימין כל רוחין קדישין, וכל אנפין נהירין. ובג"כ אהדרת עולה רוח ממש.

ד) ולבתר מרזא דבהמה, * מסתפקי ואתזנו, לאתקשרא רוחא אחרא, דאיהי גו מסאבו, מאינן תרבין ושמוננין, כמה דאתמר. ובגין כך עולה קדש קדשים, שאר קרבנין למעבד שלמא בעלמא כלהו, מכמה סטרין ומארי דדינין. לאתעברא ולאנתהרא מגו רעותא לאתבסמא, ד אקרון קדשים קלים, בגין דלא מתעטרי לעילא לעילא בקדש הקדשים. וע"ד אינן קדשים קלים, ונכיסו דלהון בכל אתר כמה דאוקמוה, אבל עולה דאיהי רזא דקדש הקדשים, לאו איהי כשאר קרבנין, דכל ה עובדהא קדש.

ה) ת"ח, מה כתיב ולבש הכהן מדו בד, אלין לבושין מיחדין לקדושה. כד יחידאי, מיחדא לקדושה. וכתיב בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. מ"ט דא קדש. אלא רזא דמלה, כדקאמר דאיהי קדש קדשים, דסלקא כלא ואתעטרא בקדש הקדשים, בקשורא חדא. ולבתר מפני ואעבר רוח מסאבא, דמסאב כלא, דלא שלטא, ולא ה יתקריב גו מקדשא, ואתעבר מכל סטרי דקודשא, ואשתאר כלא קדש בקדושה יחידאי.

ו) ואמר ר"ש, הא אתמר, דכתיב, ד) אדם ובהמה תושיע יי. והכי סלקא

חלופי גרסאות

ג כליל, ד אקרי. ה עובדא. ו כד. ז מסאיב; דמסאיב.
ח יקרב. ט ואתעבר. י סטרא קודשא.

מסורת הוהר

ד) (תהלים לו) לעיל אות א צ"ב.

זאת תורת העולה

הסולם

מאמר

שהוא בינה. וע"כ הם קדשים קלים ושחיטתן בכל מקום. כמו שהעמידוהו. אבל עולה שהיא סוד קדש הקדשים, אינה כשאר הקרבנות כי כל מעשיה קדש.

ה) ת"ח מה כתיב וכו': בוא וראה מה כתוב, ולבש הכהן מדו בד. אלו הם לבושים המיוחדים לקדושה. כד הוא כמו בדה, דהיינו שמייוחד לקדושה. וכתוב, בגדי קדש הם ורחץ במים את בשרו ולבשם. מהו הטעם שהוא קדש. אלא סוד הדבר כמו שאמרנו, שהיא קדש קדשים, שעולה הכל ומתעטר בקדש הקדשים, שהוא בינה, בקשר אחד, ואח"כ נפנה ונעבר רוח הטומאה המטמא הכל ואינו שולט, ואינו קרב אל המקדש, ונעבר מכל הצדדים של הקדושה, ונשאר הכל קדש בקדושה לבד.

ו) ואר"ש חא אתמר וכו': ואמר ר' שמעון, הרי למדנו. שכתוב, אדם ובהמה תושיע ה'. וכך עולה סוד אדם מצד אדם. ע"י

הנקדא רוח חכמה ובינה. שהוא ז"א שהוא בן לחכמה ובינה. וכן נקרא רוח תחתון. להיותו תחתון ביחס הבינה. אבל רוח הזה הוא יוצא מתוך השופר הכלול מאש וממים, (שפירושו תמצא לעיל בהקס"ז דף קפ"ד ד"ה למשמע ע"ש). ג) רוח עליון הסתום בחשאי, שהוא בינה, שבו מתקיימים כל הרוחות הקדושים, וכל פנים מאירים ממונ, ומשום זה חזרת העולה לרוח ממש.

ד) ולבתר מרזא דבהמה וכו': ואח"כ בסוד הבהמה, שמקריבים, מסתפקים ונזונים החיצוניים, שיתקשר בקדושה רוח אחר שהוא בהם בתוך הטומאה, ע"י החלבים והשומן שמקריבים, כמו שלמדנו. ומשום זה, עולה היא קדש הקדשים, שאר הקרבנות הם לעשות שלום בעולם כולו, מכמה צדדים ובעלי הדין שבטולט, להעבירם, ולהאיר מתוך הרצון להתבשם. ונקראים קדשים קלים, משום שאינם מתעטרים למעלה למעלה בקדש הקדשים.

רזא דאדם, כ מסטרא דאדם. בהמה, מסטרא דבהמה. ובגין כך כתיב אדם כי יקריב מכם. אדם ודאי, דהא קרבניה לעילא, לקשרא קשרא. ולבתר מן הבהמה. וכלא איהו בקרא, אדם ובהמה. ודא איהו רזא, דאצטריך לקרבנא אדם ובהמה, כדקאמר. תא חזי, כד ברא קב"ה עלמא, הכי עבד : אדם ובהמה.

(ז) ואי תימא והא כתיב (ה) ועוף יעופף על הארץ, דהא מנייהו מקרבין קרבנא, ואפילו עולה, כמה דכתיב ואם מן העוף עולה קרבנו. תא חזי, מכל אינון עופין לא מקרבין אלא מן התורים או בני יונה. אלא רזא דא, מה דאתכשר בדא, פסיל בדא. דא ימינא, ודא שמאלא, וכלא חד.

(ח) עוף יעופף על הארץ, הא אוקימנא דאינון רזא דרתיכא. ובהו תסתלק רוח הקדש, לסלקא לעילא. דאינון תרי, חד לימינא, וחד לשמאלא. עוף לימינא, ודא מיכאל. יעופף לשמאלא, ודא גבריאל. דא לימינא, ודא לשמאלא.

(ט) ובג"כ מקרבין תרין אליו, לסלקא רוח קודשא, ושמאלא מעטר וזיין לתתא, לההוא סטר שמאלא. וימינא לימינא. ואתקשרת אתתא בבעלה, למהוי חד. וכלא מסתלק ומתקשר כחדא, לעילא ותתא וקודשא ב"ה אסתלק בלחודוי ואתתקף.

(י) ובספרי קדמאי, מסכנא לא יהיב חולקא לאתזנא, אלא לעילא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ ל"ג מן מסטרא עד מסטרא. ל ל"ג אדם ובהמה.

(ה) (בראשית א) ב"א שיג צ"א צ"ב.

תורים ובני יונה

הסולם

מאמר

שהם סוד המרכבה, שהם המלאכים מיכאל גבריאל וכו', הנקראים עוף, ובהם עולה רוח הקודש, שהוא המלכות, לעלות למעלה לז"א, לזווג. שהם שנים, אחד לימין ואחד לשמאל, עוף הוא לימין, וזה מיכאל. יעופף הוא לשמאל, וזה גבריאל. זה לימין וזה לשמאל.

(ט) ובג"כ מקרבין תרין וכו': וע"כ מקריבים שנים אלו, תורים ובני יונה, שה"ס מיכאל וגבריאל, כדי להעלות רוח הקודש שהוא המלכות, אל ז"א, והשמאל. דז"א מעטר ומזיין למטה לצד שמאל ההוא של המלכות, וימין לימין, ומתקשרת אשה בבעלה, דהיינו מלכות בז"א, להיות אחד. והכל מתעלה ומתקשר יחד למעלה ולמטה, והקב"ה מתעלה ונשגב בלבדו.

(י) ובספרא קדמאי מסכנא וכו': ובספרים הראשונים אמרו, העני, המקריב תורים ובני יונה, אינו נותן חלק, לחזין העולמות, אלא ליחד למעלה. אבל הכל למעלה למטה

ע"י הרצון והתפלה, ובהמה, מצד הבהמה, שמוקרבת על המזבח, וע"כ כתוב, אדם כי יקריב מכם, אדם ודאי, שזה קרבנו, מרצון ומתפלה, למעלה לקשר קשר, בסוד אדם, ואח"כ מן הבהמה, והכל הוא בכתוב, אדם ובהמה, וזה הוא סוד, שצריכים בקרבן אדם ובהמה, כמו שאמר. בוא וראה, כשברא הקב"ה את העולם עשה כך, אדם ובהמה.

(ז) ואי תימא וזהו וכו': ואם תאמר הרי כתוב, ועוף יעופף על הארץ, שמהם מקריבים קרבנות ואפילו עולה, כמ"ש ואם מן העוף עולה קרבנו. הרי שבהמה אינה בדיוק, שתדרוש כנ"ל. ומשיב, בוא וראה, מכל העופות אין מקריבין אלא תורים ובני יונה, אלא סוד זה, מה שכשר בזה פסול בזה, שהאדום, כשר זה, מה שכשר בזה פסול בבני יונה, (חולין כ"ב:) מטעם בתורים ופסול בבני יונה, וזה תורים הוא שמאל. וכו"כ כשר בו אדום, שהוא רומז על שמאל, והכל אחד.

(ח) עוף יעופף על הארץ: הרי העמדנו,

לאתקשרא, אבל כלא לעילא ם ותתא כל חד מתקשר לסטריה כדקא יאות, והא אוקימנא.

(יא) ר' אלעזר שאיל לר"ש אבוי ואמר, הא קשורא דכלא אתקשר בקדש הקדשים לאתנהרא, אתדבקתא דרעוא דכהני ליואי וישראל לעילא, עד היכן איהו סלקא.

(יב) א"ל, הא אוקימנא, עד אין סוף, דכל קשורא ויחודא ושליומו, לאצנעא בההוא צניעו, דלא אתדבק, ולא אתיידע, דרעוא דכל רעוין ביה. א"ס לא קיימא לאודעא, ולא למעבד סוף, ולא למעבד ראש. ן כמה דאין קדמאה, אפיק ראש וסוף, מאן ראש. דא נקודה עלאה, דאיהי רישא דכלא סתימאה, דקיימא גו מחשבה. ועביד סוף, דאקרי סוף דבר, אבל להתם אין סוף.

(יג) לאו רעותין, לאו נהורין, לאו בוצינין בההוא א"ס, כל אלין נהורין ובוצינין תליין לאתקיימא בהו, ולא קיימי לאתדבקא, מאן דידיע ולא ידע, לאו איהו אלא רעו עלאה סתימאה דכל סתימין, אין.

(יד) ם וכד נקודה עלאה, ועלמא דאתי, אסתלקו, לא ידעין בר ריחא, כמאן דארח ם בריחא ואתבסם, ולא דא ם נייחא, דהא כתיב ן ולא אריח בריח ניחחכם, דהא ריח ניחח ריחא דרעותא, דכל הני רעותא דצלוחא, ורעותא דשירתא, ורעותא דכהני, דכלהו רזא דאדם, כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא,

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

מ ל"ג ותתא. נ ל"ג כמה. ם וחד. ן ריחא ואתבסם ן, רוחא דאתבסם. ף ניחח.

(ו) (ויקרא כו) פקודי קין צ"ג.

מאמר הסולם

מאמר

סוף, שהוא המלכות, הנקראת סוף דבר. אבל שמה, באין סוף, לא יש סוף.

ולמטה כל אחד מתקשר אל הצד שלו כראוי. וכבר העמדנו.

(יג) לאו רעותין לאו וכו': אין רצונות, ואין אורות, ואין נרות באין סוף, כל אלו האורות והנרות שבאצילות תלויים, באין סוף, שיתקיימו בהם, אבל אינם עומדים להשגה. מי שידוע ואינו ידוע, דהיינו שאפשר לדבר בו מבחינת ידיעה, אין הוא אלא רצון עליין הסתום מכל סתום הנקרא אין, שהוא כתר, אבל בא"ס לא שייכת כלל ידיעה.

(יא) רבי אלעזר שאיל וכו': ר"א שאל את ר' שמעון אביו, ואמר, הרי קשר הכל נקשר בקדש הקדשים להאיר. שהיא בינה (כנ"ל אות ב'). הדבקות של רצון הכהנים והלויים וישראל, עד אן היא עולה.

(יב) א"ל הוא אוקימנא וכו': א"ל הרי העמדנו, שהדבקות שלהם עולה עד אין סוף, כי כל קשר ויחוד ושלמות הוא לגבוה בצניעות ההיא שאינה מושגת ולא נודע, אשר רצון כל הרצונות בו. אין סוף, אינו עומד להודע, ולא לעשות סוף, ולא לעשות ראש, ולא כמו אין, שהוא כתר, הנקרא אין, הראשון, שהוציא ראש וסוף. מי הוא ראש, זו היא נקודה העליונה, שהיא ראש הכל הסתום, העומדת תוך המחשבה, שהיא חכמה הנקראת ראשית, והחכמה גאצלה מן הכתר שנקרא אין, בסויה והחכמה מאין תמצא (איוב כ"ח) ועשה (ויעי' דף כ"ו ע"ב)

(יד) וכד נקודה עלאה וכו': וכשנקודה העליונה, שהיא חכמה, ועולם הבא, שהוא בינה, מתעלים בהארתם, אינם יודעים רק ריח, שה"ס ו"ק דחכמה המכונה ריח, ולא ג"ר דחכמה, כמי שמריח בריח ומתבשם. ואין זה בחינת נחת, הנקרא אין, שהרי כתוב, ולא אריח בריח ניחחכם. הרי שריח וניחח הם

והוא אקרי ניחה, רעותא : כתר גומו. כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחודא כדקא יאות, כמה דאתמר.

(טו) וע"ד אתיהיבת ז האי סטרא אחרא בידא דכהנא, דכתיב * צו את אהרן ואת בניו לאמר. רזא הכא, דהא אוקימנא, לית צו אלא ע"ז. והכא אתיהיבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה, ולאעברא לה מגו קודשא, בהאי רעותא דסלקא לעילא, ובהאי תננא ותרבין דאתוקדן, בגין לאתעברא מן קודשא, והאי צו ק ברשותייהו קיימא, ר לאפרשא לה מן קודשא ט מגו האי קרבנא ואי תימא צו את בני ישראל, הכי נמי דהא ברשותייהו קיימא, כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון, דלא יכלא לשלטאה עלייהו.

(טז) והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה, לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא ת לעילא, ולאפרשא א לה לדא רוח טומאה, לנחתא ב לה לתתא לתתא. דא ברעותא ובצלוחתא ג כדקאמרן, ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה. (יז) והאי קרא מוכחא עלייהו, דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר. צו : דא ע"ז, רוח מסאבא. לאמר : דא אתתא, דאקרי יראת יי. כתיב הכא לאמר, וכתיב התם (י) לאמר הן ישלח איש את אשתו. והא אוקמוה. בג"כ כלא אתמר, וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה.

חלופי גרסאות

מסודת הזהר

צ בהאי ק ל"ג ברשותייהו קיימא. ר ל"ג מן לאפרשא עד כל. ש ל"ג מן מגו עד כל. ת ל"ג לעילא. א ל"ג לה. ב ליה. ג דקאמרן.

(י) (ירמיה ג) פקודי קיח צ"ז.

הסולם

מאמר

אתדבקתא דרעותא — עד היכן סלקא

זמן שישראל עושים רצונו של אדונם אין הסטרא אחרא יכול לשלוט עליהם. (טז) והאי קרא כלא וכו' : ומקרא הוה. צו את אהרן. בא להראות סוד הדבד, לעטר רוה"ק הוה למעלה למעלה, ולהפריד את רוח הטומאה להורידה למטה למטה, זה דהיינו ישראל, בדצון ותפלה, כמו שאמדנו. וזה דהיינו הכהניס, במעשה הקרבת הקרבן, כל אחד כראוי לו.

(יז) והאי קרא מוכחא וכו' : ומקרא הוה מוכיח עליהם שכתוב, צו את אהרן ואת בניו לאמר. צו זהו עבודה זרה, רוח הטומאה. לאמר, זו אשה הנקראת יראת ה', דהיינו המלכות. כי כתוב כאן לאמר, וכתוב שם, לאמר הן ישלח איש את אשתו, מה שם, לאמר, טובב על אשה, אף לאמר שבכאן הוא אשה, וכבר העמדנו, ומשום זה הכל נאמר, במקרא הוה, דהיינו לעטר את המלכות, ולהוריד הסטי"א והכהן עומד לתקן את הכל בסוד אדם ובהמה, (כנ"ל אות ו').

זכאה

הס שני דבריס. כי ריח ניחה, פירושו ריח של הרצון, דהיינו כל אלו הרצונות של תפלה, ורצון השירה, ורצון הכהן, שכולם הם סוד אדם, (כנ"ל אות ו') או נעשו כולם רצון אחד, וההוא, נקרא ניחה, דהיינו רצון כתר גומו. אז הכל נקשר ומאיר יחד כראוי, כמו שלמדנו.

(טו) ועל דא אתיהיבת וכו' : ועל כן ניתן צד האחד הזה ביד הכהן, שכתוב, צו את אהרן ואת בניו לאמר. ויש סוד כאן, כי העמדנו, שאין צו, אלא ע"ז, דהיינו סטרא אחרא, וכאן ניתן לו לשרוף את המחשבה הרעה ההיא, ולהעבירה מן הקדושה ברצון הזה שעולה למעלה, ובעשן הזה, ובחלבים הנשרפין, כדי שיהיו נעברים מן הקדש, וצו ההוא, שהוא הסטרא אחרא, עומד ברשותם להפרידו מן הקדש על ידי הקרבן הזה, ואם תאמר, צו את בני ישראל, איך אפשר לפרש שצו הוא הסטרא אחרא, ומשיב, אף כאן פירושו, שהסטרא אחרא עומד ברשותם, שכל (דס"י דף כ"ו ע"ב *) דף כ"ז ע"א)

(יח) זכאה חולקיהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי, דאינון ידעי אורחי דאורייתא, ואזלי ד בה בארע קשוט, עלייהו כתיב (ח) יי עליהם יחיו. מאן עליהם. אלין ארחי דאורייתא. יחיו: יתקיימו, בעלמא דין ובעלמא דאתי. (ט) ת"ח, כתיב זאת תורת העולה, אמר ר' חייא, ה האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, ו זאת תורת, דא כ"י. העולה: דהיא סלקא, ומתעטרא לעילא לעילא, לאתקטרא כדקא יאות, עד אתר דאקרי קדש קדשים.

(כ) ד"א זאת תורת, דא כנסת ישראל. העולה: דא מחשבה רעה, דאיהי סלקא על רעותא דב"נ לאסטאה ליה מארע קשוט, היא העולה, היא דסלקא ואסטיאת ליה לבר נש, ו ובעי לאוקדא ח לה בנורא. בגין דלא ו יתייהב לה דוכתא. לאסטאה.

(כא) ובג"כ, על מוקדה על המזבח כל הלילה. מאן לילה. דא כ"י. דאיהי זאת, בגין ד דאתי לדכאה לב"נ מההוא רעותא. על מוקדה. בגין דנהר דינור ו איהו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיומיהו, דהא עאלין לון בההוא נורא דדליק, ומעברי שולטניהון מעלמא, ובגין דלא ישלוט, אצטריך על מוקדה על המזבח כל הלילה, ואתכפיא ולא שלטא.

(כב) ועל דא, כד אתכפיא האי, סלקא כ"י, דאיהי רוח קודשא, דסלקא ואתעטרא לעילא, דהא סליקו ו דילה, כד אתכפיא האי חילא אחרא, ואתפרש

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ח) (ישעיה לח) סקודי קיח צ"ח. ד ל"ג בה. ה העולה ול"ג האי קרא. ו ל"ג מן זאת עד זאת. ז בעי. ח ליה. ט אתיהיב ליה. י לאסגאה. כ ל"ג זאת בגין דאתי. ל ל"ג דאתי. מ ל"ג איהו. נ דילה.

מאמר ב'

הסולם

זאת תורת העולה

וצריכים לשרפה באש, כדי שלא לתת לו מקום להשטין.

(כא) ובג"כ על מוקדה וכו': ומשום זה על מוקדה על המזבח כל הלילה. מי הוא לילה. הוא כנסת ישראל, מלכות, שהיא זאת. הבאה לטהר את האדם מאותו הרצון. על מוקדה, משום שנהר דינור הוא מקום לשרוף כל אלו שאינם נמצאים בקיומם, דהיינו הסטרא אחרא. כי מביאים אותם באש שהוא השרוף, ומעבירים ממשלתם מן העולם. וכדי שלא ישלוט צריך, על מוקדה על המזבח כל הלילה, ואז נכנע ואינו שולט.

(כב) ועל דא כד וכו': וע"כ כשזה, הסי'א, נכנע, עולה כנסת ישראל, מלכות, שהיא רוח הקודש, כי עולה ומתעטרת למעלה, כי העליה שלה, היא בעת שנכנע הכח האחר הזה ונפרד ממנה. ומשום זה צריכים בסוד הקרבן, להפריד את הצד ההוא, הסי'א, מן רוח

(יח) זכאה חולקיהון וכו': אשרי חלקם של הצדיקים, בעולם הזה ובעולם הבא שהיו יודעים דרכי התורה הולכים בה בדרך אמת, עליהם כתוב, ה' עליהם יחיו, מי הם, עליהם. אלו הם דרכי התורה. יחיו, היינו שיתקיימו בעולם הזה ובעולם הבא. (ט) ת"ח כתיב זאת וכו': בוא וראה, כתוב, זאת תורת העולה. א"ר חייא מקרא זה העמדתו אותו באופן זה. זאת תורת, זו היא כנסת ישראל, דהיינו המלכות. העולה, כי היא עולה ומתעטרת למעלה למעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קדש הקדשים. שהוא בינה.

(כ) ד"א זאת תורת וגו': פירוש אחר, זאת תורת זו היא כנסת ישראל, מלכות, העולה, זו היא מחשבה רעה, שהיא עולה על מחשבתו של האדם להטותו מן דרך האמת, היא העולה, זו היא העולה ומשטנת על האדם, (דמרי דף כ"ו ע"א) 158

מנה. ובגין כך בעינן ברזא דקרנא, ׀ לאפרשא להאי סטרא, מרוח קודשא, ולמיהב לה חולקא, בגין דרוח קודשא תסתלק לעילא.

(ג) ׁ רבי אחא פתח ואמר, והאש על המזבח תוקד בו וגו', והאש על המזבח תוקד בו, אמאי. ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר, ׁ אמאי. וכהנא אמאי. והא תנינן אשא בכל אתר דינא הוא, וכהנא מסטרא דימינא קא אתי, ורחיקא הוא מן דינא, דהא כהנא לא אוזמן בדינא לעלמין, והכא הוא בעי לאוקדא דינא בעלמא, דכתיב ובער עליה הכהן.

(ד) אלא הכי אוליפנא, ב"נ דאתי למחטי קמי מאריה, הוא אוקיד גרמיה בשלהוביתא דיצר הרע. ויצר הרע מסטרא דרוח * מסאבא קא אתיא, והא שריא ביה רוח מסאבא. ולזמנין אשתמודען קרבני ׃ דאתיין מהאי סטרא, ובעא לקרבא על מדבחא כדדמי ליה. ולא אשתצי, ולא אתבטל ההוא רוח מסאבא, בין מב"נ, ובין מההוא סטרא דאתי מניה, אלא באשא דמדבחא, דההוא אשא מבערא רוח מסאבא, וזינין בישין מעלמא, וכהנא בדא אתכוון, לתקנא אשא דיבער זינין בישין מעלמא.

(ה) ועל דא בעי, דלא ידעכון ליה לעלמין, ולא יתחלש חילא ותוקפא דיליה, לתברא ׁ חילא דתוקפא אחרא בישא מעלמא, ועל דא לא תכבה. וכהנא יסדר עליה אשא בבקר בבקר, בזמנא דשלטא סטרא דיליה ואתער בעלמא, בגין לבסמא ׀ עלמא, ואתכפיין דינין, ולא ׁ מתערי בעלמא, ועל דא תנינן,

חלופי גרסאות

ׁ לפרשא. ׁ מתחיל וידבר ה' אל משה לאמר צו וגו' ר' אחא. ׁ ל"ג אמאי. ׃ דאתיא ׁ תוקפא ול"ב חילא. ר' דינא ; מוסיף עלמא ולבסמא דינא. ׁ מתערין לעלמא.

זאת תורת העולה

הסולם

מאמר ב'

רוח הקודש, שהוא המלכות, ולתת לה חלק (כנ"ל פקודי אות של"ג) כדי שרוח הקודש יתעלה למעלה.

(ג) רבי אבא פתח וכו': רא"פ ואמר, והאש על המזבח תוקד בו וגו'. שואל, והאש על המזבח תוקד בו, למה. ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר, למה. וכהן, למה יבעיר עצים על האש, והרי למדנו, אשא בכל מקום הוא דין, והכהן בא מצד ימין, והוא רחוק מן הדין, שהכהן אינו מזדמן בדין לעולם, וכאן הוא צריך להבעיר הדין בעולם, דהיינו שצריך להבעיר העצים, שכתוב, ובער עליה הכהן.

(ד) אלא חכי אוליפנא וכו': ומשיב, אלא כך למדנו. אדם הבא לחטוא לפני אדונו, הוא שורף את עצמו בשלהבת יצר הרע, ויצר הרע בא מצד רוח הטומאה, והרי שורה בו רוח הטומאה, ולפעמים נודע קרבנו שבא מצד

(דפ"י דף כ"ו ע"א *) דף כ"ו ע"ב

(ה) ועל דא בעי וכו': ועל כן צריך, שלא יכבו אותה לעולם, אלא אש תמיד תוקד בו, כדי שלא יתחלש הכח והתוקף שבה ויוכל לשבור הכח של תוקף האחר הרע, מן העולם. ועל כן לא תכבה. והכהן יסדר עליו אש בבקר בבקר, בזמן ששולט הצד שלו, כי בבקר שולט צד הימין, ומתעורר בעולם, כדי לבשם העולם, ע"י עריכת האש על המזבח,

פקודא

אית אשא אכלא אשא. אשא דלעילא אכלא אשא אחרא, אשא דמדבחה
אכלא אשא אחרא, ועל דא, אשא דא לא תכבה לעלמין, וכנהא מסדר ליה
בכל יומא.

רעיא מהימנא

(כו) * פקודא לעשות העולה כמשפטה, ועלה אתמר זאת תורת העולה
וגו'. חמש אשים הוו נחתין על קרבנא. אש אוכל ואינו שותה. אש שותה ואינו
אוכל. אש אוכל ושותה. אש אוכל לחים ויבשים. אש^ה שאינו אוכל ואינו שותה.
לקבלייהו אינון, זאת תורת העולה, חד. א^ה היא העולה על מוקדה, ב'. על המזבח,
ג'. כל הלילה, ד'. ואש המזבח תוקד בו ה'.

חלופי גרסאות

ת אינו. א היא העולה ב' על מוקדה על המזבח ג'.

זאת תורת העולה

הסולם

מאמר ב'

הדינים שבקו ימין, הנמשכים מנקודת החולם,
שהוא אוכלת, שממשיך מוחין דחסדים, ואינו
שותה, שאינו ממשיך חכמה. אש שותה
ואינו אוכל, היינו הדינים שבקו שמאל
הנמשכים מנקודת השורק, שהוא שותה,
דהיינו ממשיך מוחין דחכמה, ואינו אוכל,
שאינו ממשיך חסדים, כי השמאל הוא חכמה
בלי חסדים. אש אוכל ושותה, היינו הדינים
שבקו אמצעי הנמשכים מנקודת החירק, שהוא
אוכל, דהיינו שממשיך חסדים, וגם שותה,
שממשיך חכמה גם כן, להיותו כלול מב' הקוין
ימין ושמאל, ויש לו מעלת שניהם. ועד כאן
המדובר מלמעלה מחזה. אבל למטה מחזה,
יש אש אוכל לחים ויבשים, דהיינו הדינים
שבנה"י, הנמשכים ממסך שבחזה, שהיא אוכלת
ושורפת הקליפות שבימין, שהן לחות, שיש
בהן איזה לחוחית אור, ואוכלת ושורפת
הקליפות שבשמאל שהם יבשים לגמרי ויש
אש שאינו אוכל ואינו שותה, היינו הדינים
שבמלכות שאינם ממשיכים שום אור, לא של
חכמה ולא של חסדים, כי המלכות אין לה
מעצמה שום אור, רק מה שז"א משפיע אליה.
וכנגדם הן ה' חלוקות שבהמקרא זאת תורת
וגו'. אשר, זאת תורת העולה, הוא קו ימין,
חסד, כנגד אש הא', היא העולה על מוקדה,
הוא קו שמאל גבורה כנגד אש הב', וע"כ נזכר
כאן מוקדה, על המזבח, הוא קו האמצעי ת"ת,
שהוא על המזבח, המזבח הוא מלכות, על
המזבח, דהיינו ממעל המזבח, הוא ת"ת, שהוא
כנגד אש הג', כל הלילה הוא המסך השולט
מחזה ולמטה, השיך לבחינת מלכות הנקראת
לילה, והוא כנגד אש הד', ואש המזבח
תוקד

ויכנעו הדינים ולא יתעוררו בעולם. על זה
למדנו שיש אש אכלה אש, כי האש של מעלה,
של המלכות, אוכלת אש אחרת, אש המזבח
אוכלת אש אחר של הצד האחר. וע"כ אש
זו, לא תכבה לעולם, והכהן מסדר אותה בכל
יום.

רעיא מהימנא

(כו) פקודא לעשות העולה וכו': מצוה,
לעשות העולה כמשפטה, ועליה נאמר, זאת
תורת העולה וגו'. חמשה מיני אש, היו
יורדות על הקרבן, א) אש אוכלת ואינה שותה.
ב) אש שותה ואינה אוכלת. ג) אש אוכלת ושותה.
ד) אש אוכלת לחים ויבשים: ה) אש שאינה
אוכלת ואינה שותה. כנגדן הם, א) זאת תורת
העולה. ב) הוא העולה על מוקדה. ג) על
המזבח. ד) כל הלילה. ה) ואש המזבח תוקד
בו.

פירוש. ה' דינים הם המכונים ה' אשות,
ג' הם בחג"ת שלמעלה מחזה, הנמשכים מג'
זריעות המכוונות חלם שורק חירק, (כח"ש)
לעיל בראשית א' דף ט"ו בד"ה ההיא, ע"ש)
וב' הם מחזה ולמטה, א' בנויה ויסוד הנמשך
מהמסך שבנקודת החזה. ב' הוא במלכות, והנה
הדינים שבג' קוין חג"ת שלמעלה מחזה הם
בחינות אש שאינה שורפת, אלא אוכל פירושו
שממשיך חסדים. אבל ב' אשות שמחזה ולמטה,
הן שורפות החצונים. ונודע שהמשכת החסדים
מכונה אכילה, המשכת החכמה שבקו שמאל
מכונה שתיה. (כנ"ל ויקרא אות ל"ח, ע"ש).
זה אמרו, אש אוכל ואינו שותה, היינו
160 (דס"י דף כ"ו ע"ב *) דף כ"ו ע"א

(כז) ואוקמוה מארי מתניתין, עולה כולה סלקא לגבוה. ודא בינה, ה',
ה' מראות דילה. ב', בת יחידה, (ט) ומראה כבוד יי' כאש אוכלת. ו' אור דבת עינא,
והיא אש * שותה כל מיין דאורייתא, ואוכלת ג' כל קרבנין דצלותא. ואוכלת
לחין ויבשין, אינון פשטי דאורייתא דאינון כעצים יבשים. ורוי אורייתא אינון
כעצים לחים. והאי איהו אש אוכלת לחין ויבשין.

(כח) ועוד אוכלת לחין, כל קרבנין דהוו קרבין בצלותא, על מצות עשה.
ויבשין, כל קרבנין דהוו קרבין בצלותא, על מצות לא תעשה. והאי איהו, סקילה
שריפה הרג וחנק, על מצות ד עשה, ועל מצות לא תעשה, אלין אינון קרבניא
דשכינתא, צלותא, דפקודין דעשה ולא תעשה. ולקבל ה' מראות אלין, תקינו
חמש צלותי ביומא דכפורי. ולקבל בת עינא, אינון ה עשרת ימי התשובה : ה'
לקבל אור ז דבת עינא. ה' ענויין, לקבל ה' בתראה.

(כט) פקודא בתר דא, לעשות החטאת כמשפטה. תנאים ואמוראים, אתון
דמסטרא דמדות דקודשא ב"ה אתיתו, ח דטרחתון סגי לנקאה ברתא דילי

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ט) (שמות כד) ויקהל טו צ"צ. ב מ' ; יוד. ג ל"ג כל. ד ל"ג עשה ועל מצות
ה ל"ג עשרת. ו ה"ג דפוס מנטובא ; י"ה ; הוי"ה יה"ו ; הוי"ה ; ה' דבת עין. ז ל"ג דבת עינא.
ח דאטרחתון ; דטרחתין.

זאת תורת העולה

הסולם

מאמר ב'

(כח) ועוד, אוכלת לחין וכו' : ועוד יש
לפרש, אוכלת לחים, הם כל הקרבנות הנקרבים
על ידי התפלה, בבחינת ונשלמה פרים שפתינו,
על מצות עשה. ואוכלת יבשים, היינו כל
הקרבנות שהיו נקרבים בתפלה על מצות לא
תעשה, שזו היא שמענישים עליה ד' מיתות,
סקילה שרפה הרג וחנק, והם הקרבנות שהם
על מצות עשה ועל מצות לא תעשה. אלו
הם הקרבנות של השכינה, הנקראת, תפלה,
הבאים על מצות עשה ולא תעשה. וכנגד ה'
מראות אלו, הנמשכים מביתה, כנ"ל, תקנו ה'
תפלות ביום הכפורים. וכנגד בת עין, שהיא
המלכות, כנ"ל, שהיא י', הם עשרת ימי
תשובה. וה' ראשונה דהוי"ה, הוא כנגד האור
של בת עין הנמשך לה מן הו' כנ"ל. ה'
עינוים שביה"כ שאינם אוכלים ושוחים, היא
כנגד ה' אחרונה דהוי"ה, דהיינו המלכות
מבחינתה עצמה, שאינה אוכלת ואינה שותה
כנ"ל.

(כט) פקודא בתר דא וכו' : המצוה
שלאחר זו, היא לעשות החטאת כמשפטה.
תנאים ואמוראים, אתם, שמצד המדות של
הקב"ה אתם באים, שעמלתם הרבה לנקות
הבת שלי, שהיא הלכה, דהיינו מלכות, מן
הקליפות של הערב רב, שהם קושיות רעות
שאינן

תוקד בו, הוא דין המלכות עצמה הנקראת
מזבת. שהוא כנגד האש החמישית.
(כז) ואוקמוה מארי מתניתין וכו' :
העמידוהו בעלי המשנה. עולה, כולה עולה
לגבוה, וזה היא בינה, שהיא ה' ראשונה דהוי"ה.
ונקראת כן על שם ה' מראות שלה, דהיינו
ה' אשות הנ"ל שנמשכות לזו"ן מן הביתה. י'
היא בת יחידה, דהיינו בת עין, מלכות, שעליה
נאמר, ומראה כבוד ה' כאש אוכלת. אמנם
המלכות מבחינתה עצמה, היא אש שאינה
אוכלת ואינה שותה כנ"ל, אלא ו' שהוא ת"ת,
קו האמצעי שהוא אוכל ושותה הוא האור של
בת עין, וכשהמלכות מקבלת מן הו' גם היא
אש שותה כל מים דאורייתא. ואוכלת את כל
כל הקרבנות שבתפלה, דהיינו שמקבלת מן
הו' כל ג' אשות דחג"ת הכלולות בו. וגם
מקבלת מן האש הד' שבנהי"י של הו' שמזוה
ולמטה, וע"כ היא אוכלת לחים ויבשים, כמו
אש הד'. ומפרש, שממשכת פשטי התורה,
שהם כעצים יבשים, וממשכת סודות התורה
שהם כעצים לחים. כלומר, שעייז ששורפת
הקליפות שבשמאל שהן יבשות, נמשכים פשטי
התורה. ועייז ששורפת הקליפות שבימין שהן
לחות נמשכים סודות התורה וזו היא אש אוכלת
לחים ויבשים.

161 (דפויי דף כ"ז ע"א * דף כ"ז ע"ב)

דאיהי ה הלכה, מאלין קליפין, דערב רב, קושיין בישין, דלית לון תירוצ, ולא פרוקא, דעלייהו אתמר, מעוות לא יוכל לתקון, וחסרון לא יוכל להמנות, אלא אתמר תיקו בהון. וכל תיקו דאסורא לחומרא, ואיהו תיקו חסר כן דלית ליה תקון. חסר גון, דאיהי עלמא דאתי, דתיקו ה דעלמא דאתי, שתיקה. כגון שתוק כך עלה במחשבה.

(ל) ו אית קושיין דאינון לבושין דהלכה, דאתמר בהון משבצות זהב. הה"ד, כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. ואתון, פסקין לון בכמה פסקות, ולבחר מתקנין ומפרקין לון בכמה פרוקין.
(לא) ואי חסר שום פסק ממתניתין, כמה דאוקמוה זה חסר מן המשנה, אתון מתקנין לון, והאי הוא חסרון שיוכל להמנות. ואי ייתי טפש ויפיק שום ביש על ההוא אומנא דחתיך לבושין, ויימא וכי אורייתא איהי חסר, והא כתיב תורת יי תמימה, תמימה ה בכל אברין דגופא, דאינון רמ"ח פקודין. הה"ד כלך יפה רעיתי ומום אין בך. תמימה בלבושהא, ואיך חסר מן המשנה.
(לב) ו אתון תימרון ליה, דוק ותשכח חתיכה, ותשכח לה מעורבת בשאר פסקות ומשניות. דאורח אומנא למחתך לבושין בכמה חתיכות, ותלמיד דלאו

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(י) (קהלת א) וישב מט צ"ב. חלק ג' כח. נא: גב. תקוני זהר ת"ע. (ז) (תהלים מה) ויחי קפא צ"ב זהר חדש גב ט"א ש"ג נו ט"א שט"ו תקונים חדשים צט ט"ד ש"ג קיב ט"ב ש"כ קטז ט"ג של"ט ש"מ"ד.
(ז) (תהלים יט) הקסתי קי צ"ב. (ט) (שיר ז) חלק ג' לג: לד: צ. קנו: קפ: רכא: תקוני זהר ת"ג כט. תכ"א גב:

עולה חסאת ואשם

הסולם

מאמר

ואתם האמוראים, פוסקים לבוש המשבצות בכמה פסקי דינים, ואחר כך אתם מתקנים ומישיבים אותם בכמה ישובים.
(לא) ואי חסר שום וכי: ואם חסר איזה פרק מן המשנה, כמו שהעמידהו זה חסר מן המשנה, אתם מתקנים אותו, דהיינו במקומות שאמרינן בגמרא, חסורי מחסרא והכי קתני. (חגיגה ז:) וזה הוא חסרון שיוכל להמנות. ואם יבא פתי ויציא שם רע על אותו אומן החותך הלבושים, ויאמר, וכי התורה הוא חסר, לומר על המשנה חסורי מחסרא, והרי כתוב, תורת ה' תמימה, תמימה בכל אברין דגופא, שהם רמ"ח מצות עשה, ז"ש, כלך יפה רעיתי ומום אין בך, ותמימה בלבושים שלה, ואיך יהיה חסר מן המשנה.
(לב) אתון תימרון ליה וכי: ומשיב. אתם תאמרו לו, תדייק ותמצא חתיכה החסרה, שתמצא אותה מעורבת בשאר פסקים ומשניות. כלומר, כך דרכה של תורה עניה במקום זה ועשירה

שאינו להם ישוב, ולא תירוצ, שעליהם באמר, מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, אלא שנאמר בהם תיקו. וכל תיקו שבאיסור הוא לחומרא, והוא תיקו חסר ה', שרומז שאין לו תקון. חסר ה' שהוא עולם הבא, דהיינו בינה, שיש לה ה' שערים, כי תיקו שבעולם הבא הוא שתיקה, כגון שתוק כך עלה במחשבה. פירושו, שהתיקון לזה היא שתיקה, כמו שאמר הקב"ה למשה, שתוק וכי. (מנחות כט:) שזהו תיקו שבעולם הבא, דהיינו עם ה', שהוא תקון.
(ל) ואית קושיין דאינון וכי: ויש קושיות שהם לבושי הלכה, דהיינו לבושי מלכות, שנאמר בהם, משבצות זהב, ז"ש כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה. כי הקושיות הי"ט דינים, הנבחנים לחקיקות כמו משבצות, והם נעשו לבתשים להמלכות. דהיינו אותם הדינים הגורמים לגילוי החכמה, (כנ"ל פקודי אות שע"ו), וע"כ הי"ט משבצות זהב, כי זהב יורה על גילוי חכמה שמשמאל.
(דפו"י דף כ"ו ע"ב) 162

איהו בקי למקשר ההלכה באלין חתיכות, מתחלפי ליה פסקות וקושיין, ולא אשכח לון פרוקא. עד דייתי אומנא, ופריק לון כל אלין ספקות דלהון. בההוא זמנא, הלכה דאיהי בריתא, סליקת קדם מלכא, שלימא בכלא, בגופא בלבושא וּבַתְּכַשִּׁיטָהּ, ואתקיים בה וּרְאִיתִיהָ לזכור ברית עולם. ה ולזמנין אית לאומנא תלמיד בקי, וּדְיִשְׁדַּר לִיהָ לַתְּקַנָּא לון.

(ג) קמו כלהו ואמר, ודאי אנת הוא אומנא ר'מ. דאתמר בך משה קבל תורה מסיני, ומתמן ואילך ב כלהו תלמידים ג אינון דילך, מן יהושע עד סוף כל דרין. הדא הוא דאמר ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, עד סוף כלהו. תלמיד ד בקי דילך מאן ה הוא ו הא חזינא דאתמר, הכל יהא מונח עד שיבא אליהו.

(ד) אמר לון, ודאי הכי הוא, דאיהו תלמיד חבר, דעליה אתמר וּבֵן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן. כגוונא דאתמר באהרן וּהוּא יְהִי לְךָ לְפָה, * וְהָכִי נָמִי בְרִיָּה, יְהִיָּה הָ לִי לְפָה, דאיהי אורייתא דבעל פה. בגין ו דהיכי דהוינא בקדמיתא כבד פה וכבד לשון, וְהָכִי יוֹקִים לִי קוֹדֶשׁא בִּיָּה, כבד פה באורייתא דבע"פ, וכבד לשון באורייתא שבכתב, דלא יימרון אלין דלא אשתמודעין לי, אחרא איהו. ואליהו ב הוא יהיה לי לפה, ייתי לתקנא כל אלין ספקות, ולפרקא לון.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ש וכתב שטהא; ובתכשיטה. ת או לזמנין. א דיסדר. ב כל; כל התלמידים. ג ל"ג אינון. ד ל"ג בקי. ה יהא. ו דהא. ז מוסיף דאיהי אורייתא הכי. ח ל"ג לי. ט דכי הינא כבד פה בקדמין. י הכי. כ ל"ג הוא.

(ג) (בראשית ט) נח קא צ"ב. (ט) (במדבר כה) חלק ג' נו: קבר. ר"ג: ריד: ר"ז. רכ. רלו: רלו. רלח. רעז. (ט) (שמות ד).

עולה חסאת ואשם

הסולם

מאמר

סוף כולם. תלמיד בקי שלך, הנזכר לעיל, מי הוא. הרי אנו רואים שאמרו, הכל יהא מונח עד שיבא אליהו. הרי שאליהו הוא התלמיד בקי שלך.
(ד) אמר לון ודאי וכו': אמר להם ודאי כך הוא. שאליהו, הוא תלמיד חבר, שעליו נאמר, בן אהרן הכהן דהיינו כמי שאומר, פנחס הוא אליהו. וכעין שנאמר באהרן, הוא יהיה לך לפה. אף כך בנו, אליהו, יהיה לי לפה, שהוא יתקן אורייתא דבעל פה. משום, כי כמו שהייתי תחילה, כבד פה וכבד לשון, כך יקים אותי הקב"ה לעת גמר התקון כבד פה בתורה שבעל פה. כבד לשון בתורה שבכתב שאלו, שלא הכירו אותי לא יאמרו שאתר הוא. דהיינו כמו שאמרו עתידים המתים לקום במומם שלא יאמרו אחר הוא. ואליהו, הוא יהיה לי לפה, יבא לתקן כל אלו הספיקות ולתרץ אותם. בההוא

ועשירה במקום אחר. שדרך האומן לחתוך את הלבושים לכמה חתיכות והחסר במקום זה ממלא במקום אחר, ותלמיד שאינו בקי לקשר ההלכה באלו החתיכות הנמצאות במקום אחר, מתחלפים לו פסקים וקושיות ואינו מוצא תירוץ עליהם, עד שיבא האומן, ויתרץ להם כל אלו הספקות שלהם. בזמן ההוא, הלכה, שהיא הבת, דהיינו מלכות, עולה לפני המלך, שלמה בכל, בגוף, ובלבושים, ובתכשיטים, ומתקיים בה, ורְאִיתִיהָ לזכור ברית עולם. ולפעמים יש לאומן תלמיד בקי שישלח להם לתקן אותם. דהיינו אליהו כמי"ש לפנינו.

(ג) קמו כלהו ואמרו וכו': קמו כולם ואמרו: רועה נאמן, ודאי אתה הוא האומן. שנאמר בך משה קבל תורה מסיני. ומשם והלאה, כולם הם תלמידים שלך, מן יהושע עד סוף כל הדורות. זהו שלמדנו, ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים עד (דפרי דף כ"ז ע"ב *) דף כ"ח ע"א) 163

לה) בההוא זמנא, זאת תורת העולה, ברתא, דהות מהדקא שפלה בגלותא, סליקת על כל דרגין דלעילא, הה"ד (9) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה, וסליקו דילה תהא לאבא דאיהו לימינא חסד, דביה הרוצה להחכים ידרים, מתמן חכמיה, כ"ח מ"ה.

לו) אמר חד תנא, בודאי בגין דא אתמר בך, מוליך לימין משה בגין כלה דילך, דלא יהא לך שלימו אלא בה. ז דכד אנת תהא שלימא מ בה, אתמר בך (10) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ז במראה: כגוונא דכלה דאתפשטת מלבושהא, ומתייחדת עם בעלה בקירוב נשר, ברמ"ח אברים דילה, ולא כסיאת אבר חד מנה. והאי איהו במראה רמ"ח בחושבן.

לז) אמר בוצינא קדישא, בקדמיתא אתחזי לך ע האי פ חיוז, דאתמר בה במראה, דאיהו לך המראה הגדול בסנה, דאדכר ביה חמשה זמנין הסנה.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(9) (משלי לא) ב"ב קלח צ"א. (10) (במדבר יב) ל וכד. מ ל"ג בה. נ מראה. ס ל"ג מן אמר עד ולא בחידות; אתחזי לה דאתמר ביה. ע דאתמר ביה המראה ול"ג מן האי חיוז עד המראה. פ חידו. משפטים קלא צ"פ.

מאמר

הסולם

עולה חסאת ואשם

בשעה שהיא מגלה החכמה שבקו שמאל שהיא מבינה שחזרה לחכמה. היא מתלבשת בלבושים ההם. שלא יוכלו החיצונים לינק ממנה, (כנ"ל פקודי אות שע"ו) אמנם בשעה שמתיחדת בימין, דהיינו בחכמה שבקו ימין, שה"ס חסד שנעשה לחכמה. ה"ס אבא, כנ"ל, בסו"ה מוליך לימין משה זרוע תפארתו, או היא מתפשטת מכל הלבושים האלו, כי גילוי אור החסדים אינו צריך לשום לבוש, שאין שם אחיזה לחיצונים, ואור החכמה שבקו ימין שה"ס אריא עלאין, ה"ס אור והחסדים (כנ"ל ב"א דף רנ"א ד"ה נחית) הנקראים אורא דכיא, וז"ש, דאתפשטת מלבושחא ומתייחדת עם בעלה, דהיינו בשעה שהיא לימין משה, אין פחד מחיצונים, ומתייחדת עם משה, שה"ס ז"א בעלה שנקרא משה, בלי שום לבושים בקירוב נשר ברמ"ח אברים דילה, דהיינו בגילוי החסדים שלה המכונים רמ"ח אברים, שהם כנגד רמ"ח מצות עשה, שהם חסדים, ושס"ה גידין הם כנגד שס"ה מצות לא תעשה שהם גבורות מקו שמאל, וז"ש במראה, רמ"ח בחושבן, להורות שהיא גילוי מראה החכמה שבקו ימין, שהוא בחינת רמ"ח אברים, דהיינו חסדים.

לו) אמר בוצינא קדישא וכו': אמר המאור הקדוש, דהיינו ר' שמעון, בתחילה נראה לך מראה הזה, שנאמר בו במראה, דהיינו

לה) בההוא זמנא זאת וכו': בזמן תהוא, נאמר, זאת תורת העולה, דהיינו הבת, שהיא מלכות הנקראת זאת ונקראת תורה כנ"ל, שהיתה נכתשת ושפלה בגלות, העולה, עולה על כל המדרגות שלמעלה. ז"ש, רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה, והעליה שלה, תהיה, לאבא, שהוא לימין, והוא חסד. שבו אמרו, הרוצה להחכים ידרים, דהיינו חסד שהוא בדרום, משם הוא חכמה, כי בגדלות, נעשו חג"ת דז"א, חב"ד, ונמצא חסד דז"א שנעשה לחכמה שהוא אבא, וע"כ מדרוס שהוא חסד, משם חכמה, שהוא אותיות כ"ח מ"ה, ז"א ה"ס הויה דאלפין שבגימטריא מ"ה, והחסד שנעשה לחכמה, הוא הפח שלו.

לו) אמר חד תנא וכו': אמר תנא אחר, ודאי משום זה, נאמר בך, מוליך לימין משה זרוע תפארתו, משום שהכלה שלך, הנקראת זרוע תפארת, לא יהיה לך שלמות אלא בה, כי כשאתה תהיה שלם בה, בהמלכות, נאמר בך, פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, במראה, כמו כלה שמתפשטת לבושיה ומתייחדת עם בעלה בקירוב נשר ברמ"ח אברים שלה, ואינה מכסית אבר אחד שלה. וזה הוא במראה, שעולה בחשבון רמ"ח.

פירוש. כי נתבאר לעיל (באות ל') שכל הקושיות, שהם הדינים, הן בלבושים של המלכות, הנקראים משבצות זהב, עשיה, כי (דפו"י דף כ"ח ע"א)

וכען אתגליא לך חיזו דא, ז ברמ"ח פקודין, דאינון בחמשה חומשי תורה. ולא בחידות, דאינון לבושין דילה, דבהון חזו כל נביאי. דלית ארח לאתגלאה כלה בקירוב בשר, אלא לחתן דילה.

לח) בההוא זמנא יתקיים בהו, (ר) ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו. כגון אדם ואשתו דכבר אתעבר ערבוביא בישא, ערב רב, קושיא בישא מעלמא, דאינון עריין דקב"ה (ק) ושכינתיה, עריין דישראל. כ"ש עריין דילך רעיא מהימנא. ומהלכה דילך. דבגינייהו צריך לכסאה רזין דאורייתא, כמה דאוקמוה (ו) כבוד אלהים הסתר דבר, עד דמתעברין מעלמא. ולית מלכים (ז) אלא ישראל, כמה דאוקמוה, כל ישראל בני מלכים הם, בההוא זמנא, וכבוד מלכים חקור דבר. (ח) אמר רעיא מהימנא, בריך את לעתיק יומין, דמתמן אנת, כענפא דאתפשט מאילנא, הכי (ט) נשמתין ענפא (א) מניה.

לט) תנאים ואמוראין, (ב) הא ודאי עולה וחטאת ואשם, תלת פקודין אינון, תלת אבהן. (ג) שלמים מטרוניתא. (ד) אבר, (ה) דאיהי תשלומין, (ו) דכל אבר, (ז) כגוונא דיומא קדמאה דחג.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ק) (בראשית ב) ב"א רלו צ"א. (ר) (משלי כה) חלק ח ח נשמתך. א מינה. ב הם. ג מוסיף שלמים איהו. ד אתר. ה ראייה. ו דכלא ול"ג אבר. ז בעינא.

עולה חטאת ואשם

הסולם

מאמר

דהיינו המלכות, שהיא לך המראה הגדול בסנה, שזכר שם ה' פעמים הסנה, כנגד ה' בחינות כח"ב חו"מ שבלבושים שלה הנמשכים משמאל, שה"ס בלבת אש מתוך הסנה, ועתה נגלה לך המראה הזה, ברמ"ח מצות עשה, דהיינו בחסדים (כנ"ל בדבור הסמוך), שהם בה' חומשי תורה, דהיינו בה' בחינות כח"ב חו"מ דז"א הנקרא תורה, ולא בחידות, שהם הלבושים שלה, הנמשכים מקו שמאל, (כנ"ל אות ל') שבהם ראו כל הנביאים. כי אין דרך הכלה, שהיא מלכות, להתגלות בקירוב בשר, דהיינו בלי הלבושים שנמשכים משמאל, אלא לחתן שלה, שהוא משה. שהיה מסתכל במראה המאירה, מסוד החסדים דז"א, אבל שאר הנביאים היו מסתכלים במראה שאינה מאירה, דהיינו בלבושים שלה הנקראים חידות, וגם משבצות זהב (כנ"ל אות ל'). ולא ראו אותה בלי לבושים אלו.

לח) בההוא זמנא יתקיים וכו': בזמן ההוא יתקיים בהם, בז"א שנקרא משה, ובמלכות, ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו, כמו אדם ואשתו קודם החטא, כי כבר נעבר העירוב הרע שהם הערב רב.

(מ) **מי שלא** חג יר'ט הראשון של חג עליה אתמר (ט) מעוות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות. והאי איהו חטאת דמעכב לעולה. חטא איהו דכר. חטאת, נוקבא. ולזמנין דהא אתבסם חטאת, ואתפרש מעולה. בההוא שעיר, דאתמר (ה) ושעיר עזים אחד לחטאת.

(מא) **אשם תלוי** אחיד בתרווייהו, כמאן דאחיד לכאן ולכאן, ואיהו תלוי באמצעיתא. כגון, הכל תלוי עד שיבא אליהו, ויפריש ל לה מתמן. הכי אשם תלוי, איהו אחיד בתרווייהו, עד דיהבין ליה מזונא דיליה, שוחד דיליה, ויתפרש מתמן, ומתקרבין אברין דכלה דא לדא. דהכי איהו אשם וחטאת, כסרכות דאחידו בריאה, ולא מניחין לה לפרחא ל לסלקא לגבי עילא, לנשבא ברוחא דקודשא.

(מב) **שה איהו לעולה, דכתיב** (א) ואיה השה לעולה. ואתמר ביה (ב) **שה** תמים זכר, הה"ד איש תמים. והא צריך למשאל, דהא **שה** איהו לימינא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (קהלת א.) (ת) (במדבר טו) ויקהל קג צ"י. ח מוסיף מי שלא חג ביום ראשון אין תשלומין לראשון ושאר יומין תשלומין זה בזה ובהון וחסרון יוכל להמנות אבל מי. ט חגג. י מוסיף מ"ט חטא. שמות קיט צ"ס.
 (א) (בראשית כב) וירא קנא צ"ב. (ב) (שמות יב) ח מוסיף מי. ט חגג. י מוסיף מ"ט חטא. כ ומפריש; ואפריש. ל ליה. מ ולסלקא. נ שור.

מאמר

הסולם

עולה חטאת ואשם

המלכות לא תוכל לעלות לז"א. וע"י קרבן חטאת, מתתקן קו השמאל, להכלל בימין. והמלכות יכולה לעלות לז"א.
 (מא) **אשם תלוי** אחיד וכו'. העון שמביאים עליו אשם תלוי נאחו בשניהם, כמי שאוחז לזה ולזה, והוא תלוי ביניהם באמצע, כלומר שפוגם בקו האמצעי הכולל ימין ושמאל. כמו, הכל תלוי עד שיבא אליהו, ויפריד אותה, את המלכות, משם, מן הקליפות. שזה יהיה בגמר התקון, כך אשם תלוי הוא נאחו בשניהם, שפוגם בימין ושמאל, עד שנותנים לו, לסטרא אחרא, המזון שלו והשוחד שלו, ע"י קרבן אשם תלוי שהוא מקריב, (כמ"ש לעיל נח דף ל"ז ד"ה וכדין, ע"ש כל ההמשך) ואז יפרד הס"א משם, ואברים של הכלה, דהיינו ב' קוין ימין ושמאל של המלכות, מתקרבים זה לזה. כי כך הם האשמות והחטאים, כמו סרכות האחזים בריאה דהיינו קרומות המדביקים כנפי ריאה זו לזו, ואינם מניחים את המלכות לעוף ולעלות למעלה, לז"א, לנשב ברוח הקודש.
 (מב) **שה איהו לעולה** וכו': שה הוא לעולה, שכתוב, ואיה השה לעולה, ונאמר בו שה תמים זכר, כמו שאתה אומר איש תמים, שפירושו שלט אף שה תמים פירושו שלט, להיותו

הוא חסר ממנו בכל פרט שלו, שכל ספירה פרטית כלולה רק מט' ספירות ולא מעשר, וע"כ כשהמלכות עולה ומתחברת עם ז"א היא משלמת לכל פרט שלו לע"ס, דהיינו תשלומים לכל אבר שלו. כעין יום הראשון של חג, שמקריבים עולת ראייה, שע"י המלכות עולה ומשלמת לכל אבר ואבר של ז"א, לעשר ספירות.

(מ) **מי שלא חג** וכו': מי שלא חג יר'ט הראשון של חג, שלא הביא עולת ראייה ושלמי חגיגה, לחבר המלכות עם ז"א. אחר שעבר הרגל ולא הביא, נאמר עליו, מעוות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות (חגיגה ט). חו היא חטאת, דהיינו חטא, המעכב לעולה, כי ע"י שלא הביא עולת ראייה, עיכב עלית מלכות לז"א, שה"ס עולה. חטא, היא דכר, וחטאת, היא נוקבא, שלשניהם משמעות אחת. ולפעמים מתבשמת החטאת, דהיינו החטא, ונפרדת מעולה, שאינה מעכבת עוד את המלכות מעליה, על ידי שעיר ההוא, שנאמר, ושעיר עזים אחד לחטאת. דהיינו אם מביא קרבן חטאת, פירוש, שעולה ה"ס קו ימין וחסדים, שעל ידיהם המלכות עולה לז"א ולבינה, וחטאת, דהיינו החטאים, מגבירים את קו השמאל על הימין, ומכבים זה את זה, (דפו"י דף כ"ח ע"א)

שעיר איהו לשמאלא, דהיינו שעיר עזים אחד לחטאת, ואית שעיר, ואית שעיר. שעיר אחד ליי, ושעיר אחד לעזאזל. והיינו דכתיב, (א) ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד ליי וגורל אחד לעזאזל. ובהוא שעיר, אתמר בעשו, (ד) איש שעיר. ודא כבד. דנטיל כל אינון שמרים (ה) דדם. שחין אבעבועות פורחות, ספחת, וכל מיני צרעת. והיינו דכתיב, (ו) ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. ואינון עונות (ז) תם, דאיהו לבא. וכדין אתפרש (ח) מלערבא בלבא, וכדין אתבסם, ואיהו כבד באלין חובין, ולא קל לסלקא לגבי יעקב איש תם. חדו מארי מתניתין דמתיבתאן, דקא נחתי עם תנאין ואמוראין.

(מג) קם חד מנייהו (י) ואמר, רעיא מהימנא, הב לי רשו למשאל, בתר דזכינא למשמע מלין יקירין אלין מפומך, דאורייתא דא דנפקת מפומך (יא) יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישו בה, ועל כל דא הלכה היא וללמוד אני צריך. הא שעיר דעזאזל שפיר, אשם תלוי באן אתר איהו.

(מד) אמר ליה, בריך אנת ברי, שפיר קא שאלת. אלא, מה עמודא דאמצעיתא, אחיד (ב) ביה ימינא ושמאלא, דאינון חסד וגבורה, (ג) כגופא דאחיד בין תרין דרועין דבר נש. או כנשר, דאחידן ביה תרין (ד) גדפין לפרחא בהון. וכיונה, דאחידת בה תרין גדפין, דאמתילת לאורייתא, וגדפין (ה) ת דילה למצות (ו) עשה, ובהון היא העולה, ופרחת לעילא. הכי פקודין דלא תעשה.

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

(א) (ויקרא טז) תצוה לט צ"ה. (ד) (בראשית כז) נח (ויקרא טז) תולדות טז צ"א. (ו) (משלי מז צ"א. (ה) חיי שרה טז צ"ג. (ג) דמתמן. ע ותם. פ לערבא. צ אמר. ד בין. ר בגופא אחידא. ש ל"ג מן גדפין עד גדפין; ל"ג מן גדפין עד דילה. ת דיליה. א ל"ג עשה.

עולה חטאת ואשם

הסולם

מאמר

השאלה. שמחו בעלי המשנה וראשי הישיבות שירדו עם התנאים והאמוראים. (מג) קם חד מנייהו וכו': קם אחד מהם, אמר: רועה נאמן תן לי רשות לשאול. אחר שזכיתי לשמוע דברים יקרים האלו מפידך. כי תורה זו היוצאת מפידך יקרה היא מפנינים וכל חפצין לא ישו בה, ועם כל זה הלכה היא וללמוד אני צריך. הנה שעיר לעזאזל, יפה אמדת שהוא בשמאל, אשם תלוי באיזה מקום הוא.

(מד) אמר ליה בריך וכו': א"ל, ברוך אתה בני. יפה שאלת. אלא, מה עמוד האמצעי אחוזים בו ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה, כמו גוף הנאחו בין שתי זרועות האדם. או כנשר, שאחוזים בו ב' כנפים לעוף בהם. כי פני נשר הוא קו האמצעי שבד' חיות, הכולל ימין ושמאל. וכמו יונה, שה"ס המלכות המכונה יונה בשיר השירים, שנאחזים בה ב' כנפים, שנמשלה לתורה, והכנפים שלה למצות

להיותו עולה שהוא בימין. והרי צריכים לשאול. הרי שה הוא לימין. שעיר הוא לשמאל. דהיינו שעיר עזים אחד לחטאת, אשר עזים יורה על דינים עזים שהם בשמאל, (כנ"ל אות תכ"ט) ויש שעיר ויש שעיר, דהיינו שעיר אחד לה, ושעיר אחד לעזאזל. היינו שכתוב, ונתן אהרן על שני השעירים גורלות גורל אחד לה וגורל אחד לעזאזל. וכשעיר הזה, נאמר בעשו, איש שעיר זה הוא בחינת כבוד, שלוקח ושואב כל השמרים שבהם. שהם שחין, אבעבועות פורחות, ספחת, וכל מיני צרעת. והיינו שכתוב, ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה. עונותם הוא אותיות עונות תם, שהוא הלב שנקרא חס. ואז נפרד מלהתערב בלב, שה"ס המלכות, ואז נתבשם, והוא, העזאזל, כבד, באלו העונות שנושא עליו, ואינו קל שיוכל לעלות ליעקב איש תם. שה"ס ז"א. והרעיא מהימנא עוד לא אמר שאלתו מה היא, כי רצה שהם יאמרו (דפו"י דף כ"ח ע"א *) דף כ"ח ע"ב

אינון תפישו דילה, כגון צפרים הנאחזים בפח. וכל תפשין דילה, דמעכבין לה לפרחא, אתקריאו סרכות כאלין סרכות, דמעכבי לכנפי ריאה, לנשבא.

(מה) הכי אשם. דישראל אחיד בגדפוי דשכינתא, דאינון חיוון דכורסייא, דלא תהא עולה בהון בזכוון דישראל, לגבי קב"ה, ומעכבין ב לה, ומכבידין גדפאה ד חטאות דלהון. ה ואשם אימא דערב רב, סרכא אחידת בכורסייא, דתמן מטרוניתא, ולא מנחת לה לסלקא מגלותא. וזכוון אחידן בה לסלקא, אשתארת באוירא, כגון סרכא תלויה ו באוירא. ודא עמודא ד דאמצעיתא. הכי אשם תלוי בצדיק, דאיהו אחיד בין שמיא וארעא.

(מו) חטאת איהי יותרת הכבד, אכבידת ה עלה בחטאות, דלכלוכין דחובין דישראל, כגוונא דכבד מכביד ט שמרים, דאינון דמים, על ערקין דלכא. הכי אלין חטאות, מכבידין על גדפוי דשכינתא, דאינון פקודין דעשה, דדמיין לכנפי יונה. לא תעשה כד אינון מכבידין על עשה, דאינון כ כד חובין דישראל מרובין מזכוון, אתמר באורייתא ג דאיהו גופא, ז ותשלך אמת ארצה, ואיהי צוחת (ח) נתנני יי בידי לא אוכל קום ט נפלה לא תוסיף קום.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ז) (דניאל ח) וביא ר"ו צ"ב. ח) (איכה א) תקוני זהר תסיד צ"ה: תקונים חדשים קא ט"ג של"ס קב ט"ד שכ"א. ט) (עמוס ה) ויחי קפד צ"ה. דאיהו אוירא. ח עליה. ט דמיה דאינון שמרים. דרך אמת א) (בב"ג) פירוש הרח"ו ח"ה ח"ה מסטרון וסנדלפון מחיזח דמטרונתא.

הסולם

מאמר

עולה חטאת ואשם

זולת ע"י קרבן אשם (כנ"ל אות מ"א). וע"כ נקרא אשם תלוי. ע"ש תליתו באויר. וכך אשם תלוי בצדיק, שהוא יסוד דז"א, ששם הוא פוגם. ושם מתקן הקרבן אשם, שהוא אחז בין שמים שהוא ז"א, ובין הארץ שהיא המלכות, ונבחן שהוא תלוי בין ז"א למלכות, וע"כ נקראת אשם תלוי.

והנה נתבאר, שהחטאת מקומו בשמאל, ופוגם בכנפי השכינה, שה"ס החיות, הנושאות את הכסא, שהוא המלכות, ולא בכסא עצמו. אבל האשם, מקומו הוא בקו האמצעי, בת"ת או ביסוד, והוא פוגם בכסא עצמו.

(מו) חטאת איהי יותרת וכו': חטאת היא יותרת הכבד, משום שמכבידה על המלכות, בחטאות מטינופי עונות ישראל, כמו הכבד המכביד עם השמרים שהם דמים, על עורקי הלב, כך אלו חטאות מכבידות על כנפי השכינה, שהם מצות עשה, הדומים לכנפי יונה. (כנ"ל אות מ"ד) לא תעשה המכבידים על עשה, שאמרנו, (שם) פירוש, כשעונות ישראל הם מרובים מזכיות, אז נאמר, בתורה, שהוא גוף, דהיינו ז"א המכונה גוף, ותשלך

אמת

למצות עשה. שה"ס ימין וחסדים, שבהם היא העולה ומעופפת למעלה, לז"א. כך, מצות לא תעשה שהם שמאל ודינים, הם המלכודות שלה, כמו צפרים הנאחזות בפח, וכל המלכודות שלה, המעכבות אותה לעוף, למעלה, לז"א ולבינה, ונקראות סרכות, דהיינו קרומות הדבוקים בכנפי ריאה, כאלו הקרומות המעכבים את כנפי ריאה לנשב.

(מה) הכי אשם דישראל וכו': כך הוא אשם. כי ישראל האחוזים בכנפי השכינה, שהם החיות הנושאות את הכסא, החטאת מעכבת שלא תעלה בהם המלכות ע"י זכיות ישראל אל הקב"ה, שהוא ז"א, שהחטאות שלהם מעכבים אותה ומכבידים הכנפים. והאשם, הוא האם של הערב רב, הוא סרכא הנאחזת בהכסא, ששם המלכה, ולא רק בכנפים כמו החטאת, ואינה עוזבת אותה לעלות מן הגלות. והזכיות, שעושים ישראל, באחזות בה להעלותה מן הגלות, וע"כ היא נשארת באויר, כמו סרכא התלויה באויר, ואויר, זהו עמוד האמצעי. כלומר שתלויה כמו סרכא בקו האמצעי, שהוא ז"א, מחמת האשם, ואינה יכולה להתיחד עמו (רמ"י דף כ"ח ע"ב) 168

מז) ובגין דא, תקינו תנאים ואמוראים צלותין באתר דקרבנין, לאעברא חטאות ואשמות מינה. ובגין דא תקינו צלותא דשחרית, כקרבן השחר. וצלותא דמנחה, כקרבן בין הערבים. וצלותא דערבית, כאמורים ופדרים דהו מתאכלים כל הלילה. ותלת אבהן דתקינו תלת צלותין, לקבל מרכבתא דאינון קטירין בה. כמה דאוקמוה, האבות הן הן המרכבה, דאינון פני אריה אל הימין לארבעתם. ע"כ. ע

מח) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. רבי חייא פתח, ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני וגו', ויאמר ויאמר תלת זמנין דיצחק, ויאמר חד דאברהם, אמאי הכי. אלא, ג' למעשה בראשית, דאינון תלת דיצחק הוו. וחד דאברהם ברביעי, דכתיב הנני בני דחיקא הנני. וכתיב, יהי מארת ברקיע השמים מארת חסר.

מט) ואי תימא ויאמר ויאמר יתיר אינון. אלא, אינון סתימין הוו במחשבה. ואלין, אתגליין מגו חשוכא. ויאמר יצחק אל אברהם, וכתיב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. ויאמר אבי, וכתיב ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י) (ויקרא ו) חלק ג' כט. ל. לג: תקוני זהר תכ"ט עג. כ) (בראשית כב) לעיל אות מב צ"א. ז) (בראשית א) ב"א צה צ"ג. ט) (בראשית א) ב"א מ צ"ד. זמנין מעשה. צ ודייקא. ק ל"ג וכתיב. ע בדפו"י קי"א א והתנחלתם אותם פקודא לעבוד בעבד כנעני. פ ג' זמנין מעשה. צ ודייקא. ק ל"ג וכתיב.

עולה חטאת ואשם

הסולם

מאמר

אברהם הנני בני, יורה שמתוך הדחק אמר לו הנני, וזה כנגד הכתוב, יהי מארת ברקיע השמים. שגם שם כתוב מארת חסר ו', שיוורה על קטרונ הלבנה שהיה שם. (כמיש ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו).
 מט) ואי תימא ויאמר זכר: ואם תאמר, ויאמר ויאמר הכתובים בפרשה זו, הם יותר, ולמה אני דורש רק ד' ויאמר. ומשיב, אלא אלו ויאמר האחרים שכתוב בפרשה, הם סתומים היו במחשבה, כלומר שהם מימין הנמשך מאו"א עלאין הנקראים מחשבה, שהם סתומים, דהיינו חסדים מכוסים מחכמה. ואלו ד' ויאמר, שאני דורש אותם, הם המתגלים בחכמה מתוך החשך. דהיינו גילוי חכמה דקו שמאל, שאינה מתגלה רק עם החשך והדינים הנמשכים משם, (כנ"ל פקודי אות שט"ו) ויאמר יצחק אל אברהם הוא כנגד הכתוב, ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. ויאמר אבי, הוא כנגד הכתוב, ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ויאמר הנה האש, הוא כנגד הכתוב, ויאמר אלקים יקו המים. ויאמר הנני, הוא כנגד הכתוב, ויאמר אלקים יהי מארת.

אמת ארצה. והמלכות צועקת, נתנני ה' בידי לא אוכל קום. נפלה לא תוסיף קום.
 מז) ובגין דא תקינו זכר: ומשום זה התקינו התנאים האמוראים תפלות במקום קרבנות, להעביר חטאות ואשמות מן המלכות. ומשום זה התקינו תפלת שחרית, כקרבן השחר. ותפלת מנחה, כקרבן בין הערבים. ותפלת ערבית, כאמורים ופדרים שהיו מתאכלים על המזבח כל הלילה, ושלשת האבות, שהתקינו ג' תפלות, כנגד המרכבה שהם קשורים בה, שהם חג"ת, כמו שהעמדנו, האבות הן הן המרכבה. שהם פני אריה אל הימין, שהוא חסד, ופני שור, שהוא גבורה, ופני נשר שהוא ת"ת. שכנגד הן שלש תפלות. (ע"כ רע"א מהימנא).
 מח) אש תמיד תוקד וגו': ר' חייא פתח, ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש וגו', ויאמר ויאמר, ג' פעמים ויאמר של יצחק ופעם אחת ויאמר של אברהם, למה נאמר כך. ומשיב, אלא כנגד ג' ימים של מעשה בראשית היו ג' ויאמר, של יצחק, וויאמר האחד של אברהם הוא כנגד יום רביעי דמעשה בראשית, שכתוב, הנני בני, ומשלא כתוב ויאמר (דפו"י דף כ"ח ע"ב) 169

ויהי מבדיל בין מים למים. ויאמר הנה האש, ויאמר אלהים יקוו המים. ויאמר הנני, ויאמר אלהים יהי מאורות.

רעיא מהימנא

ג) ועוד אש תמיד תוקד על המזבח וגו'. דא אורייתא, דאתמר בה הלא כה דברי כאש נאם יי'. לא תכבה ודאי, דעבירה אינה מכבה תורה. אבל עבירה מכבה מצוה, ומאן דעביד עבירה דמכבה מצוה דאיהי נר, הכי מכבה נר דיליה, דאתמר ת בה ט) נר יי' נשמת אדם מגופיה, א והאי הוא כבוי, דאשתאר גופא בחשוכא. והכי מאן דסליק שכינתא ב מאתרהא, ג גרים ג כבוי וחשוכא לההוא אתר. וחשוכא איהי עבירה, ו) ושפחה כי תירש גבירתה. נא) וסליקו דמצוה מסטרא דעמי הארץ, להון מכבה ד מצוה, לקיים בהון, ו) ורשעים בחשך ידמו. אבל לגבי מארי תורה, לית ליה כבייה עולמית,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ג) (ירמיה כג) יתרו פט צ"צ. ט) (משלי כ) משפטים לג צ"ק וזר חדש טו ט"ב של"ד תקונים חרשום צה ט"ד ש"ז צו ט"א של"ה קג טב של"א. ע) (משלי ל) משפטים קלט צ"ט. פ) (ש"א ב) ב"א קמט צ"ג. ר) ל"ג מן ויאמר הנה עד סוף האות. ש ל"ג ועוד. ת ביה. א ל"ג והאי. ב מאתר הא. ג מוסיף כבוי [וחשוכא] לכל העולם. ד ל"ג מצוה.

הסולם

אש תמיד תוקד על המזבח

מאמר

אברהם. והוא כנגד המאמר יהי מארת, חסר ו' שהוא חסרים, מפני שהשמאל שלט אז בלי ימין, וע"כ קטרגה הלבנה שהיתה מחוסרת חסדים הנמשכים רק מימין (כנ"ל ב"א דף ק"ח ד"ה וכבר) הרי שויאמר הנני בני, הוא כנגד המאמר, יהי מארת שביום הרביעי. רעיא מהימנא

פירוש. ויאמר הוא לשון השפעה, ויאמר יצחק אל אברהם הוא התכללות יצחק, שה"ס קו השמאל וגילוי חכמה, באברהם, שה"ס קו ימין וחסרים. וז"ס ויהי אור שביום א' דמעשה בראשית. (כמ"ט) לעיל תרומה אות תכ"ז) אור דיומא קדמאה וכו' בסטרא דאשא הוה וכו' דאיהו יום שני. ע"ש. דהיינו מהתכללות השמאל, שה"ס יום ב', ביום א' שהוא קו ימין, נאמר ויהי אור ביום הא'. הרי שויאמר יצחק אל אברהם שה"ס התכללות שמאל בימין ה"ס המאמר יהי אור ויהי אור שביום א' דמעשה בראשית. ויאמר אבי, ה"ס הברלה, כי הכיר את קו ימין, לבחינת שורש אליו ולמים עליונים והוא עצמו בן דענף לקו ימין, דהיינו מים תחתונים. וא"כ הוא כנגד המאמר, ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וגו'. ויאמר הנה האש והעצים, ה"ס התגלות הדינים שבקו שמאל, הנקראים אש ועצים, והוא כנגד המאמר, ותראה היבשה, שביום ג'. כי מחמת גילוי הדינים דקו שמאל נעשית המלכות בחינת יבשה, דהיינו שלא יכלה להוציא פירות (כנ"ל בהקס"ז אות ר"ו) ונמצא אשר ויאמר הנה האש והעצים, הוא כנגד, ותראה היבשה. ויאמר הנני, שלא נזכר בו שם אברהם שהוא חסד, שהיה לו לומר ויאמר אברהם הנני בני, זה מורה שהשמאל שלט אז בלי ימין, שהוא (דטו"ז דף כ"ח ע"ב) 170

ג) ועוד, אש תמיד וכו': ועוד יש לפרש, אש תמיד תוקד על המזבח. זו היא התורה שנקראת אש, אשר נאמר בה, הלא כה דברי כאש נאום ה', שצריכה להאיר תמיד על המזבח שהוא המלכות. לא תכבה, ודאי שאש התורה לא תכבה, כי עבירה אינה מכבה את התורה. אבל עבירה מכבה מצוה, ומי שעושה עבירה המכבה מצוה, שהיא נקראת נר, כך הוא מכבה את הנר שלו מגופו, דהיינו הנשמה שנקראת נר. שנאמר בה. נר ה' נשמת אדם. שזה הוא כבוי, כי הגוף נשאר בחשך. וכך מי שגורם במעשיו שתסתלק השכינה ממקומה, הוא גורם כבוי וחשך לאותו מקום. ועבירה היא חשך, ושפחה כי תירש גבירתה, כי העבירה, שהיא שפחה וחשך, תירש מקום הגבירה, שהיא השכינה שנסתלקה ממקומה. נא) וסליקו דמצוה מסטרא וכו': והעליה של מצוה מצד עם הארץ, שאין לו תורה, לו העבירה מכבה מצוה. לקיים בו ורשעים

בהון דנהרין לה בכמה רזין דאורייתא, דאור ה ר"ז אתקרי. ומצות דאורייתא
 ו דמקיימין לה רבנן, תורה איהו לגבייהו, לילה ויומם לא תכבה עליהו, בגין
 דמקיימין בה (ז) והגית בו יומם ולילה.

גב) ועשן דסליק מפומייהו במלי דאורייתא, איהו עשן המערכה, דמסדרין
 לה, ז ומעריכין לה לגבי בעלה, כגון (ח) בהעלותך את הנרות, דאתמר בהון
 להעלות נר תמיד. ובעשן המערכה ח וענן הקטרת, דאורייתא עשן דילה, יתער
 ט מלבא, לגבי חכמתא, דאיהו כמוחא, כגוונא דעננא. דאתערותא י דעננא
 מלבא, הדא הוא דכתיב (ט) ואד יעלה מן הארץ, ולבתר והשקה את כל פני
 האדמה.

נג) הכי יתער עשן, מבינה, כ דאיהו בלבא, דאוקמוה ז לגביה, הלב
 מבין. וסליק לגבי חכמה, דאיהי * ט כמוחא. ומאן עשן. דא, ו עמודא דאמצעיתא,
 ט דעת, לב מבין דעת.

נד) לבתר דנחית עשן, חכמה לגבי בינה, דאינון דא ט לשמאלא, ודא
 לימינא. איהו נחית מלא מאבא ואימא, מלא י"ה, לאוקדא עצים דאינון ת"ת,

חלוסי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (יהושע א) בשלח יב צ"ח. (ח) (במדבר ח) שמות
 עח צ"ח. (ט) (בראשית ב) ב"א שכב צ"ב.
 ז לגבה. ח כמוחא. ט מוסיף דעת עמודא נוסח אחר דא עמודא. ט לא גרסינן דעת. ט לימינא ודא לשמאלא.

עשן המערכה

הסולם

מאמר

ז"א, יעלה אליהם למין ויחבר חכמה ובינה
 זו בזו. כעין הענן שהתעוררות הענן הוא מן
 הלב. ז"ש, ואד יעלה מן הארץ. דהיינו
 ז"א שנקרא אד, שהוא עשן, יעלה מן הבינה,
 שה"ס ארץ עליונה, ואחר כך, והשקה את
 כל פני האדמה, כי אחר שז"א עלה למין,
 וקבל שפע מחכמה ובינה, הוא משקה את כל
 פני האדמה, שהוא המלכות.

ג) הכי יתער עשן וכו': ומפרש
 דבריו. כך יתעורר עשן מבינה, שהוא בלב,
 שהעמידו בו הלב מבין, ועולה אל החכמה,
 שהיא כמו מוח. ומהו עשן, הוא קו האמצעי
 שהוא ז"א העולה ומיחד חכמה ובינה, ונעשה
 אליהם דעת, שז"ס לב מבין דעת, שמלב,
 שהוא בינה, עולה דעת, שהוא קו האמצעי
 המיחד חו"ב.

נד) לבתר דנחית עשן וכו': אחד שיורד
 העשן, שהוא ז"א, ודעת, מחכמה לבינה, שהם
 זה לשמאל וזה לימין, שבינה היא משמאל
 לז"א, והחכמה היא מימינו, הוא יורד מלא
 משפע אבא ואמא, שהם חכמה ובינה, מלא,
 משפע י"ח, לשרוף העצים, שהם תלמידי
 חכמים

ורשעים בחשך ידמו. אבל אצל בעלי תורה
 אין לה, להמצוה, כביה עולמית בהם, כי
 מאירים אל המצוה בכמה סודות התורה. כי
 אוד נקרא ר"ז, דהיינו שאור הוא בגי' ר"ז.
 שדומה שרזי התורה הם אורות. ומצוות התורה
 שירבנן מקיימים אותם נחשבת אצלם כמו תורה.
 אשר, לילה ויומם לא תכבה עליהם. משום
 שמקיימים בה, והגית בו יומם ולילה.

גב) ועשן דסליק מפומייהו וכו': והעשן
 העולה מפייהם של בעלי התורה, בדברי תורה,
 הוא, כמו עשן המערכה, שה"ס המלכות, ונקרא
 מערכה, משום שמסדרים אותה ועורכים אותה
 אל בעלה, שהוא ז"א, כמו, בהעלותך את הנרות
 שנאמר על העולאת המלכות, שה"ס נרות אל
 ז"א, שנאמר בהם, להעלות נר תמיד. דהיינו
 המלכות שנקראת נר, וזה הוא בעשן המערכה
 של מזבח החיצון, שהעשן נבחן למלכות.
 ובעשן המערכה וענן הקטרת, שהיא במזבח
 הפנימי, שהתורה, שהיא ז"א, הוא עשן שלה,
 יתעורר ז"א מן הלב, שהוא בינה, ויעלה
 אל החכמה, שהוא כמות, כי מוח ולב הם
 חו"ב, ועשן המערכה של מזבח הפנימי, שהוא
 (דפ"י דף כ"ח ע"ב *) דף כ"ט ע"א)

מסטרא דעץ חיים, דאינון אברים דגופא, דתמן ה' העצים ודאי, לאוקדא לון בשלהובין דאורייתא, דאתמר פ ביה (ט) הלא כה דברי כאש נאם יי'. בשלהובין דנר מצוה ברחימו. ז

נה) פקודא להקריב בכל יומא תמידין. ואבתריה להדליק אש, הה"ד אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. ואבתריה, תרומת הדשן. ואבתריה, קרבן נדר או נדבה. תנאים ואמוראים, כל אלין תמידין, אינון מדות דקב"ה, דצריכי למהוי לון נייחא. ואע"ג דכל ספירן כלהו חד, מ"מ, כל ספירה וספירה ממנא על שבתות וזמנין ויומין טבין, וההיא מדה דשולטנותא דהוא זמנא, כל ספירן אתכלילו בה, ואתקריאו כלהו ע"ש ההיא מדה, בחסד חסדים, בגבורה גבורות והכי בכל מדה.

נו) ואית השבתת מלאכה, כגון שור, דאית ליה עול. וחמור, דאית ליה משאוי. בין עול מלכות שמים, כגון תפילין. בין עול מלכות ה' עכו"ם, כפום עובדייהו, באלין יומין אית לון השבתת מלאכה ונייחא. ט מאן דלא אתעסק באורייתא ת ובפקודין, אית ליה עול מלכות א עכו"ם. ב ומאן דאתעסק באורייתא. ובפקודין, אית לון עול מלכות שמים, דאיהי ה' בתראה, מלכות שמים אתקריאת. נז) עול מצות איהי ודאי, בגין דבה אתבריא כל בריין דשמיא וארעא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

פ בה. ז בדפו"י כתב תרומה קני"ז ב' תנאין ואמוראין וכו'. ק בדפו"י שיך לדף ק"י ב'. ר הרשעה; וכו' ו"ל"ג עכו"ם. ש ל"ג מן מאן עד ומאן. ת ל"ג ובפקודין. א הרשעה. ב מאן.

מאמר

הסולם

השבתת מלאכה

חכמים, שהם מצד עץ החיים שהוא ז"א, וע"כ מכוונים עצים, שהם אברים של הגוף, ששם ה' של העצים, דהיינו אברי מלכות הנקראת גוף ונקראת ה' שנשמות ת"ח הם תולדות מז"א ומלכות. ודאי שהכוונה היא, לשרוף אותם בשלהבת התורה, שנאמר בה כה דברי כאש נאם ה'. ובשלהבת של נר מצוה באהבה, דהיינו ברשפי אש האהבה של המצוה. נה) פקודא להקריב בכל וכו': מצוה להקריב בכל יום תמידים ואח"כ להדליק אש. ז"ש אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. ואח"כ, תרומת הדשן, ואח"כ קרבן נדר או נדבה. תנאים ואמוראים, כל אלו התמידים הם מדותיו של הקב"ה, דהיינו הספירות, שצריך שיהיה להם מנוחה. ואע"פ שכל הספירות כולם אחד, מכל מקום כל ספירה וספירה ממונה על שבתות וזמנים וימים טובים דהיינו שבכל שבת ובכל יו"ט שולטת ספירה אחרת, ומדה ההיא השולטת באותו זמן, כל הספירות נכללות בה, כי בכל ספירה כלולות כל עשר

ספירות, ונקראות כולן על שם אותה ספירה השולטת, בחסד חסדים, ובגבורה גבורות. אם ספירה השולטת היא חסד, נקראות כל עשר ספירות הנכללות בה, חסדים. ואם הספירה השולטת היא גבורה, נקראות כל ע"ס שבה, גבורות. וכך בכל מדה השולטת.

נו) ואית השבתת מלאכה וכו': ויש השבתת מלאכה בשבת ויו"ט, לכל אחד לפי בחינתו, כמו שור שנוהג בו עול, וחמור שנוהג בו משא, בין אותם שיש להם עול מלכות שמים, כמו תפילין, שבשבת ויו"ט הם פטורים. ובין עול מלכות עכו"ם, כולט לפי מעשיהם יש להם באלו ימים, השבתת מלאכה ומנוחה. כי מי שאינו עוסק בתורה ומצוות יש לו עול מלכות עכו"ם. ומי שעוסק בתורה ומצוות יש לו עול מלכות שמים, שהיא ה' אחרונה דהוי"ה, הנקראת מלכות שמים.

נז) עול מצות איהי וכו': היא ודאי עול מצות, משום שבה נבראו כל הבריות שבשמים וארץ, כי כל המציאות שבג' עולמות בי"ע

172
(דפו"י דף כ"ט ע"א)

הה"ד (ח) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. ג בה' בראם. וכד ייתי שבת וי"ט, נחתת בינה דאיהו יד"ו, על ה', דאיהי מלכות שמים נשמה יתירה, ואיהו (א) חרות על הלוחות. אנכי ביציאת מצרים, ופרישת גזפהא על ברתא, ועל משריין ז דילה, ואית לון נייחא. ואתמר במשריין דסמא"ל ונחש, (ב) וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך ויראו ממך, אות תפלין ואות שבת, ואות דיומין טבין, ואות ברית כלהו שקילין.

נח) ואית אות דשד"י, דאיהו מטטרו"ן עבד, וכמה עבדין תליין מניה, דממנא על אלין דעבדין פקודי על מנת לקבל פרס. מטטרו"ן ומשריין דיליה ממנן עלייהו. בגינייהו אתמר, (א) למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואמתך. אבל אינון דעבדין פקודין שלא על מנת לקבל פרס, אינון ה בנוי דמלכא ומטרוניתא. ואינון כתרין ותגין ו על רישא, דעבדין ביומין דחול. ובגינייהו אתמר דאשתמש בתגא חלף, והזר הקרב ז לגבייהו יומת. דשבתות אתקריאו לגבי עבדין.

נט) ובג"ד, אם כבנים אם כעבדים. אם כבנים, דאתמר בהון (ז) כנים אתם ליי אלהיכם. אם כעבדים, (ח) כי לי בני ישראל עבדים ולא שאר אומין. אבל אינון חייביא דלא משתדלין באורייתא ח ומצות, ולית עלייהו עול תורה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (בראשית ב) הקסה"ו כג צ"א. (א) (שמות לב) ג ל"ג בה' בראם. ד דיליה. ה ככר. ו לרישא ולי"ב כ"א שמט צ"ב. (ב) (דברים כח) הקסה"ו קפב צ"ב על. ז ל"ג לגבייהו. ח ומצוה. תקונים חדשים קח ט"ד ש"ז. (ג) (שמות כג) חלק ג' רמג : (ד) (זכרים יד) לך נג ציון ב'. (ה) (ויקרא כה) יתרו סז צ"ט.

השבת מלאכה

הסולם

מאמר

על אותם שעושים מצות על מנת לקבל שכר, אשר מטטרו"ן והמחנות שלו ממונים עליהם. עליהם נאמר, למען ינוח שורך וחמורך ועבדך ואמתך. אבל אותם שעושים מצות שלא על מנת לקבל שכר, הם בניהם של המלך והמלכה, שהם ז"א ומלכות, ובימות החול, הם כתרים ועטרות על ראשיהם של העבדים הנ"ל, ובשבילם אמרו, והמשתמש בתגא חלף, שהמשתמש עם הבנים הנ"ל, שהם עטרה לעבדים, חולף ועובר מן העולם. והזר הקרב אליהם, אל הבנים, יומת. כי הם, בימות החול, נקראים שבתות כלפי העבדים.

בי"ע יצאו מן המלכות, ז"ש, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, שהוא אותיות בה' בראם, וכשבאים שבת ויו"ט, יורדת בינה, שהוא ית"י, שהם חב"ד שבבינה, על ח' שהיא מלכות שמים, ואז היא נשמה יתרה, והיא הבינה, חרות על הלוחות, הלוחות הם המלכות, והשראת הבינה עליה, עושה אותה חרות מן כל הקליפות. והיא סוד אנכי שביציאת מצרים, דהיינו מ"ש, אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, שהבינה פרשה כנפיה על הבת, שהיא מלכות, ועל המחנות שלה, ויש להם מנוחה, ואז נאמר במחנות סמאל והנחש, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך. שם ה', היינו אות תפלין, אבל אות תפלין, ואת שבת, ואת של יום טוב, ואת ברית, כולם שוים. ועל כולם נאמר, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך.

נט) ובגין דא כעבדים וכו': ומשום זה, אומרים במוסף ראש השנה, אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים, היינו שנאמר בהם, בנים אתם לה' אלקיכם. אם כעבדים, שכתוב, כי לי בני ישראל עבדים, ולא שאר האומות. אבל אלו הרשעים שאינם עוסקים בתורה ומצות, ואין עליהם עול תורה ועול תפלין ושאר המצות, הם עבדים לאומות העולם המשעבדים

נח) ואית אות דשד"י וכו': ויש אות של השם שד"י, שהוא המלאך מטטרו"ן, שנקרא עבד. וכמה עבדים נמשכים ממנו, שהם ממונים

ועול תפלין, ושאר פקודין, אינון עבדין לאומין דעלמא, ומשתעבדין בהו. כגון
 (ו) עבדים היינו לפרעה במצרים.

(ס) ואי נטרי שבתות וימים טובים, אתמר בהו ויוציאנו יי' אלהינו. ויתקיים
 בהו, (ז) למען ינוח שורך וחמורך, חמור בתורה ובמצות, וינפש בן אמתך ובהמתך,
 עם הארץ בהמה אקרי. ולבתר דייעול גרמיה תחות אדם בתורה, יתקיים ביה
 (ח) אדם ובהמה תושיע יי'. אם (ט) הוא כסוס דרכיב עליה מאריה, וסביל ליה,
 ולא מבעט. במאריה.

(טא) ומאי סבילו דעם הארץ לת"ח. בגין, דת"ח כיום שבת צריך איהו,
 דלית ליה מדיליה, ואי עם הארץ סביל ליה בממוניה, ואתנהיג ביה כפום רעותיה
 לשמשא ליה, ולאנתהגא בפקודין כפום רעותיה, יתקיים ביה אדם ובהמה תושיע
 יי'. יושיע ליה משוד וגזלה, יושיע ליה כ ממלאך המות, דלא שליט עליה, וישחט
 ליה בסכין פגום. דיליה. וכל מאן דשחיט בסכין פגום, נבלה איהו, (י) דאתמר
 ביה לכלב תשליכון אותו, דאיהו סמאיל.

(טב) ונפש דת"ח אתקריאת שבת מלכתא, נפש יתירה דשבת. ווענג
 דיליה נשמת חיים, (יא) ורוח שכלי. (יב) ואינון נשמה יתירה, (יג) רוח. (יד) יתירה, על
 נשמה ורוחא ונפשא, דאינון עבדין, דשלטין בגופא, דיומין דחול. נשמה יתירה,
 נשמת כל חי, כתר בראש צדיק, דאיהו יום שבת. (טו) ובהאי נשמה יתירה תהלל

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ו) (דברים ו). (ז) (שמות כב) חלק ב' רמג : (ח) (תהלים (ט) ל"ג הוא. י למאריה. כ ממדת הדין. ל ל"ב מן
 דיליה עד לכלב ; ל"ג מן דיליה עד דאתמר. ט אתמר. (י) שמות ק צ"ע.
 נ ענג. ט רוח. ט והכי ; ואית. פ ורוח. צ יתר. ק כל הנשמה.

מאמר

הסולם

גרינ דחול גרינ דשבת

רצונו, יתקיים בו, אדם ובהמה תושיע ה'.
 יושיע לו משוד ומגזלה, יושיע לו ממלאך
 המות שלא ישלוט עליו וישחט אותו בסכין
 פגום שלו, וכל מה שנשחט בסכין פגום הוא
 נבלה, שנאמר בו, לכלב תשליכון אותו. שהוא
 סמאל. שנקרא כלב.

(טב) ונפש דת"ח אתקריאת וכו' : ונפש
 של ת"ח, נקראת שבת המלכה, שהיא נפש
 היתירה של שבת והעונג שלה. הוא, נשמת חיים
 ורוח שכלי, שהם נשמה יתירה נשמת כל חי
 ורוח יתירה, על נשמה רוח ונפש שהם עבדים,
 השולטים בגוף בימות החול. נשמה יתירה,
 הוא סוד כתר על ראש צדיק שהוא יום
 השבת, שהוא ז"א הנקרא יום השבת, והכתר
 שלו הוא מאבא ואמא, ובנשמה יתירה הו
 תהלל יח, שהם אבא ואמא, שעליהם נאמר,
 עין לא ראתה אלקים זולתך, משום שהם
 מרכבה לעלת העלות, שהוא א"א, שהוא מכוסה
 ואין העין שולטת בו, ומשום זה, עין לא
 ראתה

המשעבדים בהם. כמו, עבדים היינו לפרעה
 במצרים.

(ס) ואי נטרי שבתות וכו' : ואם שומדים
 שבתות וימים טובים, נאמר בהם, ויוציאנו
 ה' אלקינו. ויתקיים בהם, למען ינוח שורך
 וחמורך, שהם חמור בתורה ומצות, וינפש
 בן אמתך ובהמתך, עם הארץ, נקרא בהמה.
 ואחר שיכניס את עצמו תחת בחינת אדם,
 בתורה, יתקיים בו, אדם ובהמה תושיע ה'.
 והיינו אם הוא כסוס, שאדונו רוכב עליו,
 והסוס סובל אותו, ואינו בועט באדונו. כך
 הוא צריך להיות כסוס תחת התלמיד חכם.
 (טא) ומאי סבילו דעם הארץ וכו' : ומהו
 הסבל, שהעם הארץ צריך לסבול את התלמיד
 חכם. הוא, כי התלמיד חכם הוא, כיום השבת,
 שהוא צריך להיות כמי שאין לו משלו, כי ימות
 החול מכינים לשבת, ובשבת אין כלום ואם
 עם הארץ סובל אותו בכספו ונוהג עמו לעשות
 רצונו, לשמש אותו, ולהתנהג במצות. כפי
 174 (דפויי דף כ"ט ע"א)

יה, דאינון אבא ואימא, דעלה אתמר, (ט) עין לא ראתה אלהים זולתך, בגין דאיהו מרכבה לעלת העלות, דאיהו מכוסה ולא שליט עליה עינא, ובג"ד עין לא ראתה.

(סג) רוחא יתירה, נהר דנפיק מעדן, מבין אבא ואימא. ומהלכו ר חמש מאה שנין, ומטי לשתיא דאיהו צדיק. להשקות את הגן, דאיהי נפש יתירה, מלכות.

(סד) ט נשמה דשלטא ביומין דחולא, ת על עבד יי, איהי מכסא הכבוד. כמה דאוקמוה (* מארי מתניתין, כל הנשמות א גזורות מתחת כסא הכבוד. ורוח דשלטא ביומי דחול, על עבד יי, איהי מעבדא דמלכא מטטרו"ן, כליל שית סדרי משנה, ואיהי שש מעלות לכסא. ב ונפש דשליט בחול, איהי מכסא דין, סנדלפון, תכלת שבציצית, כמעשה לבנת הספיר. אבל ברתא דמלכא. בפסח, איהי נפש השכלית, ליל שמורים, מצה שמורה, ורוח שמור לקבליה איהי יי"ט, ואיהי יום שבת, זכור ושמור. בגין דאיהי אצילות ממלכות.

(סה) והכי ת"ח, בנוי דמלכא ומטרוניתא, אתקריאו שבתות וימים טובים, ולית לון מדלהון, דלאו אינון ג בעלי מלאכה, כשאר עבדין בנוי דחולין. אגרא

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ר ל"ג חמש. ש שמא. ת בעבד; בעבדי ול"ג על. א ל"ג גזורות; גזירות. ב נפש. ג בני.

(ט) (ישעיה סד) הקסה"ז ס צ"א.

גר"ג דחול גר"ג דשבת

הסולם

מאמר

מעלות לכסא. כי חג"ת נה"י דיצירה, הן שש מעלות לעולם הבריאה הנקרא כסא. והנפש השולטת בימות החול היא מכסא דין, דהיינו מעולם העשיה, מסנדלפון, שה"ס תכלת שבציצית, וה"ס כמעשה לבנת הספיר. שהוא לשון עשיה. אבל בת המלך, היא הנפש השכלית של ת"ח שבפסח, ה"ס ליל שמורים מצה שמורה, שנמשכת ממלכות, הנקראת בפסח ליל שמורים ומצה שמורה, לרוב מעלתה, והרוח, שמור כנגדה, שהוא בחינת יום, שהוא יום טוב, והוא יום שבת. והם זכור ושמור. שהרוח הוא בחינת זכור שהוא ז"א, יום השבת. והנפש היא בחינת שמור, שהיא המלכות, שה"ס ליל שמורים וליל שבת. משום שהיא נפש ראצילות ממלכות.

(סה) והכי ת"ח בנוי וכו': וכד הם תלמידי חכמים שהם בניהם של המלך והמלכה, שהנפש שלהם היא של המלכות דאצילות, והרוח שלהם הוא מ"א דאצילות כנ"ל, הם נקראים שבתות וימים טובים, ואין להם כלום משלהם, כמו שבתות וי"ט, כי אינם בעלי מלאכה כשאר עבדים שהם בניהם של ג' עולמות

ראתה, גם באו"א שהם המרכבה שלו. שמהם נמשכת נשמה יתירה דשבת, שהם כתר דז"א.

(סג) רוחא יתירה נהר וכו': רוח יתירה, הוא נהר היוצא מעדן, דהיינו מבין אבא ואמא. שהוא ז"א, שה"ס בן י"ה, כי נאצל מ"ה, שהם אבא ואמא, ומהלכו חמש מאות שנים, דהיינו ה' ספירות חג"ת נ"ה הנמשכים לו מבינה, שספירותיה בסוד מאות, וע"כ הם ה' מאות שנה ומגיע לספירה הששית שהיא צדיק, דהיינו יסוד, להשקות את הגן, שהוא נפש יתירה, דהיינו המלכות.

(סד) נשמה דשלטא ביומין וכו': נשמה השולטת בימות החול על עבר ה', היא מכסא הכבוד, שהוא עולם הבריאה, הנקרא כסא הכבוד. כמו שהעמידוהו בעלי המשנה, כל הנשמות גזורות מתחת כסא הכבוד. והרוח השולט בימות החול על עבד ה', הוא מעבד המלך מטטרו"ן שבעולם היצירה, הוא כולל ששה סדרי משנה, שה"ס שש ספירות שלו חג"ת נה"י שבהן הוא משנה לז"א, והוא שש (דפו"י דף כ"ט ע"א *) דף כ"ט ע"ב)

דלהון בעלמא דין, ובעלמא דאתי, לענגא לון בכל מיני מאכל ומשתה, ולאוקרא לון בלבושין שפירין, כגוונא דשבת, דאתמר ביה, כבדהו בכסות נקיה. כל מה דעבד בר נש לשבתות וימים טובים, אית למעבד לון.

טו) ומאן דמחלל ד שבת חייב סקילה. ה והכלי מאן דאשתמש בתגא, חלף. והכי הוא המשתמש במי ששונה הלכות, דמחלל תורתיה. וכ"ש המבזה ליה, כאילו מבזה שבתות ומועדות. ואוקמוה מארי מתניתין, כל המבזה את המועדות, כאלו כופר בעיקר.

טז) וכגוונא דכל מאני בית המקדש ואתקריאו קדש, הכי כל אינון דמשמשי תלמידי חכמים, אתקריאו קדש. ותלמידי דרב דאינון לקבל אברים ו דגופא, אתקריאו קדש קדשים. ורזא דמלה קא רמיז בהון, והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. ומטטרין, את ומשריין דילך, צריכין לקרבא לון קרבנא קדם יי בכל ליליא.

סח) עשיה לקבל עליה עול מלכות שמים, דא קבלת יסורין דעניות לת"ח איהו מות לגופא דבעירן. דמזונא דאורייתא, איהו מזונא דנשמתא ורוחא ונפשא שכליים, דאינון כהן לוי וישראל. כהן ביה י, חכמה ודאי. לוי, ביה ה, תבונה. ישראל, ביה ה דעת, ודא ו. נפש יתירה, ה' בתראה, ס רמ"ח מ"ע

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(שמות כו) ב"א רצב צ"ג.

ד לון. ה הכי. ז דגופיה. ז בתבונה. ח דעה. ט ל"ג רמ"ח מ"ע.

מאמר

הסולם

גריג דחול גריג דשבת

עולמות ביי"ע שהם חולין. השכר שלהם בעולם הזה ובעולם הבא. הוא לענג אותם בכל מיני מאכל ומשתה, ולכבדם בלבושים יפים כמו השבת. שנאמר בו כבדהו בכסות נקיה. כל מה שעושה האדם לכבוד שבתות וימים טובים, יש לעשות להם.

הקדש לבין קדש הקדשים. ומטטרין: אתה והמחנות שלך, צריכים לקרב אותם, קרבן לפני ה' בכל לילה.

סח) עשיה לקבל עליה וכו': העשיה שצריך לעשות, כדי לקבל עליו עול מלכות שמים, הוא, קבלת יסורין של עניות, אשר לתלמיד חכם הוא מות לגוף הבהמי שלו. כי מזון התורה, הוא מזון של נשמה רוח ונפש השכליים, שהם כהן לוי וישראל. כהן בו י' שהוא חכמה ודאי. לוי, בו ה', שהיא תבונה. ישראל בו דעת, וזהו ו'. נפש יתירה, היא ה' אחרונה של שם הוי"ה, שהיא מלכות, הכוללת רמ"ח מצוות עשה ושס"ה לא תעשה. (כנ"ל אות מ"ו). ותורה: זו היא אדם (כנ"ל אות נ"ט) שהיא ז"א, ז"ש זאת התורה אדם, והוא כולל שם המפורש, יוד הא ואו הא, דהיינו ד' אותיות הוי"ה, במילוי אלפ"ו. זו היא תורה שהיא מזון לאדם בד' פנים שלו. שהם פני אריה פני שור פני נשר פני אדם, שהם חויג תו"מ, כי פני אדם כוללים כל ד' פנים. שהוא לעומת מזון של גוף הבהמי, שהוא ד' מינים

טו) ומאן דמחלל שבת וכו': ומי שמחלל שבת חייב סקילה, וכך מי שמשתמש בעטרה, חלף. וכך הוא המשתמש במי ששונה הלכות שמחלל תורתו. וכ"ש המבזה אותו, שהוא כאלו מבזה שבתות ומועדים. והעמידו בעלי המשנה, כל המבזה את המועדות כאלו כופר בעיקר.

טז) וכגוונא דכל מאני בית המקדש ואתקריאו קדש, וכמו כל כל אלו המשמשים את תלמידי חכמים נקראים קדש. ותלמידי הרב, שהם כנגד אברי הגוף, של הרב, נקראים קדש קדשים. וסוד הדבר, כי גרמו בהם, והבדילה הפרכת לכם בין

ושס"ה לא תעשה. ותורה דא אדם, הדא הוא דכתיב, (ז) זאת התורה אדם. ודא כליל שמא מפרש, י"ד ה"א וא"י ה"א. האי איהו אורייתא מזונא לאדם, בד' אנפין דיליה. מזונא דבעירן, נהמא וחמרא ובשרא, וכל מיני פירות, (ח) זה לעמת זה עשה האלהים.

(ט) וצריך בר נש, לקרבא בכל ליליא, קרבן נפשא ורוחא ונשמתא דבעירן, קדם י"י. ויתודה בכמה מיני ודויין, ויסלק לון במחשבתיה, קרבנא קדם י"י. לאפקא לון. בק"ש, לקמי קב"ה, ויפיק רוחיה דדפיק בערקין דלבא. נפש, יכוון בשרפתה, ובשחיטתה, ובנחירתה, דהון נחירין כהנייא, הה"ד ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל. והיינו חנק. ותלתא כ מיתות אלין, הון כמרה סומקא, ירוקא, אוכמא. דאינון בכבד במרה בטחול, ואינון כתלת קליפין דאגוזא. (ע) וקודם דא, יתקן מזבח אבנים, ויכוין למעבדה סקילה, ממרה חוורא, דשלטת בכנפי ריאה, באינון סרכות דאלין בעירן מ תפוסין תמן. ונחיתת אשא תכלא, וישצי לון, ויהון חיוון ובעירן ועופין דכ"יין, לקרבא ליי, ולשרייא שמיה עלייהו. בההוא זמנא יתקיים בהו, (ס) ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים. ויהון כסוסיא דרכיב מאריה, עלייהו, הה"ד (ז) כי תרכב על סוסיך מרכבותיך ישועה, ובההוא זמנא (ח) אדם ובהמה תושיע יי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

י מוסיף בק"ש בלב אחד. כ הו מיתתן; אלין כיתתן. ז קודם ול"ג דא. ח תפיסין. ט ל"ג עלייהו; עליה.

(כ) (במדבר יט) שבית ו צ"פ. (ל) (קהלת ז) שמות פה צ"ל. (מ) (דברים ד) ב"ב קו צ"א. (נ) (חבקוק ג) חלק ג' רנב. ערה: זהר חדש לג ט"ב ש"ב ת"ח קיא ט"ג שט"ו. (ס) (תהלים לו) לעיל אות ז צ"ד.

גר"ג דחול גר"ג דשבת

הסולם

מאמר

וכן ריאה כבד מרה וטחול. וכן ד' קליפות של אגוז, ואומר, שג' מיתות שריפה הרג וחנק, הם כנגד ג' מרות וכו' שהם בינה ת"ת ומלכות. שהאדומה היא כנגד בינה. והירוקה כנגד ז"א. והשחורה כנגד מלכות. וכן מיתת שריפה כנגד מה שפגם בחכמה, ומיתת הרג כנגד מה שפגם בז"א, ומיתת חנק כנגד מה שפגם במלכות, ומיתת סקילה תתבאר בסמוך. (ע) וקודם דא יתקן וכו': וקודם זה יתקן בחינת מזבח אבנים, דהיינו שיכוון לעשותה סקילה, כלומר, שיקבל עליו מיתת סקילה, שהיא ממדה הלבנה, שהיא כנגד חכמה, השולטת בכנפי ריאה, שהיא ג"כ כנגד חכמה, כנ"ל בדבור הסמוך, דהיינו באלו הסרכות, דהיינו הקליפות, המדביקות כנפי ריאה זו לזו ואינן יכולות לנשב, (כנ"ל אות מ"ד) שאלו הבהמות דהיינו נפשות ורוחות ונשמות הבהמיות, נלכדות שם. ואז יורדת אש תכלת מן המלכות ומכלה אותם, ויהיו נפש רוח נשמה הבהמיות שלו, בבחינת חיות ובהמות ועופות הטהורים

מיניס שהם, לחם ויין, ובשר, וכל מיני פירות. זה לעומת זה עשה אלקים. כי לחם, כנגד פני אריה, דהיינו חסד. ויין, כנגד פני שור, דהיינו גבורה. ובשר, כנגד פני נשר, דהיינו ת"ת. ומיני פירות, כנגד פני אדם, שהוא מלכות.

(ט) וצריך בר נש וכו': וצריך האדם להקריב בכל לילה, קרבן של נפש רוח ונשמה הבהמיים לפני ה'. ויתודה בכמה מיני וידוים, ויעלה אותם במחשבתו בעת קריאת שמע, להוציא אותם לקרבן לפני ה', דהיינו שיכוון, שיוציא את רוחו הדופק בעורקי הלב. והנפש, יכוון בשריפתה, ובשחיטתה, ובנחירתה, כמו הכהנים שהיו נחזרים, ז"ש, ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל. והוא חנק. ויש כאן קבלת ג' מיתות, שריפה, ושחיטה שהם הרג, ונחירה שהיא חנק. וג' מיתות אלו הם כמרה ואדומה וכמרה ירוקה וכמרה שחורה, שהם בכבד במרה ובטחול, והם כג' קליפות של אגוז. פירוש. כי ד' מרות הן כנגד חו"ב תו"מ,

עא) ות"ח איהו שקיל לכל מארי תורה, והכי צריך למהוי שקיל גרמיה מסטרא דאורייתא, ומסטרא ם דאברים דגופא, צריך למשקל גרמיה לכל עמי הארץ. כמה דאוקמוה מארי מתניתין, לעולם יראה אדם עצמו, כאלו כל העולם כלו תלוי ם בו. ויכוין ם בנפשיה וברוחיה ובנשמתייה, למעבד לון קרבנין, עם כל בני עלמא. וקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה. ובדא אדם ובהמה תושיע יי. קמו כלהו תנאין ואמוראין לגביה, ואמרו כלהו בקלא חדא, אנת הוא רעיא מהימנא, דאית לך רשו למעבד כל דא, דאנת שקיל לכל ישראל, ובג"ד שלח לך קב"ה בינייהו. ע"כ. צ

תוספתא

עב) ם ב] זאת תורת העולה. א"ר חייא, האי קרא אוקימנא ליה בהאי גוונא, זאת תורת: דא כנסת ישראל. העולה דא מחשבה רעה, דאיהי סלקא על רעותא דב"נ, לאסטאה ליה מארחא דקשוט. היא העולה: היא היא דסלקא ואסטייה ליה לב"נ, בעי לאוקדא ליה ם) בנורא. בגין דלא יתייהב ליה דוכתא לאסטאה, ובג"כ ם על המזבח כל הלילה. מאן לילה. דא כנסת ישראל, דאיהי זאת לאתדכאה ב"נ מההוא רעותא.

עג) על מוקדה, בגין דנהר די נור איהו אתר לאוקדא, לכל אינון דלא

מסורת הזהר

ו) (ויקרא ו) לעיל אות א צ"א.

דרך אמת ב] (נדפס לעיל כ"ז א ופקודי רל"ט ב).

חלופי גרסאות

ס דאברהם. ע עליו. ם ברוחיה ול"ג בנפשיה וברוחיה ובנשמתייה. צ בדפו"י כתב קכ"א ב' מכן שלשים שנה וכו'. ם מוסיף על מוקדה על.

הסולם

מאמר

נר"ג דחול גר"ג דשבת אליו, ואמרו כולם בקול אחד, אתה הוא רועה נאמן. שיש לך רשות לעשות כל זה. כי אתה שקול כנגד כל ישראל. וע"כ שלח אותך הקב"ה ביניהם. (ע"כ רעיא מהימנא).

הטהורים, להקריבם לה' ולהשרות שמו עליהם. בזמן ההוא יתקיים בהם, ואתם הרבקים בה' אלקיכם חיים. ויהיו כסוס שאדוניו רוכב עליו. דהיינו שיהיו מרכבה לה', ויש, כי תרכב על סוסך מרכבותיך ישועה. ובזמן ההוא, אדם ובהמה תושיע ה'. שהם נר"ן השכליים הנקראים אדם, ונר"ן הבהמיים הנקראים בהמה.

תוספתא

עב) זאת תורת העולה: אמר ר' חייא, מקרא זה העמדנו אותו באפן זה. זאת תורת, זו היא כנסת ישראל. העולה זו היא מחשבה רעה. העולה ברצון בן האדם, להטותו מדרך האמת. היא העולה, היא היא העולה ומשטינה על האדם. וצריכים לשרוף אותה באש, שלא לתת לה רשות להשטין, ומשום זה, על המזבח כל הלילה. מי הוא לילה. זו היא כנסת ישראל, שנקראת בתחילת הכתוב, זאת, כדי לטהר האדם מן הרצון הזה.

עא) ות"ח איהו שקיל וכו': ובוא וראה, הוא צריך לראות את עצמו שקול כנגד כל בעלי תורה, וכך הוא צריך לשקול את עצמו מצד התורה, דהיינו מצד נר"ן השכליים. ומצד האברים של הגוף, דהיינו מצד נר"ן הבהמיים, צריך לראות את עצמו שקול כנגד כל עמי הארץ. כמו שהעמידו בעלי המשנה, לעולם יראה אדם עצמו כאלו כל העולם כלו תלוי בו. וע"כ יכוון בנפשו וברוחו ונשמתו לעשות אותם קרבנות עם כל בני העולם. והקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה. ובהו אדם ובהמה תושיע ה'. כנ"ל. קמו כל התנאים והאמוראים

עג) על מוקדה: היינו בנהר דינור, כי נהר דינור, הוא מקום לשרוף לכל אלו שאינם נמצאים כמו שצריכים להיות. ומביאים אותם באש

178 (דפו"י דף כ"ט ע"ב ם) דף ל' ע"א)

קיימי בקיומיהו, דהא עאלין לון ר בההוא נורא דדליק ומעברי שולטניהון מעלמא, ובגין דלא ם תשלוט ת אצטריך על מוקדה כל הלילה, ם ואתכפייא ולא שלטא. ע"כ.

(עד) כתיב ם והנה יי עבר ורוח גדולה וחזק וגו'. רוח גדולה דאמרן, וכתיב לא ברוח יי. ואחר הרוח רעש דכתיב ם ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול. הרי רעש אבתריה דרוח. ואחר הרעש אש, דא הוא דכתיב ם נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי וגו'.

(עה) רבי יצחק אמר היינו דכתיב ם ודמות החיות מראיהן כנחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק ואחר האש קול דממה דקה. קול דא, קול בתראה, דהיא דממה, דלית לה מלה פרטא, אלא היא דממה מגרמה. וכד מתכנשי עלה, היא אשתמצ בכלהו עלמין, וכלהו מזדעזעי מנה. דממה דקה, אמאי היא דקה. בגין ם דאיהי זעירא מכלא.

(עו) ר' חייא אמר, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, דא אשו דיצחק.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(מ"א יט) ב"א לא צ"א. צ (יחזקאל ג) ב"א קצר ר ההוא. ש ישלטון. ת ל"ג אצטריך. א ואכפיהו. צ"ב. ק (דניאל ז) ויקהל קיב צ"ו. ר (יחזקאל א) ויקהל קלח צ"פ זהר חדש לט ט"ג ש"א תק"ח צד ט"ג ש"י.

אשו דיצחק

הסולם

מאמר

החיות האלה הם מרכבה אל המלכות. והיינו שכתוב, ואחר האש קול דממה דקה. קול, זהו קול האחרון, דהיינו המלכות, שהיא דממה, כי אין לה דבר פרטי משלה, אלא היא דממה מעצמה, כי המלכות לית לה מגרמה ולא מידי אלא הכל נותן לה ז"א. וכשמתקבצים עליה הספירות דז"א להשפיע לה, היא נשמעת בכל העולמות, דהיינו שכל העולמות ביי"ע מקבלים ממנה, וכולם מזדעזעים ממנה. דממה דקה למה נקראת, היה מספיק לקרוא לה קול דממה. הוא משום שהיא דקה וקטנה מכל הספירות דאצילות.

באש שורף ההוא, ומעבירים ממשלתם מן העולם. וכדי שלא תשלוט, צריך על מוקדה כל הלילה, ונכנעת ואינה שולטת. (ע"כ תוספתא).

(עד) כתיב והנה ח' וגו': כתוב והנה ה' עבר ורוח גדולה וחזק מפרק הרים וגו' רוח גדולה היינו כמו שאמרנו (לעיל ויקהל אות קס"ב) שהוא רוח סערה, העומד קודם הכל ושומר הקדושה כקליפה השומרת את המוח. ע"ש. וכתוב, לא ברוח ה' ואחר הרוח רעש, מהו רעש. הוא כמו שכתוב, ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד ה' ממקומו, הרי רעש זה הוא אחרי הרוח כמו רעש דאליהו, וכאן מבואר הרעש שהוא מפני שאומרים, ברוך כבוד ה' ממקומו. ואחר הרעש אש, מהו אש. זה הוא שכתוב, נהר דינור נגיד ונפק מן קדמוהי וגו'. והוא האש שראה אליהו.

(עו) ר' חייא אמר וכו': רח"א, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, זו היא אשו של יצחק, שכתוב, הנה האש והעצים, שהם הדינים הנמשכים מקו שמאל מטרם התכלותו בקו ימין, והיינו אש תמיד, שעומד תמיד במלכות, כדי שתקבל החסדים מז"א. והעצים, אלו הם העצים של אברהם, דהיינו החסדים הנמשכים מקו ימין שנקרא אברהם. שכתוב, ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר. והכהן הוא איש החסד.

(עה) ר' יצחק אמר וכו': רי"א, שהאש שראה אליהו, היינו שכתוב, ודמות החיות מראיהן כנחלי אש בוערות כמראה הלפידים היא מתהלכת בין החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק. והיינו האש שראה אליהו. אשר

דכתיב, (ט) הנה האש והעצים, והיינו אש תמיד, דקימא תדיר. והעצים, אליון עצים דאברהם, דכתיב ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר.
 (עז) תנן, מאשא דיצחק נגיד ומטי להאי מזבח, ונפיק ג] גומרא חד לסטר מזרח, וגומרא חד לסטר מערב, וגומרא חד לסטר צפון, וגומרא חד לסטר דרום, לד' זווין דמדבחא, וכהנא אסחר לה לד' זווין.
 (עח) ג במדבחא אית ז] כבש חד, בדרגין ידיען. ודרגא תתאה, מטי ונחית לתהומא עלאה, מגו שית חד. ובשעתא דאינון גומרין ז מטו לד' זווין, חד יקא אתער ונחית לההוא תהומא עלאה.
 (עט) ובההוא אתר, אית חיילין חיילין דאמרי קדוש, בקל רב עלאה. ומסטרא אחרא אמרי קדוש, בקל נעימותא עלאה. ומסטרא ה אחרא, תיילין אחרנין דאמרי קדוש. וכן לד' זווין. שית מאה אלף רבוון חיילין בכל זווין ו אשתכח, ועלייהו חד ממנא, וכלהו מתלבשי אפודא, וקיימי לסדרא פולחנא דמדבחא לקבל תתאי.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ג במזרח; במזבח. ד ליג מסו. ה עלאה. ו משתכחי.

(ש) (בראשית כב) וירא קנא צ"ב.

דרך אמת ג] נחלת אחת. ז] מדרגה אחת.

הסולם

אשו דיצחק

מאמר

ויורדת לתהום העליון, שהיא בינה דקליפה, מתוך שית אחד, דהיינו נקב חלל אחד המגיע ממנה עד התהום, ובשעה שאלה הגחלים מגיעים לד' קרנות המזבח, מתעורר ניצוץ אש אחד מהם ויורד דרך השית לתהום העליון ההוא. שמוניצוץ הזה, מקבלת הקליפה כח לענוש הרשעים. שית פירושו נקב חלל היורד עד התהום. מלשון שתין מחוללין ויורדים עד התהום (סוכה מט).

(עט) ובההוא אתר אית וכר: ובמקום ההוא. דהיינו על הכבש, יש צבאות צבאות שאומרים קדוש בקול גדול עליון, שהם מקו ימין, חסד. ומצד אחר, אומרים קדוש בקול נעימות עליונה, שהם מקו שמאל, גבורה. ומצד אחר, צבאות אחרים שאומרים קדוש, שהם מקו אמצעי תית. וכן לד' קרנות של הכבש. שבכל קרו עומדים ג' כתות הנ"ל ואומרים ג"פ קדוש. שהם כנגד י"ב צרופי אלכסון, שהם ד' בחינות חויג תו"מ שבכל אַחת ג' קוין, והם י"ב. שש מאות אלף רבבות צבאות, שש ה"ס חגיית נה"י, והארת הבינה ה"ס מאות ומחכמה ה"ס אלף, ומכתר ה"ס רבבות. ומבחינת יסוד, ה"ס צבאות. כלומר שעליהם

האר

(עז) תנן מאשא דיצחק וכר: למדנו מאשו של יצחק, שה"ס הדין של קו שמאל דו"א, יורד ומגיע למזבח הזה, שהוא מלכות, ויוצאת גחלת אחת לצד מזרח, וגחלת אחת לצד מערב וגחלת אחת לצד צפון וגחלת אחת לצד דרום, שהם חויג תו"מ, לד' קרנות המזבח, והכהן מחזיר אותה לד' קרנות.

פירושו. כי הגחלת באה מן הצפון שהוא קו שמאל דהיינו אשו של יצחק, וא"כ היתה צריכה להגיע לצד צפון של המזבח בלבד, אלא הכהן, שהוא חסד, דהיינו קו ימין, מקבל הגחלת הזאת שהיא משמאל, ונכלל בה היא בו, ע"י קו האמצעי, שה"ס ישראל, וגם המזבח עצמו שהוא מלכות המקבלת אותה נכלל ממנה, וע"כ נכללה הגחלת בכל ג' קוין, שה"ס דרום צפון ומזרח, ובמלכות, וע"כ הגיעה על ידי הכהן לד' קרנות המזבח. ח"ש וכחנא אסחר לה לד' זווין.

(עח) במדבחא אית כבש וכר: במזבח יש כבש אחד, דהיינו מדרגה, שהכהנים עומדים עליה לשמש במזבח, ויש בה מדרגות ידועות, דהיינו שיש בה ז"ס חגיית נה"מ, והמדרגה התחתונה, שהיא מלכות שבה, מגיעה

(דפו"י דף ל' ע"א)

(פ) באתר אחראי משתכחי גלגלי ימא דנהמין, ונחתין בדרגין ידיען, ותמן חיילין אמרין בקל נעימותא, (ח) ברוך כבוד יי ממקומו. וכלהו משבחי בשירתא, ולא משתכחי ביממא ובליליא, וכלהו מסדרי שבחא בקל נעימותא. (פא) באתר אחראי, משתכחי חיילין חיילין, (ח) קיימין בדחילו בזיע ברתת, כד"א (א) וגבה להם ויראה להם. וכלהו מסתכלי לגבי ההוא מדבחא דלעילא. (פב) ובשעתא דמטי אשא דיצחק על גבי מדבחא, כמה (ח) זיקין סלקין ונחתין לכל עיבר, ומתלהטין מנייהו, כמה תקיפין מארי דחילא, גיברין דעלמא. ואלמלא דכהנא קאים על מדבחא, ומסדר אעין, לא יכיל עלמא למיקם קמיהו. מאלין גומרין וזיקין דנפקין, מתלהטן גביהון דאינון חיוון, כד"א ודמות החיות מראהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים. (פג) מסטרא דימינא דאינון חיוון, אתער רוחא חדא ^ט מלעילא, נשיב ויתיב בההוא אשא, ומתלהטא ומתבסמא, ולהיט, ^כ ושכיך בזיווא יקירא, ונהיר

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ח) (יחזקאל ג) לעיל אות עד צ"צ. א) (שם א). ז) אשתכחי. ח) קמיה. ט) לעילא. י) ל"ג נשיב. כ) ל"ג וישיב. ו) שכיך.
 [דרך אמת ה] נצוצי אש והוא רמו אל תוקף התפשטות דין החזק והגבור"ה.

אשו דיצחק

הסולם

מאמר

ברוך הם כנגד גבורה, קו שמאל. ואלו שבכאן הם כנגד ת"ת, קו האמצעי. וע"כ אין בהם חידוש, כי כל החידושים הם בימין ובשמאל, וקו אמצעי אינו מוסיף עליהם אלא שכולל את שניהם בתוכו. וכולם מסתכלים, דהיינו שמקבלים שפעם, אל מזבח ההוא שלמעלה, שהוא מלכות.

(פ) **בשעתא דמטי אשא וכו'**: ובשעה שמגיע אש של יצחק, שהיא הדינים של קו שמאל, על המזבח, כמה שביבים עולים ויורדים לכל צד, ומתלהטים מהם כמה תקיפים בעלי כח גבורי העולם, ואם לא היה הכהן עומד על המזבח ומסדר העצים (כנ"ל אות ע"ה) לא היה יכול העולם לעמוד מפניהם. מאלו הגחלים והשביבים היוצאים מהם, מתלהטים גביהם של החיות, כש"א, ודמות החיות מראהם כגחלי אש בוערות כמראה הלפידים. (פג) **מסטרא דימינא דאינון וכו'**: מצד ימין של אלו החיות, מתעורר רוח אחד מלמעלה, מחדס דז"א, נושב ומתישב באש ההוא, של החיות, ומתלהט ומתבסם, ולהיט, ושוקט בזיו היקר, ומאיר לכמה צבאות הנמצאים בצד ימין, מצד שמאל, של החיות, מתעורר רוח אחר חזק, מגבורה דז"א, משבר סלעים, ונושב באש ההוא של החיות, ומתחזק ומתגבר

הארת הג"ר, נמצאים בכל קרן של הכבש, ועליהם ממונה אחד, וכולם מתלבשים אפוד, מסוד בגדי כהונה, ועומדים על הכבש לסדר עבודת המזבח, שהיא המלכות, כנגד התחתונים, שבבית המקדש.

(פ) **באתר אחראי וכו'**: במקום אחר, לעומת הכבש, נמצאים גלי הים הרועשים, דהיינו בסו"ה ויעמד רוח סערה ותרומם גליו, שה"ס ואחר הרוח רעש (כנ"ל אות ע"ג, ע"ש) שיורדים במדרגות ידועות, ושם אומרים הצבאות בקול נעימות, ברוך כבוד ה' ממקומו. שהסו"ה, ואשמע אהרי קול רעש גדול ברוך כבוד ה' ממקומו. כי הם עומדים לעומת הצבאות הנ"ל העומדים על כבש המזבח ואומרים ג"פ קדוש קדוש קדוש (כנ"ל בדבור הסומך) ח"ט לעומתם משבחים ואומרים ברוך כבוד ה' ממקומו. וכולם משבחים בשירה ואינם שותקים כיום ובלילה, וכולם מסדרים שבחים בקול נעימות.

(פא) **באתר אחראי וכו'**: במקום אחר, נמצאים צבאות צבאות העומדים ביראה ברעדה וברתת, כמש"א וגבה להם ויראה להם. ואומרי קדוש הם כנגד חסד, קו ימין, ואומרי (דפו"י דף ל' ע"א)

לכמה חיילין דקיימין בסטרא דימינא. מסטרא דשמאלא, אתער רוחא אחרא תקיפא, מתבר טנרין, ונשיב בההוא אשא, ואתתקף ואתגבר. כדין אתלבש מניה ההוא רוחא דמסטרא דשמאלא, ונהיר לכמה חיילין דקיימין לההוא סטר. וכן לארבע סטרין, לדי' משריין. וכלהו מתבסמן בשעתא דכהנא סליק על מדבחא.

פד) אמר ר' אבא תרין מדבחאן אינון לתתא, ותרין לעילא. חד פנימאה דכלא, * דמתקרב * ביה קטרת פנימאה, ודקה. קשורא דמהימנותא, וכהנא עלאה מכלא, * אקטר קטורתא דא, בקשורא דמהימנותא, ודא אתקרי מזבח הזהב, ומהכא אתקטר ואתקשר קשורא דמהימנותא, בחד קשורא. וחד מדבחא אחרא, ואקרי מזבח הנחשת, ודא הוא * לבר, ומיכאל השר הגדול, מקריב עליה קרבנא נייחא דקב"ה. ולתתא, מזבח הזהב, ומזבח הנחשת, בדא קטרת. ובדא חלבין ואמורין.

חלופי גרסאות

7 ויחייב ול"ג ונשיב. 8 ל"ג רוחא; סטרא שמאלא. 9 ולהיט. 10 בה. 11 אתקשר. 12 רברבא עלאה.

מאמר

הסולם

תרין מדבחן

וחיצון, שפרצוף חב"ד הוא פנימי, וב' הפרצופין חג"ת נה"י הם חצוניים. וקטורת, ה"ס בינה.

וה"ש, חד פנימאה דכלא, שמזבח אחד הוא בסוד פרצוף הפנימי של המלכות דהיינו חב"ד, שהוא הפנימי מכל ג' הפרצופין שלה. דמתקרב ביה קטרת פנימאה ודקה, שבו מוקרבת קטרת שהיא פנימית ודקה, דהיינו שרומזת על בינה, שהיא דקה מלהשיג בה, שזה עושה קשר האמונה, שהיא המלכות, בקטרת שהיא בינה, וה"ש, קשורא דמהימנותא. ומפרש, כהנא עלאה מכלא, שהוא חכמה, הנקראת כהן גדול, אקטר קטורתא דא בקשורא דמהימנותא, שהחכמה מקשרת קטורת זו שהיא בינה, בהמזבח שהוא מלכות הפנימית. ודא אתקרי מזבח הזהב, כי הבינה נקראת זהב, ועל שם הקטרת שבמלכות שהיא בינה, היא נקראת מזבח הזהב. וה"ש, ומהכא אתקטר ואתקשר קשורא דמהימנותא בחד קשורא. כי ע"י קשר זה של בינה במלכות, נקשרים כל הספירות בקשר אחד, דהיינו שכולן מתיחדות זו בזו. וחד מדבחא אחרא ואקרי מזבח הנחשת, ודא הוא לבר, דהיינו המזבח שבבחינת ר"ק שלה, שהם בב' פרצופין החצוניים חג"ת נה"י כנ"ל. ומיכאל השר הגדול מקריב עליה קרבנא נייחא דקב"ה, דהיינו

ומתגבר, או מתלבש בה באש ההוא, הרוח שמצד שמאל דו"א, ומאיר לכמה צבאות העומדים בצד ההוא בצד שמאל של החיות. וכן לדי' רוחות חו"ג תו"מ, לדי' מחנות. שנמשכים מדי' רוחות חו"ג תו"מ דו"א, ד' רוחות, לדי' מחנות שבחו"ג תו"מ של החיות, וכולם מתבשמים בעת שהכהן עולה על המזבח.

מאמר תרין מדבחן

פד) א"ר אבא תרין וכו': אר"א, ב' מזבחות הם למטה, וב' מזבחות הם למעלה. ב' המזבחות שלמעלה, אחד הוא פנימי מכל, שנקרבת בו קטרת פנימית ודקה שהיא קשר האמונה, וכהן העליון מכל, קושר קטורת זו בקשר האמונה. וזה נקרא מזבח הזהב, ומכאן נקטר ונקשר קשר האמונה לקשר הכל בקשר אחד. ואחד הוא, מזבח אחר, שנקרא מזבח הנחשת, וזה הוא מבחוץ, ומיכאל השר הגדול מקריב עליו קרבן נייחא להקב"ה. וב' מזבחות למטה, בבית המקדש, מזבח הזהב, ומזבח הנחשת, בזה קטרת, ובוה חלבים ואמורים.

פירוש. ג' פרצופין הם במלכות שהם מלובשים זה בתוך זה. פרצוף חב"ד הוא פנימי מכולם, ועליו מלביש פרצוף חג"ת, ועליו מלביש פרצוף נה"י. והם נחלקים לפנימי 182 (דמ"י דף ל' ע"א * דף ל' ע"ב)

פה) ועל דא כתיב, « שמן וקטרת ישמח לב. ולא כתיב שמן וחלבין ואמורין ישמח, אע"ג דאתבסמותא דרוגזא ודינא אינון. אבל שמן וקטרת, חזוותא דכלא איהו, ולא מסטרא דרוגזא ודינא. ודא מדבחא ז דאיהו פנימאה ר דקטרת דקה, בדקותא ר דכלא, ש בקשורא דמהימנותא, אקרי קול דממה דקה, ה ובגין דאיהו מדבחא פנימאה, דאתקשר בקשורא דמהימנותא. פו) מדבחא אחרא, אקרי מזבח החצון. ופנימאה אקרי מזבח יי. אחרא, אקרי מזבח הנחשת, כד"א ב מזבח הנחשת אשר לפני יי קטן מהכיל וגו'. רבי יוסי אמר מהכא, ג וכליל על מזבחך, תרי. וכתיב על ה ב מזבחותי לרצון.

פז) רבי ג אחא אמר, כתיב ד ויבן משה מזבח וגו', לקבל ההוא פנימאה בנה האי, ועל דא אתקרי יי נסי. מהו נסי. דרשים רשימא דאת קיימא ד קדישא. דבשעתא דעמלק אתא ה לאעברא האי רשימא קדישא מנייהו ו דישראל, האי מזבח קיימא לקבליה לנקמא ההוא נוקמא דאת קיימא, ועל דא אתקרי ה חרב נוקמת נקם ברית. ודא אתקנת להו לישראל רשימא קדישא. ומשה בנה לקבל האי מזבח, ו וקרי ליה יי נסי. ודא הוא מזבח פנימי, ו קול דממה דקה.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א) (משלי כז) ויחי קל צ"ד תקונים חושים קיו ט"ד שכי"ה. ב) (מ"א ח) תרומה עו צ"א. ג) (דברים לג) נח פב צ"ב. ד) (שמות יז) בשלח קכט צ"ז. ה) (ויקרא כז) נח נט צ"ג. ו) (מ"א יט) יתרו עט צ"ס.

דרך אמת ו) כן הגיה הרב אבל חפשונו ולא מצאנו פ' זה בשום מקום ובס"א לרצון על מזבחי.

חריץ מזבחן

הסולם

מאמר

פו) מדבחא אחרא אקרי זכו': מזבח האחר נקרא מזבח החיצון. והפנימי נקרא מזבח ה'. מזבח האחר נקרא מזבח הנחשת. כש"א מזבח הנחשת אשר לפני ה' קטן מהכיל וגו'. ר' יוסי אומר, שזה נלמד מכאן, שכתוב, וכליל על מזבחך, אשר הח' היא סגולה, שמורה על רביס, שמשמע שנים. וכתוב, את מזבחותיך ה' צבאות (תהלים פ"ד) (כצ"ל, כמ"ש להלן בלק קצ"ו ע"ב, ד"י) שמשמע שנים.

פז) רבי אחא אמר זכו': רא"א, ר"א חולק על ר' אבא ור' יוסי, ואומר, שאין כאן אלא מזבח אחד, שלפעמים נקרא פנימי ולפעמים חיצוני, כמ"ש לפנינו, ואומר, כתוב, ויבן משה מזבח וגו', כנגד הפנימי בנה זה, וע"כ נקרא הויה נסי, כי הפנימי נקרא מזבח הויה. מהו נסי, היינו שרשם ותקן רשימת אות ברית קודש. כי בשעה שבא עמלק להעביר רשימה

דהיינו קרבן של נשמות הצדיקים, (כנ"ל פרשת לך אות פ"ד).

פה) ועל דא כתיב זכו': ועל כן כתוב, שמן וקטרת ישמח לב, ולא כתוב שמן וחלבין ואמורים ישמח. אע"פ שגם הם המתקת הרוגז והדין כמו שמן וקטרת, אבל יש הפרש, כי שמן וקטרת, הרומזים על יחוד חו"ב, כי שמן הוא חכמה, וקטרת היא בינה, הם שמחת הכל, ולא מצד הרוגז והדין, כי בהם עצמם אין שום דין כלל. משא"כ החלבין והאמורים שעל ידיהם נעשה היחוד של ז"א ומלכות, לא נאמר בהם, ישמח לב, מחמת שיש בהם אחיזה לדינים. וזה המזבח שהוא פנימי, אשר קטרת דקה, הדקה מכל, דהיינו בינה, שאין השגה בה מחמת דקותה, היא בקשר האמונה, שנקשרת במלכות הנקראת אמונה, הוא נקרא קול דממה דקה, משום שהוא מזבח פנימי הנקשר בקשר האמונה.

פח) ועל דא אש תמיד תוקד על המזבח וגו', אש דאשתכח תדירא. ומאי איהו. אשא דיצחק. וכדין, שמא דא, אדנ"י. וכד יסדר עלה כהנא ה אינון אעין, אתבסמא ה בשמא, וקרין לה בשמא דרחמי, יי, וקרין לה בשמא דא. ולזמנין קיימא כגוונא דא, וולזמנין קיימא כגוונא דא. ר' שמעון אמר, תרי הוו, ופנימאה קיימא על ההוא דלבר, ומנה אתון, ואתקשרא דא בדא.

פט) ז' זה קרבן אהרן. ר' חזקיה פתח, ה) צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו. צדיק יי בכל דרכיו, הא תנינן, כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא ביקרא דמאריהון, ולא יסטו מארחיהו לבר. דהא בכל יומא ויומא דינא תלי בעלמא, בגין דעלמא על דינא אתברי וקיימא.

צ) ועל דא, בעי ב"נ לאסתמרא מחובוי, דלא ידע ז זמנא דדינא שריא עלוי. יתיב בביתיה, דינא שריא עלוי. נפק מביתיה ה לבר, דינא שריא עלוי. ולא ידע אי יתוב לביתיה אי לאו. נפיק לארחא, על אחת כמה וכמה, דהא כדין דינא נפקא נ קמיה, הה"ד ה) צדק לפניו יהלך. בג"כ, בעי לאקדמא ה ולמבעי רחמי ה קמי מלכא, בגין דישתזיב מן דינא, בשעתא דשריא בעלמא. דהא כל יומא ויומא שריא דינא בעלמא, הה"ד ה) ואל זועם בכל יום.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

ז) (ויקרא ו). ח) (תהלים קמה) זהר חדש נא ט"ד
 ש"ו. ט) (תהלים פה) ב"ב קמא צ"ב. י) (שם ז)
 ויחי רס צ"א.
 ח ל"ג אינון אעין. ט מוסיף בשמא הוי"ה. י ל"ג יי.
 כ ל"ג ולזמנין קיימא כגוונא דא. ז בזמנא. ט ל"ג
 לבר. נ מניה. ט ל"ג ולמבעי. ע ל"ג קמי מלכא.

חריץ מדבחן

הסולם

מאמר

ר' שמעון אמר שנים היו. דהיינו ב' מזבחות מיוחדים, שמכריע כמו ר' אבא ור' יוסי, והפנימי עומד על מזבח ההוא שמבחוץ. כלומר שמתלבשים זה בזה, כי פרצוף הפנימי של המלכות מלובש בפרצוף החיצוני (כנ"ל אות פ"ב) והחיצוני גיזון מהפנימי ונקשרים זה בזה.

רשימה הקדושה הוו, דהיינו ברית מילה, מן ישראל, מזבח הזה, שהוא המלכות, עמד כנגדו לנקום נקמה ההיא של אות ברית, וע"כ נקראת המלכות, חרב נוקמת נקם ברית. וזו המלכות, תקנה לישראל את הרשימה הקדושה, ומשה בנה כנגד מזבח הזה, וקרא אותו הויה נסי. זהו הוא מזבח הפנימי, שנקרא קול דממה דקה.

פט) זה קרבן אהרן: ר' חזקיה פתח, צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו. צדיק ה' בכל דרכיו, הרי למדנו, כמה יש לבני אדם להסתכל בכבוד אדונם, ולא יטו מדרכיהם לחוץ, כי בכל יום ויום דין תולה בעולם, משום שהעולם נברא בדין ועומד על דין.

צ) ועל דא בעי וכו': וע"כ צריך האדם להשמר מעונותיו, כי אינו יודע הזמן שהדין שורה עליו. יושב בביתו שורה עליו הדין, יוצא מביתו לחוץ שורה עליו הדין, ואינו יודע אם ישוב לביתו או לא, שיכול למות ולא ישוב לביתו. יוצא לדרך על אחת כמה וכמה, שיש לחוש שלא ישוב לביתו, כי אז הדין יוצא לפניו, ז"ש, צדק לפניו יהלך וגו'. משום זה צריך האדם להקדים ולבקש רחמים לפני המלך

פח) ועל דא, אש וגו': ועל זה, המזבח הפנימי, נאמר, אש תמיד תוקד על המזבח וגו', שהוא אש הנמצאת תמיד, ומה היא. היא אשו של יצחק, דהיינו הדינים דקו שמאל, שהם נמצאים תמיד, ואז שם המזבח אדני, דהיינו בבחינת דין, ואז נקרא מזבח חיצון, וכשיסדר עליו הכהן אלו העצים, שהם חסדים שקו שמאל מתלבש בהם, שמו של המזבח מתבשם, וקוראים אותו בשם של רחמים הויה, וקוראים אותו בשם זה דהיינו מזבח הויה, שהוא או מזבח פנימי, ולפעמים עומד המזבח כאפן הזה, בבחינת דין שהוא מזבח חיצוני, ולפעמים הוא עומד באופן הזה, בבחינת רחמים, שהוא מזבח פנימי. ואינם ב' מזבחות נפרדים זה מזה.

צא) השתא אית למימר, הא תנינן, ואתערו חברייא, אל בכל אתר חסד הוא, כד"א כ האל הגדול, ודא נהירו דחכמה עלאה, ואת אמרת ואל זועם בכל יום, שביק קרא כל אלן שמהן, ואחיד בהאי, אי הכי לא קיימין מילי. ועוד, דכתיב ז אל גבור, או נוקים ליה דינא, או נוקים ליה רחמי.

צב) אלא הכי שמענא, חייביא מהפכי רחמי לדינא. פ דלית לך ז בכל אינון כתרין עלאין דמלכא קדישא, דלא כלילן ק רחמי בדינא, ודינא ברחמי. ו חייביא, מהפכי רחמי לדינא.

צג) א"ל ר' יהודה, שפיר בההוא דכתיב אל גבור, אלא אל זועם בכל יום מהו, דהא בכל יומא ויומא קיימא ש בדינא, בין דבני עלמא זכאין, בין דלא זכאין. לא הוה בידיה, אתו שאילו ליה לר"ש. אמר לון, ודאי אל זועם בכל יום, והא אוקמוה חברייא, לזמנין הוא דינא, לזמנין הוא * רחמי. אי זכאין בני עלמא, הא אל קיימא, והוא חסד. ואי לא זכאין, הא אל קיימא, ואקרי ה גבור, ועל דא קיימא בכל יומא.

צד) אבל מלה שפיר הוא, אל בכל אתר, א נהירו דחכמתא עלאה הוא, וקיימא בקיומיה ב בכל יומא, דכתיב ח חסד אל כל היום. ואלמלא דהאי אל אתער בעלמא, לא ג יכיל עלמא למיקם ז אפילו שעתא חדא, מקמי דינן

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ (דברים י) משפטים קלח צ"ה. ל (ישעיה ט) חלק ב' לא. לה: קלב. מ (תהלים נב) חיי שרה עא צ"ב

פ ל"ג מן דלית עד סוף האות. צ כל. א חדא בחברתה ול"ג רחמי בדינא דינא ברחמי. ד וע"ד חייבין. ש ל"ג בדינא. ת דינא. א מוסף נהירו רב. ב ל"ג מן בכל עד ואלמלא. ג יכלא. ד ל"ג אפילו.

השם אל

הסולם

מאמר

צג) אמר ליה ר' יהודה וכו': א"ל ר"י, התירוץ שלן יפה בזה שכתוב, אל גבור, שלרשעים נהפך לדין, אלא הכתוב, אל זועם בכל יום, מה תאמר, שמשמע שבכל יום ויום עומד בדין, בין שבני העולם צדיקים בין שאינם צדיקים. לא היה בידו לתרץ את זה. באו שאלו לר' שמעון, אמר להם, דאי, אל זועם בכל יום, וכבר העמידו החברים, שלפעמים השם אל הוא דין, ולפעמים הוא רחמים, אם בני העולם זכאים, הרי עומד השם אל, והוא חסד. ואם אינם זכאים, הרי עומד ונקרא גבור. ועל זה עומד בכל יום, כלומר, שבכל יום יש זכאים ואינם זכאים, וע"כ לאינם זכאים, ואל זועם בכל יום.

צד) אבל מלה שפיר הוא וכו': אבל התירוץ הטוב הוא, אל בכל מקום, הוא הארת חכמה עליונה, דהיינו חסד (כנ"ל אות פ"ט). ועמד בקיומו בכל יום, שכתוב, חסד אל כל היום. ולולא השם אל הוה היה מתעורר בעולם. לא היה יכול העולם לעמוד אפילו שעה אחת מפני

המלך, כדי שינצל מן הדין. בשעה ששורה בעולם. כי בכל יום ויום שורה דין בעולם. ז"ש ואל זועם בכל יום.

צא) השתא אית למימר וכו': עתה יש לשאול, הרי למדנו והעירו החברים שהשם אל, בכל מקום הוא חסד, כש"א האל הגדול, וזה הוא הארה של חכמה העליונה, כי חסד, לעת גדלות ז"א, עולה ונעשה לחכמה עליונה. ואתה אומר, ואל זועם בכל יום, שעוזב הכתוב כל אלו השמות שיורים על חסד, ואוחז בזה בדין, אם כן אין הדברים אמיתים. ועוד, שכתוב, אל גבור, שקשה או נעמיד השם אל בדין, או נעמיד השם אל ברחמים.

צב) אלא הכי שמענא וכו': ומשיב, אלא כך שמעתי, הרשעים מהפכים הרחמים לדין, שאין לך בכל ספירות העליונות של מלך הקדוש שהרחמים לא יהיו כלולים בדין, והדין ברחמים, והרשעים מהפכים הרחמים לדין, וע"כ, אע"פ שהשם אל, הוא חסד הרשעים מהפכים אותו לדין.

תקיפין דמתערין בעלמא בכל יומא, הה"ד (א) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם, אלא באברהם, באתערותא דאברהם קיימי, וכד אתער אברהם בעלמא, כל אינון דינין דמשתכחי בכל יומא ויומא דחי להו לבר, ולא קיימין קמיה.

צה) הה"ד, ואל זועם בכל יום, נזעם, ה או זעום בכל יום, לא כתיב, אלא זועם. בכל יומא ויומא דדינא אשתכח, דחי לון לבר, וקיימא הוא ומבסם עלמא, הה"ד (ט) יומם יצוה יי חסדו. ואלמלא האי, לא יכיל עלמא למיקם אפילו רגעא חדא. ועל דא כלא י קיימו בגיניה דאברהם.

צו) והאי דכתיב אל גבור, לאו דאיהו גבור, אלא י האי קרא רמז הוא דקא רמזו ה לאבהן, ורמיזא הוא דקא רמזו ט למהימנותא עלאה קדישא, דכתיב כ ט) פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. פלא, דא חכמתא עלאה, דהיא פליאה ואתכסיא מכלא, כד"א ט) כי יפלא ממך דבר. יועץ, דא הוא נהר עלאה דנגיד ונפיק, ולא פסקא, ודא יועץ לכלא, ואשקי לכלא. אל דא אברהם, כמה דאוקימנא האל הגדול. גבור, דא יצחק, דלא כתיב הגבור. אבי עד, דא יעקב, דאחיד להאי סטרא ולהאי סטרא, ה וקיימא בקיומא שלים. שר שלום, דא צדיק, דאיהו שלמא דעלמא, שלמא דביתא, שלמא דמטרוניתא.

מסורת הוהר

חלוסי גרסאות

ה ל"ג או זעום. ו קיימי. ז ל"ג האי קרא. ח ל"ג מן לאבהן עד למהימנותא. ט דמהימנותא. י ל"ג קדישא כ ל"ג מן פלא עד פלא. ל ה"ג הסולם; דכתיב. ה לקיימא. (בראשית ב) לעיל אות נו צ"ת. ט (תהלים מב) שמות קג צ"ג. ט (ישעיה ט) לעיל אות צא צ"ל. ט (דברים יז).

מאמר

הסולם

השם אל

על האבות שהם חג"ת, ורמז הוא מרמז לאמונה העליונה הקדושה, שהיא בינה, שכתוב, פלא יועץ אל גבור אבי עד שר שלום. פלא, זו היא חכמה העליונה, שהיא פליאה ומכוסה מכל, כמש"א, כי יפלא ממך דבר. אשר פלא, היא לשון העלם. יועץ, זה הוא נהר העליון הנמשך ויוצא ואינו נפסק, שהוא בינה, וזה יועץ לכל ומשקה לכל. כי כל המחזין של ז"ן ובי"ע מבינה יוצאים. אל, זהו אברהם, כמו שהעמדנו, האל הגדול, שהוא חסד. גבור, זה יצחק, שלא כתוב הגבור דהיינו שלא כתוב אל הגבור כמו שכתוב האל הגדול, אלא כתוב אל גבור, שמשמע שגבור אינו טובב על, אל, אלא הוא שם מיוחד, שזה יצחק, דהיינו מרת הגבורה. אבי עד, זה יעקב, שאוחז לצד זה, י"ג, ואוחז לצד זה, שמאל ונמצא בקיום השלם. כי אבי עד, הוא לשון שלמות. שר שלום, זה צדיק, דהיינו יסוד, שהוא שלום העולם שלום בית, שלום המלכה.

מפני דינים קשים המתעוררים בעולם בכל יום. ז"ש, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, אל תקרי בהבראם אלא באברהם, שהוא חסד, כי בהתעוררות אברהם, עומדים שמים וארץ, וכשנתעורר אברהם בעולם, שהוא מדת החסד, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום, דוחה אותם לחוץ ואינם עומדים לפניו.

צה) הה"ד ואל זועם בכל יום: נזעם או זעום בכל יום אינו כתוב, אלא זועם, כי בכל יום ויום שהדין נמצא דוחה אותו לחוץ והוא עומד ומבשם העולם, ז"ש יומם יצוה ה' חסדו, ולולא זה, לא היה יכול העולם לעמוד אפילו רגע אחד. וע"כ הכל עומד ומתקיים בשביל אברהם, שהוא חסד.

צו) והאי דכתיב אל גבור וכו': וזה שכתוב, אל גבור אין הפירוש, שהשם אל הוא גבור, אלא מקרא זה, רמז הוא מרמז (דמ"ד דף ל"א ע"א)

צז) אתו ר' חזקיה ור' יהודה, ונשקו ידוי. בכו, ואמרו זכאה חולקנא, דשאלנא האי. זכאה הוא דרא, דאת שארי בגווייהו.
 צח) א"ר שמעון, כתיב. זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליי. ת"ח, חייבי עלמא, גרמין ליה לקב"ה, לאסתלקא מכ"י. הה"ד, צ) איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף. מאן הוא אלוף. דא נ קב"ה, כד"א, ר) אלוף נעורי אתה. ס ואינן ע מפרישין לזאת מזה, דאיהו שלמא דביתא, ואינן זוגא חדא.
 צט) אתא אהרן קדישא ובנוי, ועל פ ידיהו מתקרבין תרווייהו, ואזדווג זה בזאת. הה"ד, ו) בזאת יבא אהרן אל הקדש. זה קרבן אהרן ובניו. צ ואינן מזווגי למלכא ר קדישא עלאה במטרוניתא, ועל ידיהו מתברכאן עלאין ותתאין, ומשתו חין ברכאן בכלהו עלמין, ואשתכח כלא חד בלא פרודא.
 ק) ואי תימא, אמאי לא כתיב זאת קרבן, לקרבא זאת לאתריה. לאו הכי, דהא כהנא מעילא ר קא שרי לאייתאה זוגא לה לכנסת ישראל, עד דמטי להאי זה, לאזדווגא בזאת ולקרבא לון כחדא. ובג"כ כהנא אשלים קרבנא וקריב ס זוגא, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.
 קא) ר' חייא ת ור' יוסי הוו אזלי מאושא לטבריה, אמר רבי חייא,

חלופי גרסאות

מסורת הזר

צ) (משלי טז) ב"א שוב צ"ב. ה) (ירמיה ג). ו) (ויקרא נ מוסיף קב"ה דאיהו אלופו של עולם. ס מוסיף ואינן חייבי. ע מפרשי. פ ידוי. צ אינן מזווגי. ק ל"ג קדישא. ר קשרי. ש ל"ג זוגא. ת ור' אסי.

זה זאת

הסולם

מאמר

צז) אתו ר' חזקיה וכו': באו ר' חזקיה ור' יהודה ונשקו ידוי. בכו ואמרו, אשרי חלקנו ששאלנו זאת. אשרי הוא הדור שאתה שוכן בתוכם.
 צח) אמר ר' שמעון וכו': אמר ר"ש, כתוב זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה'. בוא וראה, רשעי העולם גורמים להקב"ה להסתלק מכנסת ישראל. ז"ש איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף. מי הוא אלוף. הוא הקב"ה. כש"א, אלוף נעורי, אתה. והם מפרידים זאת, שהיא המלכות מזה שהוא ז"א, שהוא שלום בית, דהיינו יסוד, והם חבור אחד.
 צט) אתא אהרן קדישא וכו': בא אהרן הקדוש ובניו, ועל ידיהם נתקרבו שניהם, ונזדווג זה שהוא ז"א, בזאת שהיא מלכות, ז"ש בזאת יבא אהרן אל הקדש. זה קרבן אהרן ובניו. והם מזווגים מלך הקדוש העליון, שהוא ז"א במטרוניתא, שהיא המלכות, ועל ידיהם מתברכים העליונים והתחתונים, ונמצאות

ברכות בכל העולמות, ונמצא הכל אחד בלא פרוד.
 ק) ואי תימא אמאי וכו': ואם תאמר, למה לא כתוב זאת קרבן, שיהיה פירוש, לקרב זאת שהיא המלכות, למקומה שהוא ז"א. ולמה כתוב זה קרבן, שסובב על ז"א, והרי את המלכות אנו צריכים לקרב לז"א, ולא להיפך. ומשיב, אינו כן, כי בשעה שהכהן מקרב הקרבן מלמטה, הרי הכהן מלמעלה. שהוא ספירת החסד, מתחיל להביא החבור לכנסת ישראל, שהיא המלכות, עד שמגיע אל זה שהוא ז"א, לחבר אותו בזאת, שהיא המלכות, ולקרב אותם יחד. כלומר, כמו שהכהן למטה מקרב המלכות לז"א, כן כהן שלמעלה מקרב ז"א למלכות. ומשום זה הכהן משלים הקרבן ומקרב הזוג. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.
 קא) ר' חייא ור' יוסי וכו': ר"ה ור"י היו הולכים מאושא לטבריא. אמר ר' חייא, כתוב, כי בחר ה' בציון אה למושב לו זאת מנוחתי

צז) אתו ר' חזקיה וכו': באו ר' חזקיה ור' יהודה ונשקו ידוי. בכו ואמרו, אשרי חלקנו ששאלנו זאת. אשרי הוא הדור שאתה שוכן בתוכם.
 צח) אמר ר' שמעון וכו': אמר ר"ש, כתוב זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה'. בוא וראה, רשעי העולם גורמים להקב"ה להסתלק מכנסת ישראל. ז"ש איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף. מי הוא אלוף. הוא הקב"ה. כש"א, אלוף נעורי, אתה. והם מפרידים זאת, שהיא המלכות מזה שהוא ז"א, שהוא שלום בית, דהיינו יסוד, והם חבור אחד.
 צט) אתא אהרן קדישא וכו': בא אהרן הקדוש ובניו, ועל ידיהם נתקרבו שניהם, ונזדווג זה שהוא ז"א, בזאת שהיא מלכות, ז"ש בזאת יבא אהרן אל הקדש. זה קרבן אהרן ובניו. והם מזווגים מלך הקדוש העליון, שהוא ז"א במטרוניתא, שהיא המלכות, ועל ידיהם מתברכים העליונים והתחתונים, ונמצאות

כתיב ט) כי בחר יי בציון וגו'. זאת מנוחתי וגו', לזמנין קראן להאי חברייא כלהו דכורא, בגין א' דציון איהו רחמי. והכא קרא נוקבא קרא ליה.
 קב) אמר ר' יוסי, הכי שמיע לי ב' מבוצינא קדישא, ג' בשעתא דזווגא אזווג כחדא, לאחזאה דהא נוקבא אתכלילת ביה בכללא חדא, אתקרי נוקבא ד' בשמא דכורא, דהא כדין ברכאן דמטרוניתא אשתכחו, ולא הוי בה פרישותא כלל. ועל דא למושב לו כתיב. וכתיב כי בחר יי בציון, ה' בציון דייקא, בההוא דאית בגויה דשריא ביה, ולא כתיב לציון. וכלא חד, בין דקרא להאי בשמא דכורא, ובין דקרא להאי בשמא דנוקבא כלא חד ובדרגא חד קיימין.
 קג) ועל דא כתיב, ו' ולציון יאמר איש ואיש יולד בה חד לדינא, וחד לרחמי. כד מזדווגי כחדא בזווגא חד, כדין ציון אקרי, וציון ז' וירושלים אשתמודע, ואשתכח ח' דדא בדא תלייא.
 קד) פתח ר' יוסי ואמר, כתיב ט) והתקדשתם * והיייתם קדושים. מאן דמקדש גרמיה מלרע, מקדשין ליה מלעילא. מאן דמסאיב גרמיה מלרע,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ט) (תהלים קלב) חלק ג' רצו. ת) (תהלים טו). א' דאיהו רחמי. ב' מן בוצינא. ג' מוסיף אבל בשעתא. ד' ל"ג בשמא דכורא. ה' דייקא ול"ג בציון. ו' פתח ר' יוסי ואמר ול"ג וע"ד כתיב. ז' בירושלים. ח' כ"ג הסולם; ודא; וחד בחד. ט' ל"ג פתח ר' יוסי ואמר.

מאמר

הסולם

ציו וירושלים

מנוחתי וגו' כי איתיה, שואל, לפעמים קוראים החברים כולם לזה, להשט ציון, בלשון זכר, משום שציון, שהוא יסוד המלכות, הוא רחמים. וכאן המקרא קורא אותו בלשון נקבה, שנאמר אוה למושב לו, וכן כי איתיה, פירוש. שיש פנימיות וחיצוניות ביסוד המלכות, הפנימיות שהיא רחמים, נקראת ציון, והחיצוניות, שהיא דין נקראת ירושלים.
 קב) אמר ר' יוסי וכו': אר"י, כך שמעתי מן המאור הקדוש. בשעה שזווג ז"א ומלכות, נזדווג יחד, הגה כדי להראות שהנוקבא נכללת בז"א, בכלל אחד, נקראת הנוקבא בשם הזכר, כי אז נמצאות הברכות של המלכות ואין בה פירוד כלל. פירוש כי המלכות שהיא נוקבא, היא מטעם שהיא חסרת השלמות, וחסרת השלמות מכונה נקבה, אבל בעת הזווג עם ז"א, היא מלאה ברכות וכל השלמות, וע"כ נבחנת בבחינת זכר. ועל כן כתוב, למושב לו, ולא כתוב למושבה, לשון נקבה, כי למושב לו, טובב על זמן הזווג, ואז היא זכר. וכתוב, כי בחר ה' בציון, בציון הוא בדיוק, שפירושו בתוך ציון, דהיינו בההוא שיש בתוכה ששורה בה, דהיינו יסוד הפנימי של המלכות, וע"כ לא כתוב לציון, שהיה (דפו' דף ל"א ע"א *) דף ל"א ע"ב)

משמע לחיצוניות שלה. וע"כ הכל אחד בין שקורא לזה בשם זכר, ובין שקורא לזה בשם נקבה, כי הכל אחד ובמדרגה אחת עומדים. שע"כ קורא אותו הכתוב, פעם לשון זכר, דהיינו, למושב לו, ופעם לשון נקבה, דהיינו, כי איתיה.
 קג) ועל דא כתיב וכו': ועל כן כתוב, ולציון יאמר איש ואיש יולד בה, ב"פ איש, שאיש אחד הוא דין, ואחד הוא רחמים, דהיינו שיש ביסוד המלכות שנקרא ציון, ב' בחינות, שהם דין ורחמים, אמנס הדין שבה מכונה ירושלים, אבל כשמזדווגים ז"א ומלכות יחד בזווג אחד, אז נקרא יסוד המלכות בשם ציון לבד וציון וירושלים נודעות, שציון היא פנימיות היסוד דמלכות, וירושלים היא חיצוניות היסוד דמלכות ונמצא שזה בזה תלויים.
 קד) פתח ר' יוסי וכו': פריי ואמר, כתוב, והתקדשתם והיייתם קדושים. מי שמקדש עצמו מלמטה, מקדשים אותו מלמעלה. מי שמטמא עצמו מלמטה מטמאים אותו מלמעלה, שואל, מקדשים אותו מלמעלה, יפה הוא. שפירושו, שקדושת אורונו שורה עלינו, אבל מטמאים אותו, מאיזה מקום מטמאים אותו

מסאבין ליה מלעילא. מקדשין ליה מלעילא יאות, דהא קדושה דמאריה שריא עליה. אבל מסאבין ליה מאן אתר. ואי תימא מלעילא, וכי מסאבותא שריא לעילא.

קה) א"ר חייא, היינו דתנינן, בעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא. אי עובדא דלתתא היא בקדושה, אתער קדושה לעילא, ואתי ושריא עליה, ואתקדש ביה. ואי איהו אסתאב לתתא, אתער רוח מסאבותא לעילא, ואתי ושריא עליה, ואסתאב ביה. דהא בעובדא תליא מלתא.

קו) דהא לית לך טב וביש, קדושא ומסאבותא, דלית ליה עקרא ושרשא לעילא. ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא, מה דתלי בעובדא, בעובדא אתער לעילא, ואתעביד עובדא. ומה דתלי במלין, במלין. כד אתגור כ במלה, אתער הכי לעילא.

קז) ואי תימא, מלה מה אתער. אלא הכי כתיב, (ב) ודבר דבר. ההוא דבר, אתער מלה אחרא לעילא, (ג) דאקרי דבר. (ד) דבר יי אשר היה. (ה) ודבר יי היה יקר. (ו) בדבר יי שמים נעשו. דהא תנינן, ההיא מלה סלקא, ובקע רקיעין עד, (ז) דסלקא בדוכתיה, ואתער מה דאתער, אי טב, טב. אי ביש, ביש. (ח) ועל דא כתיב, (ו) ונשמרת מכל דבר רע.

חלופי גרסאות

מסורת הוהו

(ב) (ישעיה נח) הקסה"ז סח צ"ל. (ג) (הושע א).
 (ד) (ש"א ג) תרומה קלג צ"ש. (ה) (תהלים לג) ב"א
 שד צ"א. (ו) (דברים כג) חלק ג' נב.

מאמר **הסולם** בעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא

אותו, ואם תאמר, מלמעלה. וכי יש טומאה למעלה.
 קה) אמר ר' חייא וכו': אר"ת, היינו שלמדנו, במעשה שלמטה מתעורר מעשה למעלה, אם המעשה שלמטה הוא בקדושה, מתעוררת קדושה מלמעלה ובאה ושורית על האדם ומתקדש בו. ואם הוא מטמא עצמו מלמטה, מתעורר רוח הטומאה מלמעלה, ובא ושורה עליו ונטמא בו. כי במעשה של האדם תלוי הדבר.

קו) דהא לית לך וכו': כי אין לך טוב ורע, קדושה וטומאה, שלא יהיה לו עיקר ושורש למעלה, ובמעשה של מטה מתעורר מעשה שלמעלה, מה שתלוי במעשה, מתעורר למעלה ונעשה מעשה, ומה שתלוי בדיבור, הוא בדבור, כי כשנגזר דבור לטובה, מתעורר כך למעלה.
 קז) ואי תימא מלה וכו': ואם תאמר, דבור, מהו שמתעורר למעלה, ומשיב, אלא

ארבעה

קח) ד' מינין בלולב, ואינון שבעה. ואי תימא דז' מינין אינון. לאו הכי, אלא ארבעה נינהו ואינון מתפרשין לתלתא אוחרנין. ובעובדא דלהון אתעררו שבעה אחרנין לעילא, לאוטבא עלמא בכמה סטרין.

קט) כ"י, אע"ג דאיהי בכללא, ם מתברכא מכלהו ן שית, ומנחלא דעמיקא דמבועא, דנגיד ולא פסיק לעלמין מימיו ן מלנגדא עליהו, וינקא לבת. דהא בגין ץ דאיהי בת לה לעלמא עלאה ותתאה, אתברכא מנייהו באתערותא דא. דהא בשעתא דכנסת ישראל אתברכא מנייהו, ף כלהו עלמין אתברכו. ך ע"ד טובבים את המזבח כמה דאתמר.

קי) ועוד באתערותא דא, ם שיתא כלהו מתברכא במיא, לאסתפקא ביה, ואשתאבין כלהו ממבועא ן דנחלא עמיקא דכלא, לנחתא לעלמא. ובג"כ, בעיין כלהו לחין ולא יבשין, לאמשכא ברכאן לעלמא, ן בגין דאילני אלין, כלהו לחין תדירא, וטרפין ך דלהון משתכחין תדירא, וזמן חדוותא דלהון בהאי זמנא. קיא) ותנינן בספרא דרב המנונא. סבא, דהא הוא חילא דאתפקדא על אילנין אלין, כל חד וחד מאלין, לא נטיל ברכאן דחדוותא לעילא, אלא בזמנא

חלופי גרסאות

ס ולא תברכא מאינון שית. ע מוסיף ואינון שית. ן דנגדא ; ל"ג מלנגדא עליהו. ץ דאחיהיבת ול"ג דאיהי בת. ף כל עלמא אתברכא. ך וע"ד. ש שתא כלא. ת דמיא ; דינא ; דימא. א ל"ג בגין ; וכגיני ול"ג בגין דאילני. ב ל"ג דלהון.

מאמר הסולם ד' מינים והושענא רבה

מתברכת מהם, כל העולמות מתברכים, שמקבלים ממנה, וע"כ טובבים את המזבח, כמו שלמדנו. בז' ימי סוכות, כי המזבח, הוא כנגד המלכות, המקבלת מבינה ומז"א כנ"ל. ובז' הקפות ממלאים אותה בז' ספירות.

קי) ועוד באתערותא דא וכו': ועוד כי בהתעוררות הזו, של נטילת ד' מינים, מתברכות כל שש הספירות חג"ת נה"י, במים, דהיינו בשפע, להסתפק בו, ושואבים כולם, ממבוע הנחל העמוק מכל, שהוא בינה, להוריד לעולם, וע"כ צדיקים כל ד' מינים, להיות לחים ולא יבשים, כי לחים רומזים שהם מלאי שפע להמשיך ברכות לעולם. כי אילנות אלו, הדם וערבה ולולב, כולם לחים תמיד, והעלים שלהם נמצאים תמיד, באילן בין בקיץ ובין בחורף, וזמן שמחתם הוא בזמן ההוא, של ז' ימי סוכות.

קח) ארבעה מינין בלולב וכו': ד' מינים יש בלולב, הם שבעה, דהיינו ג' הדסים, וב' ערבות, ולולב, ואתרוג. ואם תאמר שהם ז' מינים, אינו כן, אלא הם ד' מינים, והם נחלקים לג' אחרים, כי ההדס נחלק לשלשה, והערבות לשנים, ונתוספו שנים על ההדס, ואחד על הערבות, וע"כ הם ז', ובהמעשה שלהם, דהיינו בנטילתם לשם מצוה, מתעוררים שבעה אחרים למעלה, שהם ז"ס חג"ת נה"י, ג' הדסים נגד חג"ת, וב' ערבות נגד נה"י, ולולב יסוד, ואתרוג מלכות, להטיב העולם בכמה בחינות. המושפעות מן ספירות הנ"ל.

קט) כ"י אע"ג דאיהי וכו': כנסת ישראל, שהיא המלכות, אע"פ שהיא בכלל ז' הספירות, היא מתברכת מן כל שש הספירות שלמעלה ממנה, שהם חג"ת נה"י, ומהנחל העמוק שהמבוע נמשך, ומימיו אינם נפסקים לעולם מלהמשך עליהם, על ז' ספירות חג"ת נה"י, והיא יונקת את הבת, שהיא מלכות, כי משום שהיא בת לה, לעולם העליון, שהוא בינה, ולעולם התחתון, שהוא ז"א, היא מתברכת מהם בהתעוררות הזו, כי בשעה שכנסת ישראל

190 (דפויי דף ל"א ע"ב)

דא. וחדוותא דלהון ג כלהו לעילא, וחדוותא דאילנין אלין לתתא, ד כלהו בזמנא דא הוא. ואתערותא דלהון באינון ה קדישי מלכא ו תליין. וכד ישראל נטלי לון, כלא אתער בזמנא דא, ועלמא ז מתברכא, לארקא ברכאן לעלמא. קיב) ח כתיב (ז קול יי על המים אל הכבוד, א"ר יוסי, דא אברהם. קול יי בכח: דא יצחק. קול יי בהדר: דא יעקב. קול יי שובר ארזים: דא נצח. קול יי חוצב להבות אש: דא הוד. קול יי יחיל מדבר: דא צדיק. קול יי יחולל אילות: דא צדק. ו כלהו מתגדלי על ימא ואתשקיין במיא, כ לגדלא. הה"ד, ח) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. וכלהו הני מתערי ברכאן לעלמא, מההוא שקי, דאתשקיין כלהו. קיג) ת"ח, הני שבע קלין, תליין במלה דפומא בשאר יומי שתא, והשתא, לא תליין ג אלא בעובדא, ואנן עובדא קא בעינו, ולא מלה. בגין דבזמנא דא, מברך לכל שתא.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (תהלים כט) בי"א לו צ"ה. ח) (בראשית ב) בי"א ג ל"ג כלהו. ד ל"ג כלהו. ה מלאכי קדישי; קדישי מלאכין. ו עלאין; מוסיף עלאין תליין. ז מוסיף ריא צ"א. ח ל"ג כתיב. ט וכלא. י מיא. כ לכלא. ל ל"ג אלא. מתברכא וכ"י מתברכא.

ד' מינים והושענא רבה

הסולם

מאמר

ממשיכות פנימיות, שהוא סוד חסדים, אבל אינן ממשיכות הארת חכמה מקו שמאל, להיותה חיצונית. ומצוות התלויות במעשה ממשיכות חיצונית, דהיינו הארת חכמה מקו שמאל. שהוא מוחין דו"ק וחיצונית. ובו ימי סוכות אנו צריכים לתקן את החיצונית, שה"ס המשתכח החכמה משמאל, וע"כ אנו צריכים למצוות מעשיות המסוגלות לעורר זאת. וז"ש, והשתא לא תליין אלא בעובדא, ואנן עובדא קא בעינו, כדי להמשיך תקון החיצונית שה"ס הארת החכמה שמשמאל, ולא מלח, כי הדבור ממשיך רק פנימיות, שה"ס חסדים, שאת זה אנו ממשיכין בכל ימות השנה, וז"ש, הני שבע קלין תליין במלה דפומא בשאר יומי שתא ואינם צריכים למעשה, והוא מטעם, בגין דבזמנא דא, דו ימי סוכות, מברך לכל שתא, כי אחר שהמשכנו הארת החכמה שבשמאל בז' ימי הסוכות, לחג"ת נהי"מ, מספיק זה לכל ימות השנה, באפן, שהחסדים שאנו ממשיכים ע"י מצוות התלויות בדבור בכל ימות השנה, מתברכים בהארת החכמה מז' ימי הסוכות, והם נעשים בזה לחסדים מגולים, ואין צריכים יותר למצוות התלויות במעשה, לענין הזה, אלא לשאר דברים, כמ"ש במקומו.

היא כולה בזמן הזה, של ימי הסוכות. והתעוררות שלהם תלויה באלו קדושי המלך, דהיינו בטילת לולב של ישראל, וכשישראל נוטלים אותם, הכל מתעורר בזמן הזה, והעולם שהוא המלכות, מתברך להוריק ברכות אל עולם הזה.

קיב) כתיב קול ה' וגו': כתוב קול ה' על המים אל הכבוד, א"ר יוסי זהו אברהם, דהיינו מדת החסד. קול ה' בכח, זהו יצחק דהיינו גבורה. קול ה' בהדר, זהו יעקב שהוא תפארת. קול ה' שובר ארזים, זהו נצח. קול ה' חוצב להבות אש, זהו הוד. קול ה' יחיל מדבר, זהו צדיק, שהוא יסוד. קול ה' יחולל אילות, זהו צדק, דהיינו מלכות. וכולם גדלים על הים, שהוא בינה, ומושקים במים, דהיינו, בשפע בינה, להתגדל. ז"ש, ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ואלו כולם מעוררים ברכות לעולם, משקוי ההוא שהשקו כולם.

קיג) ת"ח הני שבע וכו': בוא וראה אלו שבעה קלות, שהם חג"ת נהי"מ, תלויים בדבורי הפה בכל ימות השנה, ועתה, בו ימי סוכות, אינם תלויים אלא במעשה, ואנו צריכים למעשה, ולא לדבור, משום שבזמן הזה, דו ימי הסוכות, מברך לכל השנה.

פירוש, כי מצוות התלויות בדבור

קיד) ם ביומא שביעאה דחג, הוא סיומא דדינא דעלמא, ופתקין נפקין מבי מלכא, וגבורן מתערי ן ומסתיימן בהאי יומא, וערבי נחל ם תליין בהו. ץ ובעינן לאתערא גבורן למיא. ולסחרא ז ן זמנין, ץ לרוואה להאי מזבת, ממיא דיצחק, בגין דאתמליא ן מיא האי בירא דיצחק, וכד הוא אתמליא, כל עלמא אתברכא במיא.

קטו) ובהאי יומא גבורות בעינן למיא, ולסיימא לון לבתר, ך דהא (ם בהאי יומא מסתיימי דינא. ובג״כ ם בעינן ז ן לבטשא לון בארעא, ולסיימא

חלופי גרסאות

ם וביומא. ן ומסתיימי. ם ל״ג תליין. ע בעינן גבורן לאתערא. ן מנין. ץ ל״ג לרחואה. ן ל״ג מיא ך דהאי ם בעאן.

דרך אמת ז ן להכותם בארץ ולחובטם.

ד׳ מינים והושענא רבה

הסולב

מאמר

אינו מאיר בלי חסדים, וזמן המשכת החסדים להלבשת החכמה, הוא בז' ימי סוכות. ונמצא שביום השביעי, הושענא רבה, נגמרה התלבשות החכמה בחסדים, ואז נשלמת החתימה לחיים שנעשתה ביום הכפורים. ועד"ז לאותם שלא עשו תשובה ונחתמו למיתה ביום הכפורים, עוד לא נגמרה לגמרי החתימה, כי יש להם זמן לשוב, עד יום הז' של סוכות, כי עד אותו זמן נמשכת עוד החכמה, (כנ"ל באות קי"ג) ואם ישוּבו, יתכפרו עונותיהם על ידה, ויזכו לאור החיים. וע"כ נבחן יום הושענא רבה ליום של מסירת פסקי דינים למלאכים, אם לחיים ואם למות, כי לאחר שנמסרו פסקי הדינים למוציאים לפועל, כבר אין מחזירים אותם, והוא משום כי אחר יום הושענא רבא, אין עוד המשכת חכמה, כנ"ל (אות קי"ג).

וז"ש ביומא שביעאה דחג הוא סיומא דדינא, מחמת שאחר כך אין עוד המשכת חכמה, וע"כ, ופתקין נפקין מבי מלכא, שנמסרים למוציאים לפועל, ואין מחזירים אותם יותר. וגבורן מתערי ן ומסתיימן בהאי יומא, כי הגבורות, שה"ס המשכת החכמה, מסתיימת ביום הזה, ואין ממשיכים חכמה לאחר כך, (כנ"ל אות קי"ג) והשאר מבראר.

קטו) ובהאי יומא גבורות וכו': זכרונם לברכה, והוא, בהושענא רבא, צריכים גבורות כדי להמשיך מים, שה"ס הארת חכמה כנ"ל, שאינה נמשכת אלא עם גבורות ודינים, (כנ"ל פקודי אות שט"ו, ע"ש) ולסיים אותם אח"כ, כי ביום ההוא מסתיים הדין, שאין צריכים להמשיך עוד הארת החכמה הנמשכת בדין, (כנ"ל באות קי"א

קיד) ביומא שביעאה דחג וכו': ביום השביעי של החג, דהיינו בהושענא רבא, הוא סיום הדין של העולם, ופסקי הדינים יוצאים מבית המלך, והגבורות מתעוררות ומסתיימות ביום ההוא. וערבי נחל תלויים בהם, בגבורות אלה, וצריכים לעורר הגבורות למים, ולהקיף ז' פעמים, כנגד חג"ת נה"מ, את המזבת, שהוא כנגד המלכות, כדי להרוות את המזבח במים של יצחק, דהיינו בהארת החכמה שמקו שמאל הנקרא יצחק, כדי שהמים ימלאו את בארו של יצחק, דהיינו המלכות, שבשענה שמקבלת משמאל, נקראת כן. וכשהיא מתמלאת מתברך כל העולם במים.

פירוש. כי ג' ספרים נפתחים בראש השנה, (כמ"ש בזהר אמור דף ק' ע"ב ד"י) שהם של צדיקים גמורים ושל רשעים גמורים ושל בינונים צדיקים גמורים נכתבים לאלתר לחיים. רשעים גמורים נכתבים לאלתר למיתה ובינונים תלויים ועומדים עד יום הכפורים (רה"ש ט"ז): והנה מצדיקים גמורים ורשעים גמורים אין מדובר בהם, כי כבר נגמר דינם ביום א' של ראש השנה. וכל המדובר הוא בבינונים. שהם תלויים ועומדים עד יום הכפורים, אם עושים תשובה נחתמים לחיים, והרשעים שאינם עושים תשובה נחתמים למיתה. וסוד כפרת עונות שביה"כ, ה"ס המשכת הארת חכמה ע"י עלית המלכות לבינה, שאין כפרת העונות אלא ע"י גילוי אור החכמה, וה"ס אור החיים. וע"כ הבינונים שעשו תשובה זוכים אז לכפרת עונות, ולחתימה לחיים. אמנם עוד לא נגמר הדבר בשלמות, כי אור החכמה (דפ"י דף ל"א ע"ב ם) דף ל"ב ע"א)

לון דלא משתכחו, דהאי יומא אתערותא וסיומא הוא. וע"ד אתערותא וסיומא הוא דעבדינן בערבי נחל.

קטז) א"ר חייא ודאי הכי הוא, ושפיר. וערבי נחל, מסטרא דנחל, נפקי גבוראן. ובהאי יומא מתערי ומסיימי. בהאי יומא כתיב, וישב יצחק ויחפור את בארת המים. בארת כתיב חסר. וישב, מהו וישב. אלא יומא קדמאה דירחא, שירותא דדינא הוה בכל עלמא, ויצחק קיימא ת לכורסייא למידן עלמא. בהאי יומא, וישב יצחק לאתערא דינין ולסיימא דינין. ויחפור את בארת המים, לארקא גבורן לכנסת ישראל, * לאתערא למיא, דהא מיא בגבורן נחתן לעלמא.

קיו) ובגין דאלין גבורן, לא נחתין אלא בעיבא, ויומא דעיבא לא נייחא

חלופי גרסאות

ת על כורסייא. א ל"ג לאתערא.

מסורת הזהר

ט) (בראשית כ) חלק ג' רפז. שב : זהר חדש כז
ט"א שי"ג.

ד' מינים והושענא רבה

הסולם

מאמר

היינו להוריק גבורות לכנסת ישראל, שהיא המלכות המכונה באר, לעורר את המים. שה"ס הארת החכמה, כי המים בגבורות יורדים לעולם, כלומר, שאין הארת חכמה נמשכת אלא עם דינים ביחד (כמ"ש פקודי אות שט"ו ע"ש).

פירוש. כי בראש השנה התחילו הדינים דקו שמאל להתגלות, שהיתה אז המלכות בסוד ב' מאורות הגדולים, והלבישה קו שמאל דבינה. ובתקיעת השופר, נתמעט קו השמאל ע"י קו האמצעי, ע"י ב' פעולות, תחילה בסוד המנעולא הממעט אותו לגמרי, ואח"כ ע"י המפתחא, המכשירו לקבל ו"ק דחכמה, וביה"כ ע"י עלית המלכות לבינה נגלה בה ו"ק דחכמה, בסוד ה' עיניו שקבלה מקו שמאל דבינה. ואחר יוה"כ התחילו להתגלות החסדים הלבביש את החכמה, שאין החכמה מאירה זולתם, ונמשך תקון חכמה בחסדים ע"י הקפת המזבח, עד יום הושענא רבא, שהוא בחינת מלכות, ד' ימי סוכות ה"ס חג"ת נהי"מ, וע"כ צריכים לעורר מחדש את החכמה בתקון החסדים, בסוד הקפת המזבח, כדי לתקן עמה את יום ה' ולסיים בכלל את המשכת החכמה, כי כיון שהגיעה למלכות, שוב אין צריך עוד להמשיכה. וז"ש, בהאי יומא, וישב יצחק, לאתערא דינין ולסיימא דינין. כי אין צריך יותר להמשיך.

קיו) ובגין דאלין גבורן וכי : ומשום שאלו הגבורות אינם יורדים אלא על ידי ענינים

קיא) וע"כ צריכים להכות הערבות על הארץ, ולסיים אותם דהיינו הארתם שלא ימצאו. כי כיום הוה ישנם התעוררות החכמה וסיום החכמה, וע"כ, בערבי נחל, הרומזים על נז"ה, שבהם מתגלה החכמה, ע"י דינים, אנו עושים התעוררות וסיום. פי' הקרקע היא בחינה אחרונה שבמלכות, וכשמכים הערבות על הקרקע, נמשכת הארת החכמה עם הדינים לבחינה האחרונה של המלכות ששם סיום הארה. והטעם שהחכמה אינה מתגלית אלא בסוד הערבות, שהם נצח והוד, הוא, משום שמחזה ולמעלה ה"ס ג"ר דגוף, ונז"ה שמחזה ולמטה הוא ו"ק דגוף, וכיון שג"ר דחכמה נגזו, ואינם מתגלים אלא ו"ק דחכמה, ע"כ מקומם בו"ק דגוף, שהוא נז"ה. שה"ס ערבי נחל.

קטז) אמר ר' חייא וכי : אר"ח ודאי כך הוא, ויפה הוא, וערבי נחל נקראים, משום שמצד הנחל, שהוא בינה, יוצאות הגבורות, דהיינו הארת חכמה עם הדינים שבהם. וכיום ההוא מתעוררים ומסתיימים. כיום ההוא כתוב, וישב יצחק ויחפור את בארות המים, בארת כתוב חסר ו', משום שרומז על המלכות שנקראת באר, וישב, מהו וישב. אלא כיום הראשון של החדש, דהיינו בראש השנה, היתה התחלת הדין בכל העולם, ויצחק, שה"ס קו שמאל, קם לכסא הדין לזון העולם. כיום ההוא, בהושענא רבא, וישב יצחק, לעורר דינים ולסיים הדינים. ויחפור את בארת המים,

(דפו"י דף ל"ב ע"א)

רוחיהון דקיימי עלמא, אלא בגין דעלמא אצטריך להו. ג מאי טעמא. בגין דעלמא בדינא אתברי, וכלא בעיא הכי. בגי"כ כלא בעובדא תליא מלתא. וע"ד, כהנא בעובדא ותקונא דאיהו עביד לתתא, אתערו עלאין ותתאין לתקנא לון, ג ומתתקני על ידי.

ק"ח) א"ר יוסי הא תנינן, הערבה דדמיא לשפון בהאי ז יומא, ה ומאי היא. אמר ר' חייא, אע"ג דלדרשא הוא דאתי, הכי הוא ו ודאי. דהא בהאי יומא בשפון תליא, בהאי יומא פקיד מלכא למיהב פתקין לסנטירא, ומסתיימי דינין, ואסתים לישנא בישא ז מעלמא. ח ביומא קדמאה דירחא שירותא דדינא הוא, וסיומא הוא בהאי יומא. והא אתמר.

חלופי גרסאות

ב ליג מן מ"ט עד וע"ד. ג ומתקני. ד תימא. ה מאי ו ליג ודאי. ז בעלמא. ח שרותא וסיומא היא בהאי יומא וליג ביומא קדמאה וירחא וליג דדינא הוא.

ד' מינים והושענא רבה

הסולם

מאמר

לכרסייא למידן עלמא (כנ"ל אות קט"ז). וע"י תקיעת שופר התעורר קו האמצעי להודווג על מסך דחירק, למעט הקו שמאל, תחילה במנעולא. ואח"כ במפתחא, (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) שפירושו שהמלכות עלתה לבינה הבינה חזרה לבחינת ו"ק בלא ראש (כמ"ע שם). והנה מצד אחד נעשה תקון בזה להכניע הדינין דקו שמאל ולהכניו שיתיחד בימין. אבל מצד הב' נאחזו הדינים דקטנות בבינה, מחמת עלית המלכות בתוכה, שמומת זה יצאו החיצונים בלשון הרע על הבינה, לומר שיש בה חסרון, כדי שיתאחזו בה במקום החסרון כדרכם. ע"כ היה צורך לסתום פי החיצונים שלא ידברו לשון הרע על הבינה, שזה נעשה ביום הכפורים ובז' ימי סוכות, שהמלכות חזרה וירדה מן הבינה, והבינה קבלה בחזרה את הג"ר שלה מבחינת ו"ק דחכמה. וז"ש ואסתים לישנא בישא מעלמא. שביום הושענא רבה נגמרה חזרת ו"ק דחכמה אל הבינה כמקודם לכן, ונסתמו פיות החיצונים מלדבר לשון הרע על הבינה. ואחר שפסק הלשון הרע, אין צורך עוד להמשיך חכמה, המביאה עמה דינים. וז"ש, בהאי יומא פקיד מלכא למיהב פתקין לסנטירא (כמ"ע לעיל באות קי"ד) ומסתיימי דינין, כי אחר שנסתמה הלשון הרע, אין צורך עוד לגילוי החכמה. ונתבאר לעיל שעי' המצוות התלויות במעשה, שהם גטילת לולב וערבות. נמשכה החכמה וע"י מצוות התלויות בדבור דהיינו בשפתיים, ממשיכים החסדים (כנ"ל אות קי"א ע"ש) וז"ש, ערבה דדמיא לשפון וכו'

עננים, שהם דינים, וביום המעונן, אין הרח של עמודי העולם מתישב בהם, אלא כך מוכרח להיות משום שהעולם צריך להם, מהו הטעם, הוא משום שהעולם נברא בדין, דהיינו בראש השנה, כנ"ל בדבור הסמוך, ומשום זה, צריכים הדינים להתגלות תמיד עם המים שהים הארת החכמה, כדי שהרשעים לא יתאחזו בקו שמאל, ויחזירו הדינים דראש השנה, (כנ"ל פקודי אות שע"ו) והכל צריך להיות כך, משום זה הכל תלוי במעשה, וע"כ הכהן בהמעשה והתקון שהוא עושה למטה דהיינו טעשה הקרבן, מתעוררים עליונים ותחתונים לתקנם ומתתקנים על ידו, אף כן, ע"י המעשה דד' מינים, וערבה שבהושענא רבא, מתתקנת החכמה ע"י הדינים שמתגלים עמה, שלא תהיה בה אחיזה לרשעים.

ק"ח) א"ר יוסי הא וכו': אר"י, הגה למדנו, שהערבה דומה לשפתיים, ביום הזה, ומה זה, א"ר חייא, אע"פ שזה דק דרש, כך הוא ודאי, שביום הזה הדבר תלוי בשפתיים. כי ביום הזה מצוה המלך לתת פסקי הדינים אל הממונה, והדינים מסתיימים ונסתם לשון הרע מן העולם, ביום הראשון של החדש, התחלת הדין הוא, והסיום הוא ביום הזה, וכבר נתבאר. סנטירא, פירושו ממונה ומשגיח, כמו, המוכר את העיד מוכר את הסנטר, שפירושו ממונה ומשגיח (ב"ב ט"ח). פירוש: ביום א' של החדש נאחזה המלכות בקו שמאל דבינה, שה"ס יצחק, ויצחק קיימא (דפו" דף ליב ע"א)

קיט) ת"ח, ביומא דא שלמין ומסיימי עמין עע"ז ברכאן דלהון, ושראן
בדינא. וישראל ביומא דא מסיימי דינין דלהון ושראן בברכתא. דהא ליומא
אחרא זמינין לאשתעשעא במלכא, לנטלא מיניה ברכאן לכל שתא, ובההוא
חדוותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודייהו. ומאן דיתיב עם מלכא,
ונטל ליה בלחודיה, כל מה דבעי שאיל, ויהיב ליה. וע"ד ישראל שראן, ועמין
עע"ז מסיימי. וע"ד כתיב, אהבתי אתכם אמר יי וגו'.
קכ) אמר ליה, הא חמינא ליה לעשו בשלוה, במלכו, בכריכן עלאין,
ושליט על עלמא, ואת אמר ואשים את הריו שממה. א"ל, בכל אתר הכי הא.

חלופי גרסאות

ט יומא. י ויומא דא מסיימי ישראל. כ בראן.
ז ושאר עמין. ח ל"ג וע"ד. נ אי תימא. ס כריכן.
ע אבל; אלא.

מסורת הזהר

(מלאכי א) צו צ"ח.

הסולם

ד' מינים והושענא רבה

מאמר

הברכות שלהם, ושראן בדינא, כי אינם
יכולים לינק חסדים מימין כנ"ל. והם בריקנות.
אבל ישראל, שהם דבוקים בקו אמצעי, שמשם
החסדים, וכל שורשם הוא שם, נמצא, שהחכמה
הנמשכת בו' ימי החג מקו שמאל, כיון שאינה
נמשכת אלא עם דינים, הרי אחר שנסתיימה
הארת החכמה נסתיימו הדינים שעמה, וז"ש,
וישראל ביומא דא מסיימי דינין דלהון,
משום שאין ממשיכים יותר הארת חכמה,
וישראל בברכתא, דהיינו בחסדים הנמשכים
מקו אמצעי שהוא שורשם. דהא ליומא אחרא
וכו' ברכאן לכל שתא, כי מזווג ז"א ומלכות
שביום שמיני עצרת נמשכות ברכות לישראל
דהיינו חסדים לכל השנה, וז"ש ובההוא
חדוותא לא משתכחי במלכא אלא ישראל
בלחודייהו שבהיות השמחה מהשפעת החסדים,
שאינ שום אומה יכולה לקבל אותם רק ישראל
בלבד, נמצא שאין אז עם המלך, אלא ישראל
בלבד. וע"ד ישראל שראן ועמין עכו"ם
מסיימי, כי הארת השמאל שהוא משורשם
של האומות הסתיימה, ואין להם עוד מה
לינק. והארת קו האמצעי שהוא משורשם של
ישראל מתחילה בשמיני עצרת ונמשכת לכל
השנה, שהיא הארת החסדים (כנ"ל באות ק"ג).
קכ) א"ל הא חמינא וכו': אמר לו, זרי
אנו רואים את עשו שהוא בשלוה, במלכות,
בערים גדולות עליונות, ושולט על העולם,
ואתה אומר, ואשים את הריו שממה. אמר לו,
בכל מקום כך הוא, כיון שהמלך הקדוש גוזר
גזרה, ושם גזרה היא בפסקי דינים שלו,
הכתוב מעיד כמו שנעשה, ואע"פ שעוד לא
יצא פסק הדין לפועל, וע"כ כתוב, ואשים את
הריו

זכו' דהא בהאי יומא בשפוזן תליא. כי
בערבה אנחנו מעוררים החכמה עם הגבורות
ומסיימים אותה, שמכאן והלאה לא נמשיך
עוד אלא חסדים ממצוות התלויות בשפתיים,
כנ"ל וע"כ יש רמז על זה שהעלים של הערבה
דומים לשפתיים.

קיט) ת"ח ביומא דא זכו': בוא וראה,
ביום הזה, העמים עכו"ם משלימים ומסיימים
הברכות שלהם, ושורים בדין, וישראל, ביום
הזה, מסיימים הדינים שלהם ושורים בברכות,
כי ביום האחר, דהיינו בשמיני עצרת, עתידים
להשתעשע עם המלך, לקחת ממנו ברכות
על כל ימות השנה, ובשמחה היא לא נמצא
עם המלך רק ישראל לבדם. ומי שיושב עם
המלך ולוקח אותו לבדו, כל מה שרוצה
הוא מבקש, והמלך נותן לו. וע"כ ישראל
מתחילים לקבל הברכות, ועמים העכו"ם
מסיימים ברכותיהם. וע"כ כתוב, אהבתי אתכם
אמר ה'.

פירוש. כי אומות העולם אחוזים בקו
שמאל, שמשם הארת החכמה, ואינם יכולים לקבל
מקו ימין שהוא חסדים, כי שורשם רק בשמאל
בלבד הוא. ולפיכך בו' ימי סוכות שהחכמה
נמשכת בהם מקו שמאל, ע"י מעשה המצוות
כנ"ל, מקבלים אז אומות העולם את ברכותיהם.
וז"ס ע' פרים שאנו מקריבים בו' ימי החג
כנגד ע' אומות, שמשם יניקתם. ונמצא שביום
הז' אחר חבטת הערבה, שכבר נפסקה המשכת
החכמה, נפסקו הברכות מן האומות, כי אין
להם עוד ממה לינק. וז"ש, ביומא דא שלמין
ומסיימי עמין עכו"ם ברכאן דלהון, שכבר
נפסקה ביום הזה המשכת החכמה שהיא כל
(דפ"ר דף ל"ב ע"א)

כיון דמלכא קדישא גזר גזרה, ושוי ההיא גזרה ^ח בפתקיה, קרא אסהיד כמה דאתעביד. וע"ד ואשים את הריו שממה, הא שוייתי בפתקא דילי. וכן כל אינון טבן דגזר עלייהו דישראל, דכתיב ^ט אני יי דברתי ועשיתי.

קכא) ^ז וזאת תורת האשם וזאת תורת המנחה וזאת תורת זבח השלמים וזאת תורת החטאת. ר' יצחק אמר, הא אוקמוה אי לתתא דא בכלא. אי לעילא דא בכלא. ומאן דאשתדל באורייתא, נטלא לחולקיה בכלא, ואתאחיד בכל סטרין, ולא בעי לקרבא קרבנא על נפשיה, והא אתמר.

קכב) רבי יצחק פתח, ^ח הכהנים לא אמרו איה יי ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי. הכהנים, אלין כהנים דמשמשין בכהונה גדולה, ומקרבין מלין קדישין לאתרייהו, ^ט ומייחדין יחודא ^ז כל חד וחד כדקא חזי. ותופשי התורה מאן אינון תופשי התורה, וכי כהני לאו תופשי התורה נינהו. אלא, אלין אינון ליואי, דתפשי בכנורות, ^ק דאתיין מסטרא דאורייתא. ואתייהבת מסטרא דלהון אורייתא. ואינון ממנן על שבחא דתושבחתא דמלכא קדישא, ליחדא ליה יחודא שלים כדקא יאות. והרועים פשעו בי. אלין אינון רברבי עמא, דאינון רעיין לעמא, כרעיא דמדבר עאניה.

קכג) ואלין אינון ג' דרגין, דבעיא לאשתכחא תדיר על קרבנא, לאשכחא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

כ) (יחוקאל יו). ל) (ויקרא ז) בהשמטות חלק א' ^ט וייחדין. צ חד ול"ג כל ול"ג וחד. ק דאתיא.
 ט: רסא. ח) (ירמיה ב).
 דרך אמת ^ח בכתב טלו.

ג' דרגין דעל קרבנא

הסולם

מאמר

והרועים פשעו בי. הכהנים, אלו הכהנים המשמשים בכהונה גדולה, ומקרבנים דברים קדושים למקומם, ומייחדים יחוד כל דבר ודבר כראוי. ותופשי התורה, מי הם תופשי התורה, וכי הכהנים אינם תופשי התורה, ומשיב, אלא אלו הם הלויים התופשים בכנורות הבאים מצד התורה. והתורה ניתנה מצד שלהם, שהוא צד השמאל, גבורה (כ"ל ב"ב אות ר"ג). הם ממונים על השיר של שבחי המלך הקדוש, ליחד אותו ביחוד השלם כראוי. והרועים פשעו בי, אלו הם שרי העם, שהם רועים את העם, כרועה המנהיג את צאנו.

קכג) ואלין אינון ג' וכו': ואלה הם שלש מדרגות דהיינו ג' קוין, ימין, שמאל, אמצע, שצריכים להמצא תמיד על הקרבן, למצוא רצון למעלה ולמטה, ושתמצאנה ברכות בכל העולמות. הכהן, מקריב קרבן ומכוון ליחד השם הקדוש כראוי ולעורר את הצד שלו, שהוא צד ימין, חסד, וחלויים, מכוונים בשיר לעורר הצד שלהם, שהוא צד שמאל, גבורה, ולהכליל בצד של הכהן, וישראל, שהם הרועים,

הם

הריו שממה. כי כבר שוייתי את זה בפסק דין שלי. והדבר יתקיים בזמנו. וכן כל הטוב שגזר על ישראל, הוא באפן זה, דהיינו שיתקיים בזמנו. שכתוב, אני הי דברתי ועשיתי.

קכא) וזאת תורת האשם וכו': וזאת תורת האשם. וזאת תורת המנחה. וזאת תורת זבח השלמים. וזאת תורת החטאת. ר' יצחק אמר, הרי העמידוהו, אם למטה, זאת היא בכל, ואם למעלה זאת היא בכל. כי זאת, שהיא המלכות, כוללת כל האורות שממנה ולמעלה, שהיא מקבלת לתוכה את כולם. וכן למטה, שהיא משפעת לכל העולמות שממנה ולמטה, וכוללת כולם. וע"ז נאמר השם זאת בכל הקרבנות, להיותה כוללת אותם כולם, ומי שעוסק בתורה לוקח אותה, את המלכות, לחלקו לגמרי, ומתאחד בכל הבחינות שלה, הנ"ל, שהם, אשם, מנחה, שלמים, חטאת, וע"כ אינו צריך עוד להקריב קרבן על עצמו. וכבר למדנו זה.

קכב) ר' יצחק פתח וכו': רי"פ, הכהנים לא אמרו איה הי ותופשי התורה לא ידעוני
 (דפו"י דף ל"ב ע"א) 196

רעוא לעילא ותתא, ולאשתכחא ברכאן בכלהו עלמין. כהנא מקרב קרבנא, ואתכוון ליחדא שמא קדישא כדקא חזי, ולא תערא סטרא דיליה. וליואי אתכוונן בשיר, לאתערא סטרא דלהון, * ולא תכללא בסטרא דכהנא. וישראל אתכוון לבא ורעותא לתיובתא שלימתא, ואתכנע קמי מלכא קדישא, והאי נטיל כלא, ואתכפר חוביה, ואשתכח חדותא בעלאי ותתאי.

קכד) רבי יהודה פתח, (המקרה במים עליותיו וגוי. קב"ה ט כד ברא עלמא, מגו מיא אפיק ליה, וסדר ליה על מיא. מה עבד. פלג מיא לתרין. פלגותא לתתא, ופלגותא לעילא. ועביד מנייהו עובדין, מפלגותא תתאה עבד ותקן עלמא דא, וסדר ליה על פלגותא דא, ואתקין ליה לעילא ת עלייהו. הה"ד ט כי הוא על ימים יסדה. ופלגו אחרא סלקיה לעילא, ותקר א ביה תקראין עלאין, הה"ד המקרה במים עליותיו וגוי.

קכה) ועבד רקיע בין תרין פלגותיא אלין, הה"ד ט יהי רקיע בתוך המים וגוי, ועלייהו אתקין וסדר ב מלאכי עלאי קדישי, מגו רוחא דאתגזר מפומיה. דכתיב ט וברוח פיו כל צבאם.

קכו) ובאלין אתקין וסדר מזמרי תושבחתיה ביומא, ואתערבו בשלהובי אשא. ואינון גדודי חיילין, אמרין שירתא ביומא, ג תושבחן בצפרא, וזמירן ברמשא. כד מטי ליליא, כלהו פסקי שירתא. ד לעילא מנייהו, גדודין דאשא, בשלהובא תקיף, קיימין ומריחין אשא ה דאכלא, ואהדרי לאתרייהו.

חלופי גרסאות

ר וליואה אתכוון. ש ל"ג כד. ת ל"ג עלייהו. א עליה. ב עלאין קדישי [ותתאין עלאין] מגו טיפי טיפי ; טיפי טיפי] ברוחא דאתגזרא בבסיטא [בבוסיטא ; בבוצינא ; בבוסיטא] דכתיב. ג ותושבחן. ד ל"ג לעילא. ה דאכלי ; מוסיף דאכלא אשא.

מסורת הוהר

(תהלים קד) ב"א רצג צ"א. טז (תהלים כד) נח סא צ"ב זהר חדש ט ט"א ש"ג. ט (בראשית א) ב"א נו צ"א. ט (תהלים לג) ב"א שד צ"ב.

המקרה במים עליותיו

הסולם

מאמר

קכה) ועבד רקיע בין וכו' : ועשה רקיע בין שתי המחצות האלו. ז"ש יהי רקיע בתוך המים וגוי. ועליהם תיקן וסידר מלאכים עליונים קדושים מתוך הרוח שנגזר מפיו. שכתוב, וברוח פיו כל צבאם.

קכו) ובאלין אתקין וסדר וכו' : ובאלו המלאכים תיקן וסידר מזמרי שבתיו ביום. והם מתערבים בלהבות אש. ואלו גדודי צבאות. אומרים שירה ביום, תשבחות בבקר, ומירות בערב. כשמגיע הלילה כולם פוסקים מלומר שירה. אלא מלאכים אחרים אומרים שירה בלילה, כי אלו שביום אינם מזמרים בלילה (כנ"ל תרומה אות צ"ג) למעלה מהם, יש גדודי אש העומדים בשלהבת חזקה, ומריחים אש אוכלה, וחוזרים למקומם.

זאת

הם קו האמצעי, תפארת, שמכוונים הלב ורצון לתשובה שלמה, ונכנעים לפני המלך הקדוש שהוא לוקח הכל, ומתכפרים עונותיהם. ונמצאת שמחה בעליונים ותחתונים.

מאמר המקרה במים עליותיו

קכד) ר' יהודה פתח וכו' : המקרה במים עליותיו וגוי. הקב"ה כשברא העולם, הוציא מתוך מים, וערך אותו על מים. מה עשה. חילק את המים לב' חצאים, מחצה למטה, ומחצה למעלה, ועשה בהם פעולות. מחצה שלמטה עשה ותקן את העולם הזה, וערך אותו על מחצה הזה, ותקן העולם למעלה ממנה. ז"ש, כי הוא על ימים יסדה. ומחצה האחרת העלה למעלה, וספן עמה תקרות העליונות. ז"ש המקרה במים עליותיו וגוי.

197 (דפו"י דף ל"ב ע"א *) דף ל"ב ע"ב)

כזו) ואית בסטרא אחרא, דתהומין סלקין אלין על אלין. ואית תהומא עלאה, ותהומא תתאה, ובכלהו שארן מאריהון דדינין מסטרא דדינא קשיא. ואית בגו סטרא דתהומא תתאה, ו שלהובן דאוקדין זיקין נורין, ממנן על דינין דעלמא, לאוקדא לחייביא בנורא, דנגדי מההוא נהר דינור. וכלהו אשא, וחיוז דלהון אשא דלהיט, וקיימין בין עלאי ותתאי.

קכח) וכד תננא דמדבחא סליק, מתעברן וסלקין מההוא דרגא, דקיימין לשיצאה ולאובדא, וההוא נגידו דאשא תקיפא : דנהר דינור, דאיהו תקיף ועלאה, אהדר לאתריה. וכלהו, מתהניין מתננא דמדבחא, בגין דאתתקנת לקבלי ם מדבחא עלאה, ובג"כ מתהניין מניה, ואינון קרבין להכא. ותננא אחרא סליק, ם והא אוקימנא, לכל חד וחד, רעותא דכלא דסלקא לעילא, דאיהו נייחא דרוחא, . לגבי מלכא קדישא.

קכט) ם הא אתמר, דבמדבחא סלקא ואתחזי אוריאל, כחיוז דחד אריה תקיפא, ם רביע על טרפיה. ם והו חמאן כהני וישראל, ם וחדאן, דהו ידעין דאתקבל ברעוא קמי מלכא קדישא. ואשא אחרא עלאה קדישא נחית, לקבלא אשא תתאה, כדין ב"נ ם אזיל ואזדעזע קמי מאריה, ותב בתיובתא שלימתא. קל) למלכא דשדרו ליה דורונא, ואתיישר קמיה, אמר לעבדיה, זיל

חלופי גרסאות

ו דאוקדין זיקין נורין שלהובין. ז נהר. ח מלכא ; מלאכי ; כלה עלאה מלכא. ט ודא. י לקמי כ והא אתמר מדבחא. ל הח תמן. ם חדאן. נ דחיל ; דאזיל. ם רובץ על טרף שלו שהם הקרבנות.

המקרה במים עליותיו

הסולם

מאמר

דמתאכלי בלילה, שמהם נזונים החיצונים. (כנ"ל תרומה רע"ז). ועשן אחר עולה, וכבר העמדנו (תרומה אות רע"ז) שהוא העשן העולה מן הקרבנות ביום, שהוא לקדושה. כי לכל אחד ואחד מוין העשן, הן לקדושה והן לסטרא אחרא, והוא רצון הכל העולה למעלה, מפני שהוא נחת רוח אל המלך הקדוש.

קכז) ואית בסטרא אחרא וכו' : ויש בצד האחר, דהיינו בקליפות, שהתהומות עולים אלו על אלו, ויש תהום עליון, שהוא בינה דקליפות, ויש תהום תחתון, שהוא מלכות דקליפות, ובכולם שוכנים בעלי הדין מצד הדין הקשה. ויש בתוך כחינת תהום התחתון, שלהבות השורפות ניצוצי אש, הממונים על דיני העולם, לשרוף הרשעים באש הגמשכת מנהר דינור. וכולם אש, ומראה שלהם אש לוהטת, ועומדים בין עליונים לתחתונים.

מאמר אשא דמדבחא רביע כאריה

קכט) הא אתמר דבמדבחא וכו' : הגה למדנו, שבמזבח עולה ונראה אוריאל, כמראה אריה גבור הרובץ על טרפו, והיו כהנים וישראל רואים ושמחים, שהיו יודעים שקרבנס נתקבל ברצון לפני המלך הקדוש. ואש אחר עליונה וקדושה, ירדה מלמעלה, שהיא המלאך אוריאל, כנגד אש התחתונה שנתנו על המזבח, אז היה האדם הולך ומדעזע לפני אדונו, ושב בתשובה שלמה.

קכח) וכד תננא דמדבחא וכו' : וכשעשן המזבח עולה, נעברים ונאבדים, אלו מלאכי חבלה הנ"ל, ממדרגה היא, דהיינו מתהום התחתון, העומדים לכלות ולהאביד, ואותה הנזילה של אש חזק מנהר דינור, שהוא חזק ועליון, חוזרת למקומה. וכולם, דהיינו כל החיצונים, נהנים מעשן המזבח, משום שנתקן כנגד מזבח העליון, וע"כ נהנים ממנו. והם קרבים לעשן הזה. והוא עשן אמורים ופדרים (דסוי"דף ל"ב ע"ב)

קל) למלכא דשדרו ליה וכו' : בדומה למלך שהעם שלחו לו מתנה, והיתה רצויה לפניו

י. וטול דורון דא, דאייתאיו לי. כך אמר קודשא ב"ה לאוריאל, זיל וקביל דורונא דבני ס מקריבין קמאי. כמה חדווה משתכחי בכלא, כמה בסימותא בכלא משתכת, כד כהנא וליואה, והוא דמקריב קרבנא, מכווני לקרבא קרבנא כדקא יאות, ביחודא שלימ.

קלא) תא חזי, כתיב, (צ) ותצא אש מלפני יי ותאכל על המזבח את העולה וגו'. דא אוריאל, דנחית בחיזו דאשא בשלהובא, עד דנחית למדבחא, לקבלא דורונא ואתחזי כאריה רברבא, רביע על קרבנא.

קלב) וכד ישראל פ לא אשתכחו זכאין, ז או ההוא דמקריב קרבנא לא קריב כדקא יאות, ולא אתקבל קרבניה, הו חמאן ב דלא סליק תננא בארח מישר, והוה קם חד רוחא מנוקבא דצפון, ועאל למדבחא, והו חמאן דיוקנא דחד כלבא חציפא, רביע על קרבנא. כדן הו ידעי דלא אתקבל ברעוא ההוא קרבנא.

קלג) למלכא דשדרו ליה דורון, חמא ליה מלכא דלאו איהו כדאי לקרבא קמיה, אמר מלכא, אסיקו ההוא דורונא, ר והבו ליה לכלבא, דלאו איהו כדאי לאעלא קמאי. כך בשעתא דקרבנא אתקריב, ולא אתקבל ברעוא, דורונא לכלבא אתמסר. ובג"כ הו חמאן, דיוקנא דכלבא ע"ג מדבחא.

קלד) ר ת"ח כתיב * (ר) ותצא אש מלפני יי ותאכל על המזבח את העולה.

חלופי גרסאות

מסורת הנהר

(צ) (ויקרא ט) חלק ג' ה : לג. תקוני זהר ת"ע קכג. ס מקריבי קמי. ע משתכחי וכהנא ול"ג כד. פ ל"ג תקונים חדשים צו ט"ב שט"ז. (ר) (ויקרא ט) לעיל אות קלא צ"צ.

דרך אמת י' וקח מתנה. כ] שאין העשן עולה בדרך ישר ובעת שלא עולה העשן דרך ישר אזי עומד רוח א' מחלון רוח צפון לחסוף הקרבנות כמבואר.

אשא ומדבחא רביץ כאריה

הסולם

מאמר

קם רוח אחד מן הנקב של הקליפות שבצפון, ובא אל המזבח, והיו רואים צורה של כלב אחד חצוף רובץ על הקרבן. אז היו יודעים שהקרבן לא נתקבל ברצון.

קלב) למלכא דשדרו ליה וכו' : בדומה למלך, ששלחו לו מתנה. דאה אותה המלך שאיננה כדאית להקריבה לפניו. אמר המלך, תסלקו מתנה ההיא, ותנו אותה אל הכלב, כי אינה כדאית להביאה לפני. כך בשעה שהקרבן נקרב, ולא נתקבל ברצון, נמסר הקרבן אל הכלב, ומשום זה היו רואים צורת כלב על המזבח.

קלד) ת"ח כתיב ותצא וכו' : בוא וראה, כתוב, ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה. אמר ר' יהודה, זה הוא אוריאל, שנראה כשלהבת אש על המזבח. כמו שלמדנו, שהיה

לפניו, אמר לעברו, לך וקח מתנה זו שהביאו לי. כך אמר הקב"ה למלאך אוריאל. לך וקבל המתנה שבני הקדיבו לפני כמה השמחה היתה נמצאת בכל, וכמה מתיקות היתה נמצאת בכל, בשעה שהכהן והלוי ואותו שהקריב הקרבן, היו מכוונים להקריב הקרבן כדאוי, ביחוד השלם. קלא) ת"ח כתיב ותצא וגו' : בוא וראה, כתוב, ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה וגו', אש הזו, הוא אוריאל, שירד כמדאה אש בשלהבת עד שירד למזבח לקבל המתנה, שהוא הקרבן, והיה נראה כאריה גדול רובץ על הקרבן.

קלב) וכד ישראל לא וכו' : וכשישראל לא נמצאו זכאים, או אותו שהקריב הקרבן לא הקריב כראוי, ולא נתקבל קרבנו, היו רואים שהעשן לא היה עולה בדרך ישר, והיה (דפו"י דף ל"ב ע"ב * דף ל"ג ע"א)

א"ר יהודה, דא אוריאל, דאתחזי בשלהוביתא דאשא על מדבחא, כמה דאתמר רביע על קרבנא. וכדין חדותא הוה בכלא, דהא אתקבל ברעווא, כמה דכתיב, וירא כבוד יי אל כל העם. ואי לא הוה ערבוביא דבני אהרן, מן יומא דנפקו ישראל ממצרים, לא אשתכח רעוא הכי לעילא ותתא.

רעיא מהימנא

קלה) פקודא דא לשרוף קדשים באש. ואבתריה והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף. תנאין ואמוראין. בסתרי תורה, אית קדש, ת ואית קדשים, ואית קדש קדשים. מה הנאה אית לקב"ה בקדשים דאתוקדו. אי תימא בגין יצחק, דבשעתא דישראל בעקו, סליק אפרו של יצחק קמיה, דאי חייבין שריפה * אשתזיבו בגיניה. האי לדרשא איהו. ואי ב תימרון, בגין בני אהרן דהוו שריפת קדשים, דכתיב בהון ותצא אש מלפני יי ותאכל אותם וימותו. ומיתתהון כפרה לישראל כמו שריפת קדשים, אוף דא לדרשא קא אתי. קלו) אלא, תלת אשין בשרגא : אשא חוורא, ואשא אוכמא, ואשא תכלתא. לקבל : תורה, נביאים, וכתובים. לקבל : כהן, לוי, וישראל. ותכלת איהי שכינתא,

חלופי גרסאות

ט ל"ג כמה דאתמר. ת ל"ג ואית קדשים ואית קדש. א שתזיבו. ב ל"ג תימרון. ג כגון : מוסף כגין צדיקיא

שריפת קדשים

תכלת, כנגד תורה נביאים כתובים, וכנגד כהן לוי ישראל. ותכלת היא השכינה, שהיא קרובה לנו, שהיא שורה על התחתונים. והיא נאחזת באלה הפתילות, שהם כנפי מצוה, שנאמר בהם, ועשו להם ציצית, ותכלת זו שהיא השכינה היא דין, שאוכלת קרבנות ועולות.

ביאור המאמר. נפש רוח נשמה של האדם, נקראים קדשים, הנפש נקראת קדש, הרוח קדשים, והנשמה קדש קדשים. וז"ש, פקודא דא לשרוף קדשים וכו', בסתרי תורה אית קדש ואית קדשים וכו' דהיינו שבסתרי תורה, מתבאר סוד שריפת קדשים, בשריפת נפש רוח נשמה של אדם, שה"ס קדש קדשים, וכו', לפני ה'. ושואל מה הנאה אית לקב"ה בקדשים דאתוקדו. היינו מהי ההנאה שיש להקב"ה, משריפת הנשמות הנקראות קדשים. ומתוך, אלא תלת אשין בשרגא וכו', שג' אשות אלו הם, לקבל תורה ונביאים וכתובים שאשא חוורא היא כנגד תורה, שהיא ת"ת. ואשא אוכמא היא כנגד נביאים, שהם גזח והוד. ואשא תכלתא היא כנגד כתובים, שהם מלכות. והם לקבל כהן לוי ישראל, שפירושם

מאמר

שהיה רובץ על הקרבן. ואז השמחה היתה בכל, כי נתקבל ברצון. כמ"ש, וירא כבוד ה' אל העם. ואם לא היה, ביום הוה, הבלבול של מיתת בני אהרן, הנה מיום שיצאו ממצרים לא היתה נמצאת נחת רוח כזו למעלה ולמטה.

רעיא מהימנא

קלה) פקודא דא לשרוף וכו' : מצוה זו היא לשרוף קדשים באש. ואח"כ והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף. תנאים ואמוראים : בסתרי תורה, יש קדש ויש קדשים ויש קדש הקדשים, שואל מה הנאה יש להקב"ה מן הקדשים שנשרפו. אם תאמר, בשביל יצחק, שבשעה שישראל בצרה, עולה לפניו אפרו של יצחק, וע"כ צריכים לשרוף הקרבן עד אפר להזכיר זכותו, שאם חייבים שרפה יהיו נצולים בשבילו. זהו בא רק לדרש. ואם תאמר בשביל בני אהרן שהיו כמו שריפת קדשים, שכתוב בהם, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו. ומיתתם היא כפרה לישראל כמו שריפת קדשים. גם זה הוא רק דרש.

קלו) אלא תלת אשין וכו' : ומשיב, אלא שלש אשות בנר, אש לבן אש שחור, אש

קריבא לן, ואיהי אחידא באינן פתילות, בכנפי מצוה, דאתמר בהון ועשו להם ציצית. ד והאי תכלת דאיהי שכינתא, איהי דינא, דאכילת קרבנין ועלוון.

חלופי גרסאות

ד והא וליג תכלת.

שריפת קדשים

הסולם

מאמר

והנה אור הנר בכללו, הוא אור המלכות, כי המלכות נקראת נר. אלא כמו שאנו אומרים בז"א, שהוא כולל כל ג' קוין דבינה, מטעם, כיון דתלת מחד נפקי, חד בתלת קיימא (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) אף המלכות אחר שנעשתה לקו אמצעי, בין תורה לנביאים, שה"ס ימין ושמאל, הרי גם המלכות כוללת אותם, אשר אש הלבן ה"ס קו ימין, ואש השחור ה"ס קו השמאל, ואש התכלת ה"ס קו האמצעי. אבל התכלת, שהיא עצם המלכות שנעשתה לקו אמצעי, כוללת בתוכה גם יסוד, כנ"ל, והיסוד הכלול בה הוא בחינת ימין שבתכלת, והמלכות עצמה ה"ס השמאל, ומבחינה זו, אע"פ שאנו אומרים שהתכלת הוא קו אמצעי, עכ"ז היא בחינת קו שמאל, מטעם היותה כלול מימין ושמאל, אשר הימין ה"ס היסוד, ועצם המלכות, שהיא התכלת, ה"ס שמאל, כמבואר. וזה אמרו, ואיהי אחידא באינן פתילות, בכנפי מצוה, כי הלבן שבציצית ה"ס קו ימין, והתכלת שבציצית ה"ס קו שמאל, ונדוע, שאין השמאל נכלל בימין שיוכל להאיר, אלא ע"י מסך דחירק המתאחו בו וממעטו (כנ"ל לך י"ג ד"ה ונתבאר) שה"ס הפתילה, ודבר הגם שאור התכלת שבנר מתאחו בו (כנ"ל בראשית ב' אות רנ"ג בד"ה ביאור ע"ש) ואומר, שכנפי מצוה, דהיינו כנפי הטלית, ה"ס הפתילה והדבר גס שהתכלת שבציצית נאחזת בו, דהיינו בחינת המסך דחירק, דאתמר בהון, ועשו להם ציצית, שע"י הכנף, נאחזים הלבן והתכלת זה בזה ומתגלה אור הציצית, ח"ש, והאי תכלת, וכו' איהי דינא דאכילת קרבנין ועלוון, שחוץ מזה שהתכלת נאחזת בפתילה, שה"ס המסך דחירק ושורפתו, היא ג"כ שורפת קרבנות ועולות, שה"ס הנשמות.

פירוש, כי הביא ב' פקודין בשריפת קדשים, שהם לשרוף הקדשים על המזבח, ולשרוף הנותר ממנו עד יום השלישי, ואלו ב' מיני שריפות נהגים גם בנשמות, ושריפת הנותר יורה על בחינות הדינים שהם נקראים מנעולא ומפתחא שהם בחינות המסך דחירק, וכמו כן הם עולים מחמת חטאי התחתונים, ומתרבקים

ג' קוין, ימין שמאל ואמצעי, ונמצא שתורה היא כנגד כהן שהוא קו ימין ונביאים הם כנגד לוי, שהוא קו שמאל, וכתובים הם כנגד ישראל, שהם קו האמצעי, ויש להבין הדברים, הרי תורה נביאים וכתובים הם ת"ת, נר"ה ומלכות, שהם זה תחת זה, ואיך תדמה אותם לכהן לוי ישראל, שהם ג' קוין, שהימין מול השמאל, והאמצעי, הוא ביניהם, וכולם במדרגה אחת.

והענין הוא, שזה דומה, לאו"א וישטר"ת חו"ן, שהם ג"כ ג' מדרגות זה למטה מזה, ועכ"ז הם נעשים ג' קוין במדרגה אחת, כי או"א בעת שהם מעלים הבינה ותו"מ שלהם, עולה עמהם גם מדרגה התחתונה, שהם ישטר"ת הדבוקים בבינה ותו"מ אלו (כנ"ל בהקס"ה דף כ' ד"ה ואמא) ואלו ישטר"ת העולים לאו"א, נעשים אז קו שמאל לאו"א, ואח"כ בינה ותו"מ דיסטר"ת שעלו ליסטר"ת, כבר העלו עמהם גם הם את מדרגה התחתונה שלהם שהם זו"ן, למקום ישטר"ת שהוא עתה באו"א, ונמצאים כל ג' המדרגות שהיו מתחילה זו תחת זו, שהם עתה בחינת ג' קוין במדרגה אחת, שאו"א הם מקו ימין, וישטר"ת הם קו שמאל, חו"ן הם קו אמצעי, ועל דרך זה ממש, נעשו תורה נביאים וכתובים לג' קוים, כי בעת שת"ת שה"ס תורה, העלו בינה ותו"מ שלהם, עלו עמהם גם המדרגה התחתונה שלו, שה"ס נר"ה, שה"ס נביאים, למקום הת"ת, ונעשו קו שמאל שלו, ואלו נר"ה בעת שהעלו בינה ותו"מ שלהם, עלתה עמהם גם המלכות לנצח והוד, שהם עתה בת"ת ונמצא עתה שהם שלשתם במקום ת"ת, ונעשו ג' קוין, שת"ת הוא קו ימין, ונר"ה קו שמאל, והמלכות קו אמצעי, אמנם יש לדעת כאן, הכלל, שאין מלכות בלי יסוד, וע"כ אע"פ שכתובים הם מלכות כוללת המלכות גם יסוד, באפן, שיסוד ומלכות נעשו לקו אמצעי לת"ת ונר"ה, ע"ד הזו"ן שנעשו קו אמצעי לאו"א וישטר"ת, וכדי להעיר את זה, מדייק הרעיא מהימנא ואמר, שג' אשורת לבן שחור ותכלת אע"פ שהם זה תחת זה, כמו תורה נביאים וכתובים מכל מקום הם ג' קוין כמו כהן לוי ישראל.

קלו) אי אשכחת בני נשא, דאינון עצים יבשים, כגוונא דאינון פתילות יבשין, בלא משחא, דאיהי אורייתא רחמי, ה איהי לון ו שריפה, ואוקידת לון. ובגין דעמי הארץ אינון בעירן, כמה דאוקמוה דאינון שקץ. תכלת, דאיהי אדני, אוקידת לון, בגין דקרבין לגבה עם שרץ, דאיהו יצר הרע, זר, הה"ד ה והזר הקרב יומת.

קלח) ואי במיתתהון חזרין בתיובתא, כד שחיט לון, מלאך מיכאל דאיהו כהנא רבא, אריה דאכיל קרבנין, נחית עליהו, לקרבא לון קרבנא קדם יי.

קלט) וקדם דתפוק נשמתיה, מתודה בכמה ודיין, וכד נפיק נשמתיה הוא הוה מתכוון לגמור את השם, שמע ישראל וברוך שם, לקרבא נשמתיה קרבנא לשם יהוה, וצריך למתודה ו לקודשא בריך הוא, לקבלא לקרבא ה' בשמיה, דאכיל ושצי, ולאחזרה בתיובתא לגבי יהוה, אהייה כחושבן מ"ב. דאדני קרינא ליה דינא דמלכותא דינא.

קמ) ויכוון בשמא מפרש, דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, בלב אחד. וביה יפוק רוחיה. בנפש דיליה מקבל עליה מיתה ויסורין. ובנשמתא מודה בכמה ודיין ומתחרט.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ה איהו. ו בשריפה; מוסיף דלדונון שרפה. ז ל"ג מלאך; מלאך המות, מיכאל. ח מאנא. ט ל"ג לקב"ה לקבלא. י לקבלא ול"ג לקרבא. כ הוי"ה ל בשמים; בשמיה; מוסיף בשמיה חד. מ ולאחזרא; ולא חזרה. נ אחד בלב. ס ל"ג רוחיה. ע מוסיף ומתחרט בנפש

(ר) (במדבר ג.)

מאמר

הסולם

שריפת קרשים

ומטרם שיוצאת נשמתו, הוא מתודה בכמה וידוים, וכשיוצאת נשמתו, הוא היה מתכוין לגמור את השם, דביינו להשלים יחוד המלכות שנקראת, שם, ביחוד, שמע ישראל, שהוא יחוד ז"א, וברוך שם, וכו', שהוא יחוד המלכות, לקרב נשמתו קרבן לשם הוי"ה. וצריך להתודות להקב"ה, שיקבל ויקרב ה' השורפת ומכלה, שהיא המלכות, לשמו הוי"ה, ולהחזיר בתשובה, ה' אל יהו אהיה, שהם כחשבון מ"ב, כלומר להשיב ה' ליהו, ויהיה היחוד העליון שבבינה הוי"ה אהיה, שהויה הוא חכמה ואהיה הוא בינה. כי מטרם שנשלם היחוד, קוראים להמלכות, אדני, שבהם אותיות דין, להורות על סוד דינא דמלכותא דינא. והיחוד הויה אהיה אינו שלם.

ומתדבקים במלכות, שה"ס תכלת, אשר אז התכלת שורפתם ומבטלת אותם. וז"ס שריפת נותר, ויש גם בחינת שריפת קרשים על המזבח, דהיינו שריפת הנשמות, בסוד שהמלאך מיכאל עומד ומקריב אותם, על המזבח של מעלה. ואלו ב' מיני שריפות הולך ומבאר לפנינו.

קלו) אי אשכחת בני נשא וכו': אם המלכות, שה"ס תכלת, מוצאת בני אדם. שהם עצים יבשים, כמו פתילות יבשים בלי שמן, שהיא התורה, ורחמים, המלכות, היא להם שרפה, ושורפת אותם. ומשום שעמי הארץ הם בהמות, כמו שהעמדנו שהם שקץ, התכלת, שהיא השם אדני, דהיינו מלכות, שורפת אותם, משום שקרבים אליה עם שרץ, שהוא יצר הרע, זר. וז"ש והזר הקרב יומת.

קלח) ואי במיתתהון חזרין וכו': ואם חזורים בתשובה לפני מיתתם, כשמלאך מיכאל שוחט אותם, שהוא כהן גדול, שהוא האריה האוכל קרבנות, יורד עליהם להקריב אותם קרבן לפני ה'.

קלט) וקדם דתפוק נשמתיה וכו':

קמא) בנפש מקבל עליה מיתה שחיטה שריפה, ואי צריך ד' מיתות בית דין, פ דאינון סקילה שריפה הרג וחנק, מקבל ז ליה מאדניי בנפש דיליה. ובנשמתיה מודה בכמה וידויין, וחוזר בתיובתא לגבי אהיי"ה, דאחיד בתרין שמהן, יהו"ה ק יהו"ה.

קמב) במחשבתיה ר יכוין לאפקא ט ודוי, וקבלת מיתה עליה, בלב א, ת דאיהו שמא מפרש, כגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. א ביה ב כהנים כורעים ומשתחויים על פניהם, ואומרים בשכמל"ו. כבוד, איהו ל"ב ג בחושבן. וביה ז היה מתכוין לגמור את ה השם.

קמג) ותנאין ואמוראין, אי תימרון וכי עם הארץ מנא ו ידע דא. אלא ודאי עם הארץ איהו כשור, או שה, או עז, או ז תור, או יונה. מה בעירן לא ידעי אורייתא, דאיהי שם ידו"ד. הכי עם הארץ, לא ידע. אלא מיכאל כהנא רבא, איהו עביד ליה עולה וקרבנא קדם יי, ואיהו מכוון בשמא מפרש, בסליקו דרוחיה, דתפוק בלב אחד, כגוונא דכד נפיק רוחא דב"נ בכל ליליא. קמד) ובגין דא אוקמוה רבנן, שוב יום אי לפני מיתתך, דבכל יום ויום

חלופי גרסאות

פ ל"ג דאינון. צ לון. ק יהו"ה ה. ר יכיל. ש עליה ודוי וקבלת מיתה. ת מוסיף דאיהו יכוין. א מוסיף כבוד ביה ב כורעים ומשתחויים כהנים. ג בדפווי כתב כאן שייך מ"ש בח"א סימן מ"ז. ז מוסיף וא"ו איהו אחד בלב (השם). ו מוסיף הוה ידע. ז פה.

שריפת קדשים

הסולם

מאמר

יודע זה. כל אלו הכוונות. ומשיב, אלא ודאי עם הארץ הוא כשור, או שה, או עז, או תור, או יונה, המוקרבים על המזבח, מה הבהמות אינון יודעות תורה, שהיא שם הויה, כך עם הארץ אינו יודע, אלא מיכאל כהן גדול, הוא עושה אותו עולה וקרבן לפני ה', והוא מכוון בשם המפורש בעלית רוחו שיצא רוחו בלב אחד, ובכל אלו הכוונות הנ"ל, כמו שרוח האדם עולה בכל לילה, דהיינו שעולה למ"ן אל המלכות.

קמד) ובגין דא אוקמוה וכו': ומשום זה העמידו רבנן, שוב יום אחד לפני מיתתך, כי בכל יום ויום צריך האדם לחזור בתשובה ולמסור רוחו אליו, שיצא באחד, ז"ש, בידך אפקיד רוחי.

ביאור המאמר. כי נתבאר לעיל (באות קל"ו בהסולם ד"ה פירוש) שהרע"מ מביא לפנינו ב' מיני שריפות א) שריפת נותר, שה"ס נקודת המנעולא, דהיינו מלכות דמדת חז"ן שעולה ונגלה במלכות הממותקת מחמת חטאי התחתונים, בסוד לא זכה הא רע. (כנ"ל ויצא י"ג ד"ה סתרא) אשר התכלת, שהיא המלכות הנאחזת בה, שורפת אותם. ח"ש (באות קל"ז) אי

קמא) בנפש מקבל עליה וכו': ומפרש דבריו. בנפש הוא מקבל עליו מיתה שחיטה שריפה, ואם צריך ארבע מיתות בית דין, שהם סקילה שריפה הרג וחנק, מקבלם על הנפש שלה, מאדני. ובנשמתו, הוא מתודה בכמה וידויים, וחוזר בתשובה אל השם אהיה שהוא בינה, הנאחז בבי' שמות הויה הויה, כי החכמה נקראת הויה, כנ"ל בסוד היחוד הויה אהיה, וכן ז"א נקרא הויה, והבינה מקבלת מחכמה ומשפעת לז"א, ונמצאת נאחזת בין שניהם.

קמב) במחשבתיה יכוין לאפקא וכו': ויכוון במחשבתו להוציא מפיו וידוי, וקבלת מיתה עליו בלב אחד, דהיינו שייחוד המלכות הנקראת לב בסוד היחוד של הויה אחד, שהוא שם המפורש כעין זה, יוד הא ואו הא, דהיינו הויה במילוי אלפין שה"ס ז"א, שבו הכהנים כורעים ומשתחויים ונופלים על פניהם ואומרים, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כבוד, הוא בחשבון ל"ב, שהיא המלכות הנקראת לב, וכו היה מתכוין לגמור את השם, דהיינו לגמור היחוד של מלכות עם הויה.

קמג) ותנאין ואמוראין וכו': ותנאים ואמוראים, אם תאמרו, וכי עם הארץ מאין

צריך בינן לאהדרא בתיובתא, ולממטר רוחיה לגביה, דיפוק באחד, ההי"ד
 (ט) בידך אפקיד רוחי.

מסורת הזהר

(ט) (תהלים לא) משפטים לט צ"ג זהר חדש פח ט"ד שלה.

מאמר

הסולם

שריפת קדשים

עתה שלמים, כי מדת הדין דמנעולא אינה פוגעת בט"ס ראשונות שמשם רוח ונשמה, כנ"ל. והסתלקות הראש מן הרוח והנשמה, נבחנת לשחיטה, כי השחיטה מבדלת הראש מן הגוף, ואדם הזה שעשה תשובה בשעת מיתתו זוכה להמתקת מדת הדין ברחמים, אבל מבחינת הקטנות בלבד, הנבחן כמו שחיטה. וז"ש ואי במיתתהון חזרין בתיובתא, כד שחיט לון מלאך מיכאל, דאיהו כהנא רבא, אריא דאכיל קרבנין, כי המלאך מיכאל שהוא חסד, הנמשך מקו ימין, ומנקודת החולם, ששם נמצאת בחינת הדין הממוקד בבינה, במדת הרחמים (כנ"ל ב"א ט"ו ד"ה ההוא ע"ש) ודין הממוקד הזה, ה"ס אריא דאכיל קרבנין, וע"כ נבחר המלאך הזה, שימתיק מדת הדין שלו במדת הרחמים, שממעט הנשמה והרוח, שהיו שלמים, מבחינת ראש, שזה נבחן לשחיטה כנ"ל. וע"כ אומר כד שחיט לון מלאך מיכאל, דהיינו שמעביד מהם בחי' הראש, שה"ס הג"ר שלהם, אמנם קטנות זו הנבחנת לשחיטה, מביאה אח"כ את הגדלות, דהיינו, שהמלכות יוצאת מן הבינה וחוזרת למקומה, ונגלים שוב הג"ר בכל המדרגות, (כנ"ל ב"א דף צ' ד"ה בגין) שעייז שוב נעשה הזווג של קב"ה ושכינתיה משורש נשמתו. וז"ש, לקרבא לון קרבנא קדם ה', כי שחיטה זו נבחנת, שמקריב אותם לקרבן לפני ה', שהם גורמים בזה זוג קב"ה ושכינתיה, שה"ס קרבן, וע"כ נבחן זה שמלאך מיכאל מקריב את הנשמות על המזבח, שה"ס המלכות ושורף אותם מבחינת אריה דאכיל קרבנין, דהיינו דין הממותק דבינה שבסוד נקודת החולם, שעייז נשחטים ונשרפים הג"ר של הנשמות על המזבח, ונעשים מ"ן לזו"ן. דהיינו שגורמים שהמלכות תחזור ותקבל הג"ר שלה, לעת הגדלות, ותתיחד עם ז"א, שה"ס קרבן.

אי אשכחתי בני נשא דאינון וכו' פתילות יבשות בלא וכו' רחמי דהיינו עם הארץ החוטא כל ימיו עד שנגלה עליו בשורשו שבמלכות, הדינים דמלכות דמדת הדין, שהיא בלי רחמים, כלומר שאינה נמתקת בבינה שהיא מדת הרחמים, איהי לון שריפת, ואוקידת לון, שהיא שורפת הנפש הזאת, ובגין דעמי הארץ אינון בעירן, כלומר שיש להם נפש רוח נשמה מצד הבהמות הטהורות, שהם נמוכים מאד, ע"כ, תכלת דאיהו אדני אוקידת לון, משום שדבוק בהם מדת הדין הקשה דמנעולא, שנקרא יצר הרע, דהיינו מלאך המות שה"ס יצה"ר, וע"כ נאמר עליו זהור הקרב יומת, אמנם רק הנפש של החוטא נפגמת ונשרפת, אבל רוח ונשמה שלו, אינם נפגמים כלל, אלא מסתלקים לשורשם, והטעם, כי הפגם דנקודת המנעולא, הנמשך מצמצום א', אינו פוגע רק במלכות לבודה, ולא כלום בט"ס ראשונות, וכיון ששורש רוח ונשמה, הם מבינה ז"א, ע"כ אין הפגם נוגע בהם אפילו משהו, אלא שמסתלקים מחמת הכלי הפגום, ועולים לשורשם, אלא הנפש הנמשכת ממלכות עצמה היא הנפגמת ונשרפת, ושריפה זו, ה"ס שריפת נותר (המובא לעיל באות קל"ו).

ועתה מבאר בחינת שריפה הכ', שהיא שריפת קדשים, שהוא שריפת נשמות, המובא שם, דהיינו אותו החוטא, שגילה בשורש נשמתו בחינת מדת הדין דמנעולא, שה"ס מלאך המות, כי ממנה נמשכת המיתה (כנ"ל ויצא ט"ז ד"ה זהו) אם עושה תשובה בעת מיתתו, ומקבל עליו מיתה ושחיטה ושריפה כדי לעשות נחת רוח להקב"ה, או לאחר מיתתו, ממתיקים לו מדת הדין דמנעולא במדת הרחמים, שה"ס בינה, ונודע שיש בעליה זו קטנות וגדלות, שתחילה כשעולה המלכות לבינה מסתלקות הג"ר מבינה, ונשארת בו"ק בלי ראש, ואחריה מתמעטים כל המדרגות (כנ"ל ב"א דף ד' ד"ה ביאור) ונמצא שעל ידי זה שממתיקים לו מדת הדין במדת הרחמים דהיינו שהמלכות מבחינת שורשו עולה לבינה שבשורשו, נתמעטו הרוח והנשמה לבחינת ו"ק בלי ראש, והם היו עד (דס"י דף ל"ג ע"א)

אמנם זה שעשה תשובה רק בשעת מיתתו, לא יוכל לקבל אחר מיתתו רק את הקטנות הנ"ל בלבד, ועם זה, זכותו גדולה מאד, כי אם יתגלגל פעם ב', ויזכה לעסוק בתורה ועבודה, או ימשיך הגדלות, ואז יעשה הזווג בין

קמה) ואם הוא ת"ח, עליה אתמר (ת) יודע צדיק נפש בהמתו דלית חכם, כמו כהנא. כמה דאוקמוה הרוצה להחכים ידרים. ואם ת"ח הוא, צריך שיהא ביה חסד, ועם י' דאיהו חכמה, חסיד. ומאן (•) דלית ביה חכמה, לאו איהו חסיד. ובג"ד אוקמוה, ולא עם הארץ חסיד. ואי אית ביה ח' ה', חמשה חומשי תורה,

חלופי גרסאות

מסורת הזוהר

ח ל"ג ה'.

(ת) (משלי יב) ויקהל לו צ"ב.

שריפת קדשים

הסולם

מאמר

מיתה, שחיטה, שריפה, כי מיתה היא לגוף, שחיטה היא לנשמה ורוח, שמיכאל מעביר מהם הראש ומשאירם ו"ק בלי ראש הנחשב לשחיטה כנ"ל. שריפה, היא לנפש, שהיא מתדבקת במלכות ונשרפת בסוד התכלת שבה, עד שראויה לתקון הזה דהמתקת המלכות בכינה, ע"י מיכאל. ולפעמים שעונותיו מרובים, הנפש צריכה לקבל על עצמה ארבע מיתות ב"ד מן המלכות, המרומזים בכתוב, והארץ, שהיא המלכות, היתה תהו ובהו וחשך וגו' ורוח וגו', שתהו הוא חנק, ובהו הוא סקילה וחשך, הוא שריפה, ורוח, הוא הרג (כמ"ש) בהקדמת ספר הזוהר אות קצ"ו וקצ"ז) וה"ס התהליך והתקון מצמצום א' שהוא מדת הדין, לצמצום ב' שהוא מדת הרהמים, אשר תהו ובהו, ה"ס צמצום א' והמסך שבו, וחשך ורוח, ה"ס צמצום ב' והמסך שלו. (כמ"ש לעיל בבראשית א' דף כ"ח ד"ה היתה, ע"ש) ולפיכך כשהחוטא מקבל עליו ארבע מיתות ב"ד קודם מיתתו, מועיל לו, אשר מדת הדין דצמצום א' שגילה בחטאיו, תעבור ממנו ותתקן במדת הרחמים שבסוד צמצום ב', ע"י המלאך מיכאל כנ"ל. וז"ש, (באות קמ"א) ואי צריך ארבע מיתות בית דין וכו' מקבל ליה מאדני, כנפש דיליה, ויועיל לו שמיכאל יקריב נשמתו לפני ה', כנ"ל.

בין ז"א ומלכות, כמ"ש לעיל (באזו ק"ח) וז"ש, וכד נפיק נשמתיה הוא הוה מתכוון לגמור את השם, שמע ישראל וברוך שם, כי יתכוון שע"י הקרבת נשמתו יזכה לגמור את היחוד של שמע ישראל, שהוא ז"א וברוך שם, שהוא מלכות, שזה יהיה אחר שיתגלגל פעם ב'.

אבל ב' יחודים יש כאן, כי מצד נשמתו ששורשה הוא בכינה, נבחן היחוד השלם להו"ה אהיה, שהויה ה"ס חכמה ואהיה ה"ס בינה, ועתה בעת הקטנות, נבחן שחסרה ה' אחרונה להויה, ואין בה אלא יה"ו שיורה שהוא ו"ק וחסר ג"ר וז"ש (באות קל"ט) וצריך למתודה וכו' לקרבא ה' וכו' ולאחזרא בתיוכתא לגבי יה"ו אהי"ה. דהיינו שיכוון לזכות להגדלות ולגמור את השם, דהיינו שיקרב המלכות שהיא ה' אחרונה, אל שם יה"ו אהי"ה, ויהיה יחוד השלם בכינה, הו"ה אהי"ה, ומצד רוחו, ששורשו הוא בז"א, נבחן יחוד השלם דגדלות בסוד הויה במילוי אלפין, שהוא ז"א, עם המלכות השלמה שבסוד היחוד של ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. וז"ש (באות ק"ח) ויכוון בשמא מפרש דאיהו יוד הא דאו הא, בלב אחד, וביה יפוק רוחיה, דהיינו שביציאת רוחו, ששורשו בועיר אנפין יכוון שיזכה לגדלות שאז יהיה היחוד, בהויה דמילוי אלפין, ובלב אחד, דהיינו המלכות שנקראת לב תהיה בסוד שמו אחד, וכמו שאומר (באות קמ"ב) דאיהו שמא מפרש וכו' ביה כהנים כורעים ומשתחווים וכו' ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כבוד, הוא ל"ב, וביה היה מתכוון לגמור את השם, דהיינו שהיה מתכוון לזכות לגדלות ולגמור את השם, בסוד היחוד דהויה דאלפין שהוא ז"א והיחוד דברוך שם וכו' שהוא המלכות, והנפש שלו, מתדבקת במלכות עצמה, שהיא שורפת אותה ומבטלת הדינין שבה.

וז"ש (באות קמ"א) כנפש, מקבל עליה

(דפו"י דף ל"ג ע"א •) דף ל"ג ע"ב)

קמה) ואם הוא ת"ח וכו': ואם הוא תלמיד חכם, נאמר עליו, יודע צדיק נפש בהמתו, כי אין חכם כמו הכהן, שהוא חסד, כמו שהעמדנו, הרוצה להחכים ידרים, דהיינו שיתדבק בחסד שה"ס דרוס, והוא מטעם, כי חסד דז"א בגדלות, נעשה לחכמה, ואם הוא תלמיד חכם, הוא צריך שיהיה בו חסד, ועם י' שהיא חכמה שבו, הוא חסיד, ומי שאין בו חכמה אינו חסיד, ומשום זה העמידנו, ולא עם הארץ חסיד (אבות פ"ב מ"ה) ואם יש בו ה' ראשונה, בינה, שה"ס חמשה חומשי תורה שניתנו משמאל, נקרא גבור בתורה וירא חטא, דהיינו

דאטייהבו משמאלא, אתקרי גבור בתורה, וירא חטא. ואי איהו בור, אתמר ביה, אין בור ירא חטא.

קמו) ומאן דזכי לתפארת, ם דאיהו ׀, ואיהו חכם מבין בתורה וירא חטא, ירית מלכותיה, דאיהו ה"א, מצות המלך, ׀ אי עביד פקודי מלכא. כיון דזכי לשם ם יהר"ה, זכי לשמא מפרש דאתקרי אדם, ודא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. כד הוא זמנא שליט על גופיה, דאיהו שותפו דנפש הבהמית. ורוח הבהמית דנפש הבהמית ם עשיית הבלי עלמא, רוח ממללא בהבלי עלמא ם נשמה דבה כל הרהורין ומחשבות דהבלי עלמא. ות"ח שליט עלייהו.

קמו) הה"ד ם וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובהמה ובכל הארץ. ם מאי ובכל הארץ. דא גופא, עולם קטן, ודחלין מניה, הה"ד ם ומוראכם וחתכם. מסטרא דימינא, שליט עלייהו, ביה וירדו, כד"א, ם וירד מים עד ים. מסטרא דשמאלא, דחלין מניה, הה"ד ומוראכם וחתכם. ועליה אתמר, יודע צדיק נפש בהמתו.

קמח) בתר ם דאיהו צדיק, לא יהיב ליה שכר מצות, לית ם ליה אגרא

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(בראשית א) תרומה רפו צ"ג. ב) (שם ט) נח ם ל"ג דאיהו ; איהו ול"ג דאיהו ׀. ׀ אעביד ול"ג פט צ"ג. ג) (תהלים עב) משפטים קנד צ"י. אי ; אם. כ השם. ל ל"ג עשיית. ם ל"ג מן נשמה עד ות"ח. ם ל"ג מאי ובכל הארץ. ם דצדיק ול"ג דאיהו. ם ל"ג ליה.

מאמר

הסולם

שריפת קדשים

הבהמית, והרוח הבהמי, מדבר בהבלי העולם. והנשמה הבהמית, שבה כל מיני הדורים ומחשבות של הבלי העולם. והתלמיד חכם שולט עליהם. דהיינו על הגוף, ועל נר"ן הבהמיים.

קמו) הה"ד וירדו בדגת וגו' : זהו שכתוב, וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובהמה ובכל הארץ. שדגת הים רומז לנשמה, ועוף השמים לרוח, ובהמה לנפש. מהו בכל הארץ. הוא הגוף, שהוא עולם קטן. והם יראים מפני התלמיד חכם השולט עליהם, שנאמר, ומוראכם וחתכם וגו'. מצד הימין, שהוא חסד, הוא שולט עליהם. בו, בחסד, נאמר וירדו, שפירושו, כש"א וירד מים עד ים, שהוא לשון שליטה. ומצד השמאל, שהוא גבורה, הם יראים ממנו, ז"ש ומוראכם וחתכם. ועליו נאמר, יודע צדיק נפש בהמתו. דהיינו ששולט על הנפש הבהמית שלו.

קמח) בתר דאיהו צדיק וכו' : ומאחר שהוא צדיק, אין הקב"ה נותן לו שכר מצוות, ואין לו שכר בעולם הזה, ואין מזון לגוף ונר"ן הבהמיים שלו, ועני חשוב כמת. ועל הכל, הוא בקביעות עם השכינה.

דהיינו שזוכה למדת הגבורה, ויש בו חסד שה"ס חסיד, ויש בו גבורה, שמשם ניתנה התורה, וה"ס י"ה כי בגדלות נעשו חסד וגבורה דז"א לחכמה ובינה, ואם הוא בוד, שא"י בו תורה, נאמר בו אין בוד ירא חטא (שנ).

קמו) ומאן דזכי לתפארת וכו' : ומי שזכׁ לת"ת שהוא ׀, כי מי שזכה לחסד וגבורה זוכו ג"כ בת"ת כי הת"ת הוא כללות מחסד וגבורה, והוא חכם מבין בתורה וירא חטא. דהיינו שהחסד והגבורה שזכה בהם נעשו לחכמה ובינה, והוא חכם, מבין, הוא יורש המלכות שלו, של הת"ת, שהוא ה' אחרונה של שם הויה, חוכה בה, אם הוא עושה מצות המלך, כי המלכות נקראת מצות המלך. ונמצא שזכה לכל די אותיות י' ה' ו' ה', שהם חכמה, בינה, תפארת, ומלכות. כיון שזכה לשם הוי"ה, הוא זוכה לשם המפורש שנקרא אדם, שהוא הויה במילוי אלפין, שהוא בגימטריא אדם, דהיינו מ"ה, כזה יוד הא ואו הא. שיוורה על ז"א שהוא בגדלות. באותו זמן הוא שולט על הגוף שהוא השותף של נפש הבהמית. ורוח הבהמי. כי עשית הבלי העולם היא בנפש (דפו"י דף ל"ג ע"ב)

בעלמא דא, ולא מזונא לבעירן דעני חשוב כמת. איהו עם שכינתא בקנ עו עמה על כלא.

קמט) ז כי יי אלהיך אש אוכלה הוא. האי אש, צריך ליה תמיד ע. ה, דלית ליה כביה, דאיהו אכיל כל קרבנין דצלותין, ומלין דאורייתא. דאיהי שכינתא איהו פרנסה דליה, ז ובמה. בצלותין, הה"ד, ה) פתחי לי. פתחי לי, בצלותא דאתמר בה ו) אדני שפתי תפתח, דאיהי אחותי רעיתי, ולית רעיתי אלא פרנסתי, ר דבה מתקנין מאכלין דקרבנין דמלכא בנין קדישין, בכמה מיני מאכלים, בנהמא דאורייתא.

קנ) דאתמר ט בה ז) לכו לחמו בלחמי, מימינא. ובחמרא, ת דאיהו יינא דאורייתא, משמאלא. בנסוך המים, ויין דאורייתא דבכתב ובע"פ, מעמודא דאמצעיתא, דכליל תרווייהו. בבשרא, דאיהי בשר הקדש, בכמה קרבנין, א דעלה אוקמוה מארי מתניתין בבשר היורד מן השמים עסקינן. מאי מן השמים. עמודא דאמצעיתא. ב דעלה אתמר, ובשר מבשרי.

קנא) ודא בשר הקדש, דאדליקת בכמה שלהובין, מסטרא דגבורה ברחימו

תלופי גרסאות

מסורת הוזהר

ד) (דברים ד) נח עה צ"ו. ה) (שיר ה) וירא קב צ"ה. פ מוסיף דילה עמה. צ באין. ק ל"ג פתחי לי. ו) (תהלים נא) משפטים קמא צ"ס. ז) (משלי ט) ר דביה מתתקנין. ט ביה. ת דידהו. א דעליה. ב דעליה ויצא קמח צ"ד.

שריפת קדשים

הסולם

מאמר

השמים. הוא עמוד האמצעי, שהוא ז"א הנקרא שמים. שעליה נאמר, שז"א שה"ס אדם, אמר עליה, ובשר מבשרי.

קנא) ודא בשר הקדש וכו': ובשר הקדש הזה, שהוא מלכות, הבערת בכמה להבות מצד הגבורה, באהבת בעלה, ז"א, נשרפת באהבה, של אהבת קריאת שמע, באהבת היחוד. אשר לילה ויוזם לא תכנה, וחברים: בחייכם, אל תתני דמי לו, להקב"ה, עד שהוא יהיה בשלהבת האהבה. של יחודו בקריאת שמע, לקיים בו, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה.

ביאור המאמר. הנה כל זמן שהאדני לא זכה לתשובה שלמה, ולא השיג המוחין ז"ג, מחשבתו הרעיא מהימנא לעם הארץ, ולא קרא תלמיד חכם אלא אחר שזכה למוחין דג"ר מהויה שבמילוי אלפין, שה"ס ג"ר דז"א, אשר החסד שבו מתעלה לבחינת חכמה, והגבורה לבחינת בינה, כמ"ש לעיל (משפטים אות תק"כ) דרישא דמלכא בחסד וגבורה אתתקן. וזה אמרו (באות קמ"ה) ואם תלמיד חכם הוא צריך שיהא ביה חסד, דהיינו שיזכה מקודם לבחינת ר"ק, שמבחינת קו ימין, קומתו היא קומת חסד, ועם י' דאיהו חכמה, חסיד, דהיינו שיזכה

קמט) כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא: אש זה שהיא השכינה, צריכה לו, להיות תמיד עמה. שאין לה כביה, שהיא אוכלת כל הקרבנות, שהם תפלות, ודברי תורה. כי היא, השכינה, פרנסה שלו, של ז"א, ובמה, היא נבחנת לפרנסה שלו, הוא, בתפלות של ישראל שהיא מקבלת אותם. זהו שכתוב, פתחי לי, דהיינו, פתחי לי בתפלה, שנאמר בה אדני שפתי תפתח, שהיא אחותי רעיתי, ואין רעיתי אלא פרנסתי, דהיינו מלשון רעיה, כמו ה' רועי. כי בה בנים הקדושים דהיינו ישראל, מתקנים מאכלים של קרבנות המלך, שהוא ז"א, בכמה מיני מאכלים, בלחם התורה.

קנ) דאתמר בה, לכו וגו': שנאמר בה, לכו לחמו בלחמי, מימין, מצד החסד, וביין, שהוא יין של תורה, משמאל, מצד הגבורה. בנסוך המים, שהוא ימין, וינה של תורה שבכתב ושבעל פה, שהוא שמאל, מעמוד האמצעי, שהוא ת"ת, הכולל את שניהם, שכולל ימין ושמאל, שהם חסד וגבורה, בבשר, שהוא בשר הקדש, בכמה קרבנות, דהיינו מלכות, שעליה העמידו בעלי המשנה, בבשר היורד מן השמים עסקינן, (סנהדרין נ"ט): מהו מן

דבעלה, אתוקדת ברחימו דאהבה בק"ש, ברחימו דיחודא, ג דליליא ויומם לא תכבה. וחברייא בחייכון אל תתנו דמי לו לקב"ה, למהוי ז איהו בשלהובין

חלופי גרסאות

ג דא ליליא. ז מוסיף איהו אתוקד.

מאמר

הסולם

שריפת קדשים

כי בהם יוצאת ה' מאויר שה"ס חסדים ונעשים אור שה"ס חכמה. אמנם חכמה זו שנגלית בישסו"ת הם מקבלים אותה מאו"א עלאין. וכל מקום שנוכדת חכמה בקו ימין, היא בחינת או"א עלאין. ובחינת החכמה שבקו שמאל היא בחינת ישסו"ת. הנבחנים לבינה, אלא שחזרה להיות חכמה, ולא חכמה ממש מטעם הנ"ל. וזכור כלל זה לכל המקומות, כי אי אפשר להזכיר את זה תמיד.

ח"ש, ואי איהו בור, אתמר ביה, אין בור ירא חטא, כי כל עוד שלא זכה לג"ר דקו שמאל, שה"ס הארת החכמה שבקו שמאל, המתגלה ביחד עם דינים קשים על רשעים החוטאים, אין לו יראה מלחטוא. כי אין יראת חטא באה, אלא מהסתכלות בדינים המתגלים על החוטאים, בעת גלוי הארת החכמה כנ"ל. ואומר, (באות קמ"ו) בזהוהא זמנא שליט על גופיה דאיהו שותפו דנפש הבהמית וכו'. כי בעת שזוכה להשיג הג"ר, ויש לו נפש רוח גשמה מבחינת הויה דאלפין, אז מתלבשים גר"ן האלו בנר"ן הבהמיים של האדם, ובגוף הבהמי שלו. שעל ידי התלבשות הזאת נכנעים נר"ן הבהמיים אל נר"ן הרוחניים, ונר"ן הרוחניים שולטים על הגוף ועל נר"ן הבהמיים ומהפכים אותם לקדושה. וזה אמרו, ועליה אתמר, יודע צדיק נפש בהמתו, שפירושו ששולט על נפש הבהמית שלו.

אמנם צריכים לדעת את ההפרש בין הגוף ונר"ן הבהמיים שלו לבין נר"ן הרוחניים הקדושים. הוא כי נר"ן דקדושה נמשכים מהויה דאלפין, שה"ס קו אמצעי ז"א, המיוחד ימין ושמאל זב"ל, באפן, שהימין נמשך ממעלה למטה, והארת חכמה שבשמאל תאיר ממטה למעלה בלבד (כנ"ל בראשית א' דף ס' ד"ה חחלוקת). והגוף ונר"ן הבהמיים של האדם נמשכים מקליפת נוגה, המעורבת מטוב ורע. דהיינו שיש בהם מבחינת הטוב, הנמשך מיחוד דקו אמצעי כנ"ל בנר"ן הרוחניים, ויש בהם מבחינת הרע, שהוא הסטרא אחרא וכל הקליפות שאינם חפצים בתקון קו האמצעי, ודבוקים בקו שמאל בלבד, וכל חפצם הוא להמשיך הארת

שיוכה אח"כ גם לג"ר אשר החסד מתעלה להיות חכמה, ונמצא שיש לו חסד וגם חכמה שה"ס ה' שבתוך חסד, ואו הוא חסיד, ומאן דלית ביה חכמה וכו' ולא עם הארץ חסיד, כי חסרה לו ה' שבתוך חסד, שהיא חכמה. והוא נחשב משום זה לעם הארץ. ואי אית אית ביה ה' וכו' אתקרי גבור בתורה ירא חטא, וזה הוא מבחינת קו שמאל, שבהשגת מוחין דו"ק שקומתו הוא קומת גבורה, הוא נקרא גבור בתורה. ואם זכה אח"כ אל הג"ר דקו שמאל, אשר מדת הגבורה שלו מתעלה להיות בינה, ה' דאשונה דהויה, שה"ס הארת החכמה הנמשכת משמאל דבינה, הוא נקרא ירא חטא. והוא מטעם, כי אין הארת החכמה נמשכת מקו שמאל דבינה רק עם גילוי דינים הקשים על הרשעים שהמשיכו החכמה מלמעלה למטה (כנ"ל פקודי אות שע"ג, יצו אות קי"ד) והוא, כדי להטיל ידאה ופחד, על אותם שרוצים להמשיך החכמה ממעלה למטה. נמצא שהאדם שזכה להארת חכמה דשמאל הוא ירא חטא, שמתידא לחטוא ולהמשיך החכמה ממעלה למטה, שזה שורש האיטור של כל סס"ה לאוין.

וצריכים לדעת כאן את ההפרש בין החכמה שבקו ימין, שהוא סוד החסד שנתעלה לחכמה, לבין הארת החכמה שבקו שמאל, שה"ס הגבורה שנתעלתה לבינה, כי החכמה דקו ימין היא בחינת או"א עלאין, שבעצמם הם חסדים מכוסים מחכמה, והם נקראים חכמה מב' טעמים, א' מפני שהם מלבישים על חכמה סתימאה דא"א, ב' שבעת שנגלה הארת החכמה בישסו"ת, הם מקבלים הארה זו מאו"א המלבישים לחכמה סתימאה, ונמצאים או"א עצם החכמה וישסו"ת מקבלים רק הארה, אבל גם אז, אע"פ שאו"א משפיעים הארת החכמה לישסו"ת היא רק בדרך העברה מחכמה סתימאה לישסו"ת, אבל באו"א עצמם אין החכמה מתלבשת בהם והם תמיד בחסדים מכוסים. ח"ס שאין ה' יוצאת מאויר דאו"א לעולם (כנ"ל בראשית א' דף רנ"א ד"ה נחית) אלא ישסו"ת הם המקוד לגילוי הארת החכמה,

דרחימו דיחודיה דק"ש. ה לקיימא ביה, אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. ע"כ. ו
 קנב) תא חזי, אע"ג דבני אהרן מיתו בההיא שעתא, יאות הוה בכמה גוונין. חדא, דלא הוה שעתא דקטרת, דהא קטרת לא סלקא, אלא בזמנין ידיען, דכתיב (ח) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר. ו ואימתי בהטיבו את הנרות וגוי' לאשתכחא שמן וקטרת כחדא. וכתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה וגוי'.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ח) (שמות ל) ויחי קל צ"ה. זהר חדש סח ט"א שני"ד. ה לקיימה. ו בדפו"י כתב ועוד אש תמיד תוקד וכר כ"ח ב'. ו ל"ג ואימתי.

שריפת קדשים

הסולם

מאמר

בחינות הרע שבנוגה שבהם, עד שיהיו ראויים לגמר התקון.
 ודע שהרעיא מהימנא מרמז לנו במאמר הזה, שאין הרשע מתתקן עד שיעברו עליו ג' גלגולים. שזסו"ה, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר. גלגול ראשון. הוא בעם הארץ שזכה עכ"פ לעשות תשובה לפני מיתתו וכו' (כמבואר באות קל"ח ובהסולס באות קמ"ד ע"ש). שאז זוכה למיתוק הכלים שיהיו ראויים לקבל האורות דנפש רוח ונשמה. גלגול שני, הוא אחר שכבר יש לו כלים הראויים לנפש רוח ונשמה, מתגלגל ועושה תשובה בחיים, וזוכה לקבל האורות דרו"ק שהם נפש רוח, שקומתם היא חסד וגבורה. (כמבואר באות קמ"ה). גלגול שלישי הוא שמתגלגל ועושה תשובה שלמה כראוי, ואז זוכה, שחסד וגבורה מתעלים לבחינת חכמה ובינה, ואז זוכה לבחינת נשמה. (כמבואר שס). ואלו ב' גלגולים האחרונים יכולים לבא בפעם א', כמו שמביא אותם הרעיא מהימנא ביחד, ולפעמים בזה אחר זה. וע"כ כתוב פעמים שלש עם גבר. אמנם אין הפירוש שהוא מוכרח לעשות תשובה בכל גלגול, אלא יכול להתגלגל אפילו מאה פעמים עד שיזכה לגלגול א', שהוא לעשות תשובה קודם מיתתו, וכל אלו נחשבים רק לגלגול א'. וכן יכול להתגלגל כמה פעמים עד שיזכה לקבל נפש רוח, וכל אלו נחשבים לגלגול ב'. יכן בגלגול ג'. (ע"כ רעיא מהימנא).
 קנב) תא חזי אע"ג וכו': בוא וראה, אע"פ שבני אהרן מתו באותה שעה, ולא הצילתם גדלות היום, צודק היה מכמה אפנים. א) שלא היתה שעת הקרבת הקטרת, כי קטרת אינה נקרבת רק בזמנים ידועים, דהיינו בבוקר

הארת החכמה שבשמאל ממעלה למטה, ולקלקל היחוד דקו האמצעי. וכיון שהרע דקליפת נוגה מעורב בגוף ונר"ן הבהמים של האדם, אינם יכולים להתתקן בשתא אלפי שני ולפיכך מוכרח האדם למות. כי אינם נתתקנים רק ע"י המשכת החכמה ממעלה למטה שתהיה בגמר התקון, ואז נאמר בלע המות לנצח. ועד אז נבחן שאין להם מזונות, דהיינו הקיום הראוי להם.
 ובזמן שאדם משיג נר"ן הרוחניים מהויה דאלפין, אז נכנע הרע שבנוגה המעורב בגוף ונר"ן הבהמיים של האדם, לבחינת הטוב שבנוגה שבהם, ואז מתלבשים נר"ן הרוחניים שבאדם בתוך נר"ן הבהמיים והגוף הבהמי של האדם. שהם כבר נכנעים לטוב שבהם והם כולו טוב, אע"פ שאין מקבלים מזונותיהם הראויים להם, מפני שנכנעים ומתבטלים אל הטוב.
 וז"ש, הה"ד וירדו בדגת הים וכו' שהם נר"ן הבהמיים של האדם, וככל הארץ דא גופא עולם קטן, כי הם נכנעים אל הטוב שבנוגה, ואל נר"ן הרוחניים המלובשים בהם. וז"ש, בתר דאיהו צדיק, דהיינו שדבוק בקו האמצעי, ואינו ממשיך הארת חכמה שבשמאל אלא ממטה למעלה לא יהיב ליה שכר וכו' ולא מזונא לבטעין כי הגוף ונר"ן דבעירן, הם ניוונים רק ממעלה למטה, כמו הרע שבנוגה המעורב בהם, וכיון שהוא צדיק ודאי שאינו ממשיך להם כלום, דעני חשוב כמת, איהו עם שכינתא בקביעו וכו' כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא, כי אחר שהצדיק קיבל על עצמו שלא לזון הגוף ונר"ן הבהמיים, והם בבחינת עני חשוב כמת, אז זוכה להשראת השכינה בקביעות, אשר השכינה שורפת את

קנג) ובזמנין אלין אתקריב, ולא בזמנא אחרא, בר בזמנא דמותנא שריא בעלמא, כמה דאערע דכתיב (ט) ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש וגו'. ובני אהרן לא קריבו בשעתא דשמן וקטרת משתכחי כחדא. קנד) ועוד דדחקו שעתא בחיי דאבוהון. ועוד (ז) דלא אנסיבו, והוּו פגימין, * דמאן דלא אנסיב, פגים הוא, ולא הוא כדאי לאשתכחא ברכאן בעלמא על ידוי, עלוי לא שריין, כ"ש על ידוי לאחריים. ועוד, דהא תנן (ח) רווי חמרא הוּו, ובגין כך, ותצא אש מלפני יי' ותאכל אותם וגו'. דהא קטרת חביב הוא מכלא, וחדוותא דעלאין ותתאין, וכתיב (י) שמן וקטרת ישמח לב.

רעיא מהימנא

קנה) (**) לית מצורע אלא ההוא דאתעביד ח בזבותא. דחמש דמים אינון דדם נדה מסאבין, דאינון כלהו דם טמא. וה' דמין דכין. ומאן דאעבר עלייהו, כאלו אעבר על עשר דברות, דאינון כלל תרי"ג פקודין. קנו) ושפחה יצה"ר איהי מליא מומין. ובגין דא, (ג) כל אשר בו מום לא יקרב. ובגין דא, כהנא לא הוה צריך (ט) לקרבא. לגבי מאן דאית ביה מומא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(ט) (במדבר יז) וירא מ צ"ג. (י) (משלי כז) לעיל אות ח בזנות. ט למהוי ול"ג לקרבא לגבי מאן דאית. פה צ"א. כ) (ויקרא כא) פקודי קד צ"ק. י מאן דאית לגביה מומא.

דרך אמת (ז) שלא היו נשואים. (ח) שהיו שבעים משתיית יין והוא שכרות.

מאמר

הסולם

שמן קטרת

בבוקר ובערב, שכתוב, והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר. ומתי. בהטיבו את הנרות וגו'. כדי שימצא שמן וקטרת ביחד. וכתוב ובהעלות אהרן את הנרות וגו'. אשה הוא פגום, ואינו ראוי שתמצאנה ברכות בעולם על ידו. כי הברכות אינן שורות עליו, וכל שכן שאינון נמשכות על ידו לאחריים. ועוד הרי למדנו, שתויי יין היו, ומשום זה, ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'. כי קטרת חביבה היא מכל הקרבנות, והיא שמחת עליונים ותחתונים. וכתוב, שמן וקטרת ישמח לב.

רעיא מהימנא

קנה) לית מצורע אלא וכו': אין מצורע אלא אותו שנעשה בזכות, דהיינו שאמו נתעברה עמו בימי נדתה. כי חמש דמים הם בדם נדה המטמאים, שהם כולם דם טמא. וה' דמים יש שהם טהורים. ומי שעובר עליהם, כאלו עבר על עשרת הדברות, שהם כלל כל תרי"ג מצות. קנו) ושפחה יצר הרע וכו': והקליפה שנקראת שפחה, שהיא יצר הרע, היא מלאה מומים. ומשום זה, כל איש אשר בו מום לא יקרב. ומשום זה, אין כהן צריך לקרב למי שיש בו מום מכל מומים שבעולם. משום שהמטרוניא

קנג) ובזמנין אלין אתקריב וכו': ובזמנים אלו בבקר ובערב, נקרכת הקטרת, ולא בזמן אחר. חוץ בזמן שמגפה שורה בעולם, שאז נקרכת גם שלא בזמנה. כמו שקרה, שכתוב ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש וגו'. ובני אהרן לא הקריבו בשעה ששמן וקטרת נמצאים יחד, דהיינו בבקר או בערב, שרומז על יחוד חכמה ובינה, כי שמן הוא חכמה וקטרת היא בינה. וע"כ מתו.

קנד) ועוד דדחקו שעתא וכו': ועוד, שהיו דוחקים את השעה להקריב קטרת בחיי אביהם, שלא הותר להקריב קטרת לשום אדם בחייו, כמ"ש להלן (פ) אחרי אות ס"ח) ועוד שלא היו נשואים, והיו פגומים, כי מי שלא נשא (דפו"י דף ל"ג ע"ב *) דף ל"ד ע"א (***) דף ל"ג ע"ב)

מכל מומין דעלמא. בגין דמטרוניתא אתמר בה, (ז) כלך יפה רעיתי ומום אין בך, הכי לא צריך לקרבא לגבה מאן דאית ביה מום, ואוף הכי לא צריך למקרב (כ לגבה זר (ח) והזר הקרב יומת והיינו ממוז'ר, מו"ם זר. מום נוקבא, זר זכר. ובג"ד מני. (י) ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב ועל אינון דקריבין לה, כתיב בהון ויקריבו לפני יי' אש זרה אשר לא צוה אותם ותצא אש מלפני יי'. * ותאכל אותם וימותו.

קנז) וקרבו דאתוון אינון, יי' באיש, ה' באשה, ו' בבן חתן, ה' בכלה. זכאה איהו מאן > דאקריב אתוון דידר'ד, ביה ובאתתיה מ ובבריה ובברתיה, בקדושה ובברכה בנקיו בענוה ובבשת פנים בכל מדות טבין דכתיבין על מארי מתניתין.

קנח) ומתחממין באשין קדישין, דאיש ואשה דאינון אש, עולה ויורד, אש קדש דעצי המערכה, דאינון עצי הקדש אברין קדישין, ואש של גבוה נחית, דאיהו קדש הקדשים, ובגין תרין אשין אלין אמר נביא, (ט) באורים כבדו יי'. דאינון אשין דשכינתא, דבה כתיב (ט) כי יי' אלהיך אש אוכלה הוא. קנט) ואינון אש עלאה כסא רחמים. אש תתאה כסא דין. נ ואינון בינה ומלכות ט מלכות אש עולה. בינה ט אש יורד. יהו"ה, עמודא דאמצעיתא, אחיד בתרווייהו. בינה יהו"ה מלכות.

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ז) (שיר ד) לעיל אות לא צ"מ. (ח) (במדבר ג) כ לגביה; לגבי. ל דקריב; דקרי. מ בבריה. נ והיינו. תקוני זהר תסי"ט קג: (י) (ויקרא יח) בשלח קא צ"ע. ט ל"ג מלכות; אש עולה מלכות. ע ל"ב אש. (ט) (ישעיה כד) חלק ג/ רכו: תקוני זהר בהקדמה יא. תל"ו עז: זהר חדש עט ט"א של"ה שמי"ה ט"ב ש"ה. (ט) (דברים ד) לעיל אות קמט צ"ד.

תרין אשין

הסולם

מאמר

פנים ובכל מדות טובות הכתובים על ידי בעלי המשנה. קנח) ומתחממין באשין קדישין וכו': ומתחממין באשות קדושות דאיש ואשה, שה"ס י"ה כנ"ל, שהם אש עולה ויורדת, כי אש הנקבה היא עולה ממטה למעלה, ואש הזכר יורדת ממעלה למטה. אש קודש של עצי המערכה, שהם עצי הקדש, האברים הקדושים, ואש של גבוה יורדת, שהיא קדש קדשים, ובשביל שתי אשות אלו, אמר הנביא, באורים כבדו ה', שהם האשות של השכינה, שבה כתוב, כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא. קנט) ואינון אש עלאה וכו': והרע"מ מפרש דבריו, ואומר שאלו ב' אשות הנ"ל, הם, אש עליון שהוא כסא הרחמים, ואש תחתון שהוא כסא דין, שהם, בינה שה"ס הרחמים, ומלכות שה"ס דין. מלכות היא אש עולה ממטה למעלה, בינה היא אש יורדת ממעלה למטה

שהמטרוניתא, שהיא המלכות, נאמר בה, כלך יפה רעיתי ומום אין בך, וכך אין צריך לקרב אליה מי שיש בו מום, ואף כן, לא צריך לקרב אליה זר, והזר הקרב יומת. והיינו סוד ממוזר, שהוא אותיות מום זר, שהם זכר ונוקבא דקליפות, מום, היא הנקבה, זר הוא הזכר, ומשום זה צוה ואל אשה בנדת טומאתה לא תקרב. ועל אותם שקרבו אליה, דהיינו נדב ואביהוא, כתוב בהם, ויקריבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אותם ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו.

קנז) וקרבו דאתוון אינון וכו': וקרבו האותיות, דהיינו יחוד אותיות השם, הוא, יי' באיש, ה' באשה, שהם סוד או"א, ו' בבן, חתן, שה"ס ז"א, ה' בכלה, שה"ס המלכות. אשרי הוא מי שמיחד ומקרב האותיות דהוי"ה, בו ובאשתו, כנגד י"ה, ובבנו ובבתו, כנגד ז"ה, בקדושה ובברכה בטהרה בענוה ובבושת

קס) תפארת כד אחיד לון, שריא עליה חכמה, דביה כ"ח מ"ה. 9 מ"ה :
 איהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. כח דיליה, יו"ד וא"ו דל"ת. ה"א אל"ף. וא"ו אל"ף
 וא"ו. ה"א אל"ף. וכלהו מ"ב אתון, משתכחין בב"נ ובאתתיה ובבנוי, ובגין
 דא לית ב"נ שלים, אלא בבן ובת.

קסא) ומאן דלית ליה בן דאיהו ר, אסתלק י' 3 מיניה. ומאן דלית ליה
 בת, 4 דאיהי ה', אסתלק ה' עלאה, דאיהי אם, מן בת זוגיה. דאתון לא שריין
 דא בלא דא. ובג"ד, באיש ואשה בן ובת, דאתעבידו כדקא יאות, שריא עליהו
 יהו"ה, ואתקריאו 7 בנים לקודשא ב"ה. הדא הוא דכתיב 8 בנים אתם לידו"ד
 אלהיכם. ע"כ.

קסב) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. רבי יוסי אמר, זאת ודאי משיחותא
 דאהרן. דהא אהרן אתמשח, 9 ואייתי ממשח רבות עלאה מעילא, ונגיד ליה
 לתתא. ועל ידא דאהרן אתמשח, 10 ממשחתא קדישא לאתברכא, ועל דא זאת
 משחת אהרן ומשחת בניו ודאי.

קסג) רבי יהודה פתח, 11 ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי
 מה יש לך בבית. מהכא אוליפנא, דלית ברכתא שריא בפתורא ריקניא, ועל מלה

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

9 דאיהו ול"ג מ"ה. 3 ל"ג מיניה. 4 דאיהי ה' :
 לית ליה ה' דאיהי בת. 7 ל"ג מן בנים עד בנים.
 8 ל"ג ואייתי. 10 משיחותא.

9 (דברים יד) לך נג צ"ב. 3 (ויקרא ז) חלק ג'
 כד. 7 (מ"ב ד) לך צא צ"ה.

זאת משחת אהרן

הסולם

מאמר

לו בן, שהוא ו' דהויה, מסתלקת ממנו י'
 דהויה. ומי שאין לו בת. שהיא ה' אחרונה דהויה,
 מסתלקת ממנו ה' עליונה. שהיא האם של
 בת זוגה. כי האותיות אינן שורות זו בלי זו.
 ומשום זה, באיש ואשה בן ובת, שנעשו
 כראוי, שורה עליהם הויה, ונקראים, בנים
 אתם לה' אלקיכם. (ע"כ רעיא מהימנא).
 קסב) זאת משחת אהרן ומשחת בניו :
 ר' יוסי אמר, זאת שהיא המלכות, היא ודאי
 המשחה של אהרן. כי אהרן נמשח מחכמה,
 והביא משמן המשחה העליון מלמעלה שהוא
 חכמה. והמשיכו למטה אל המלכות. וע"י אהרן
 נמשחה המלכות, ממשחת קדש להתברך. וע"כ
 נאמר, זאת משחת אהרן ומשחת בניו. ודאי.
 קסג) רבי יהודה פתח וכו' : רי"פ,
 ויאמר אליה אלישע מה אעשה לך הגידי לי
 מה יש לך בבית. מכאן למדנו, שאין הברכה
 שורה בשולחן ריק, ועל דבר ריק. ותאמר
 אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן. אמר
 לה, אלישע, ודאי הוא עזרת הגס מה שיש
 לך

למטה. הו"ה שהוא עמוד האמצעי. ת"ת,
 אחוז בשתייהן, וע"כ אש עליון ה"ס יה"ה ש"ה
 ה"ס בינה, והו' הוא ת"ת האחוז בה. ואש
 תחתון ה"ס ה' אחרונה מלכות.
 קס) תפארת כד אחיד וכו' : תפארת
 כשנאזוז בהן, בבי' אשות הנ"ל בינה ומלכות,
 שורה עליו חכמה. שבו אותיות כ"ח מ"ה.
 מ"ה היא יוד הא ואו הא, שבגימטריא מ"ה.
 כ"ח שלו, ה"ס מילוי המילוי של הויה דאלפין,
 כזה : יו"ד, וא"ו דל"ת. ה"א, אל"ף, ואו, אל"ף,
 ואו. הא, אל"ף. ועם ד' אותיות הו"ה פשוטים
 בלי מילוי, הם ביחד מ"ב. דהיינו ד' אותיות
 הויה בלי מילוי, ועשר אותיות של הויה
 במילוי, וכ"ח אותיות של הויה במילוי המילוי.
 וכל מ"ב אותיות אלו נמצאות באדם, ובאשתו,
 ובבניו, שה"ס ד' אותיות הויה, (כנ"ל אות
 קנ"ז) אשר עם סוד המילוי, ועם מילוי המילוי
 הם מ"ב אותיות. ומשום זה אין האדם שלם,
 אלא בבן ובת.
 קסא) ומאן דלית ליה וכו' : ומי שאין
 (דפו"י דף ל"ד ע"א) 212

ריקנית. וחאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן. אמר לה, ודאי סיועא דניסא הוא, דהא ודאי באתריה הוא, ומתמן ברכאן נפקין ושריין. מה כתיב הם מגישים אליה והיא מוצקת. והיא מוצקת סתם.

קסד) רבי יוסי אמר, ויעמוד השמן, « כמה דאוקמוה, דכתיב ה) בקרן בן שמן. וכתיב ו) שמן תורק שמך, לאחזאה דהא מהאי שמן, נגידין ברכאן על ידא דכהנא, וכהנא נגידי להו לתתא, ב ואמשח להאי זאת, הה"ד זאת משחת אהרן ומשחת בניו, וכתיב ו) כשמן הטוב על הראש והא אתמר.

קסה) « קח את אהרן ואת בניו ואת הבגדים. רבי חייא פתח ב) כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים, דא שמן עלאה, דנגיד ולא פסיק לעלמין, דשריא בגו חכמה עלאה דכלא, הה"ד כי עמך, עמך שריא, ולא מתפרשא מנך לעלמין, בחביבותא דכלא. מקור חיים, בגין דהיא מקורא ומבועא דחיים, לאפקא חיים לאילנא עלאה, ג) ולאדלקא בוצינין. וע"ד ההוא אילנא ג) אקרי עץ חיים, אילנא דנטיע ואשתרשא בגין ההוא מקורא ד חיים. קסו) וע"ד באורך נראה אור. באורך: דא אור דגניז לצדיקיא לזמנא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

א כ"ב בד"ו; מוסיף ותעמוד מבעי ליה אלא ויעמוד ודאי בקימא לאנגדא ברכאן השמן כמה. ב ואתמשך. ג ל"ג אקרי. ד דמים.

ה) (ישעיה ה) לך קמו צ"ב. ו) (שיר א) וירא ז צ"א. ח) (תהלים קלג) לך. צב צ"א. א) (ויקרא ח) זהר חדש צא ס"ב שכ"ד. ב) (תהלים לו) חלק גי קא. דרך אמת ג) נרות האצילות העליונות.

כי עמך מקור חיים

הסולם

מאמר

כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים, זה הוא שמן העליון הנמשך ואינו נפסק לעולם, שהוא שורה בתוך חכמה העליונה על הכל. ד"ש כי עמך, ששורה עמך באהבה שעל הכל, ואינו נפרד ממך לעולם, מקור חיים, שהיא בינה, כי חכמה ובינה הם דבוקים יחד בזוג שאינו נפסק לעולם. ונקראת הבינה מקור חיים, משום שהיא המקור והמבוע של החיים, שהוא השפעת החכמה שנקרא חיים, להוציא החיים מן החכמה, בשביל האילן העליון, שהוא ז"א, ולהרליק הנרות של המלכות. וע"כ האילן ההוא ז"א, נקרא עץ החיים, שהוא אילן הנטוע ונשרש במקור החיים ההוא, שהוא בינה.

לך שמן, שהוא רומז על חכמה, כי ודאי במקומו הוא. במקום החכמה, שמשם יוצאות הברכות ושורות למטה. מה כתוב, הם מגישים אליה והיא מוצקת. שנאמר והיא מוצקת סתם, שלא נזכר מי מוצקת, כי טובב על החכמה. קסד) ר' יוסי אמר וכו': רי"א, ויעמוד השמן, היינו כמו שהעמידו, שכתוב בקרן בן שמן. שקרן פירושו מלכות, ושמן הוא חכמה. וכתוב, שמן תורק שמך, שפירושו שהשמן שהוא חכמה משפיע לשמך שהוא מלכות. להראות שמשמן הזה, שהוא חכמה, נמשכות ברכות על ידי הכהן, והכהן ממשיך אותו למטה, ומושח לזאת הזו שהיא המלכות. ז"ש, זאת משחת אהרן ומשחת בניו. שפירושו שזאת שהיא מלכות היא נמשחה על ידי אהרן, שהוא המשיך השמן מחכמה. וכתוב, כשמן הטוב על הראש וגו' הרי שהשמן נמשך על ראש אהרן. והיא ממשיכה למלכות. והרי למדנו.

קסו) ועל דא באורך וכו': ועל כן, באורך נראה אור. באורך, זה הוא האור הגנוז לצדיקים לעתיד לבא. שכתוב וירא אלקים את האור כי טוב. ומאותו זמור עתידים מתלבשים נר"ן האלו בנר"ן הבהמיים של האדם. ישראל להאיר לעולם הבא.

קסה) קח את אהרן וגו': קח את אהרן ואת בניו ואת הבגדים. ד' וזיא פתח.

דאתי, דכתיב ^א וירא אלהים את האור כי טוב. ומההוא נהירו זמינין ישראל לאנהרא * לעלמא דאתי.

קסז) ד"א כי עמך מקור חיים וגו', דא קב"ה, דאיהו אילנא עלאה במציעות גנתא, דאחיד לכל סטרין. מ"ט. בגין דאחיד ביה ^ה ההוא מקור חיים, ואעטר ליה בעטרין עלאין סחרניה דגנתא. כאימא דמעטרא ^ו לברה על כלא, הדא הוא דכתיב, ^ז צאינה וראינה בנות ציון וגו'. ובג"כ כי עמך מקור חיים, וע"ד באורך נראה אור.

קסח) רבי יצחק אמר, כי עמך מקור חיים, דא כהן גדול לעילא, לקבליה כהן גדול לתתא. בגין כך, אנגיד כהנא משח רבות עלאה קדישא לתתא, ואדליק בוצינין לעילא. דכהן גדול שלים בשלימו דז' יומין עלאין, לאתעטרא על כלא. קסט) לקבל דא ז' ימי ^ז מלואים, לכהנא דלתתא, לאשתכחא כלא כגוונא דלעילא. וע"ד ימי מלואים אקרון: יומי אשלמותא. בגין ^ח דישתלים כהנא בשאר יומין אחרנין, לאשלמא ז' כחדא. ואלין ימי מלואים אקרון, בגין דאתאחדן שאר אחרנין ביה. מאי קא מיירי. דכד כהנא אתער, כל שאר אחרנין ^ט מתערין עמיה.

קע) ובג"כ כתיב ומפתח אהל מועד וגו', עד יום מלאת וגו'. ז' יומין

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

(ג) (בראשית א) ב"א נ צ"א. ד) (שיר ג) וארא ב ^ה בההוא. ו לבריה. ז ל"ג מן מלואים עד מלואים. צ"ו. ^ח דאשתלים; דישלים. ט אתערין.

כי עמך מקור חיים

הסולם

מאמר

שהוא חסד, שלם בשלמות ז' ימים העליונים. שהם חג"ת נהי"מ, להתעטר על כל הספירות. כי החסד כולל בתוכו כל ז' הספירות. קסט) לקבל דא ז' וכו': כנגד זה, שלמעלה, יש ז' ימי מילואים להכהן שלמטה בעולט הזה, כדי שימצא הכל כעין שלמעלה. וע"כ נקראים ימי מילואים, שפירושו ימי ההשלמה, כדי שיושלם הכהן, שהוא כנגד חסד, בשאר ימים אחרים, של ז' הספירות, כדי להשלים שבע ספירות ביחד. וע"כ נקראים אלו ימי מילואים, משום ששאר ספירות האחרות נתאחדו בו. שואל, מה זאת אומרת. ומשיב, שהפירוש הוא, שאם הכהן נתעורר להשפיע מתעוררת עמו גם שאר ספירות האחרות להשפיע, מתוך שהן התאחדו עמו יחד.

קסז) ד"א, כי עמך וגו': פירוש אחר. כי עמך מקור חיים וגו'. זהו הקב"ה, שהוא אילן העליון, ז"א, באמצע הגן, שהוא מלכות, הכולל כל הצדדים, הכולל ימין ושמאל, מהו הטעם, הוא, משום שאחוז בו מקור חיים ההוא, שהוא בינה, ומעטרהו בעטרות עליונות מסביב הגן, כי הגן, שהוא המלכות, חלבשת את ז"א ונטבבת אותו, ואז ז"א מקבל המוחין דג"ר שה"ס עטרות, מבינה, שהיא כמו אם המעטרת את בנה על הכל. ז"ש צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו. ועל זה נאמר כי עמך מקור חיים. ועל זה, באורך נראה אור.

קע) ובג"כ כתיב ומפתח וגו': ומשום זה כתוב, ומפתח אהל מועד וגו' עד יום מלאת וגו', ז' ימים חדאי, כדי להגלים ז' ספירות, אז מתעטר הכהן למטה לגמרי כעין שלמעלה, כדי שבשעה שהכהן שלמטה יתעורר, יתעורר על

קסח) ר' יצחק אמר וכו': רי"א, כי עמך מקור חיים, זהו הכהן הגדול למעלה, שהוא חסד דז"א, וכנגדו הוא הכהן הגדול למטה, בעולט הזה, וע"כ ממשיך הכהן שהוא חסד שמן המשחה העליון הקדוש, שהוא חכמה, למטה, אל המלכות, ומדליק הנרות שלמעלה, שהם ז' הספירות חג"ת נהי"מ, כי כהן הגדול, (דסו"י דף ל"ד ע"א *) דף ל"ד ע"ב)

ודאי, כדן אתעטר כהנא לתתא בכלא, כגוונא דלעילא. בגין דבשעתא דכהנא דלתתא אתער, כלא יתערון על ידיה לעילא, וישתכחון ברכאן לעילא ותתא. קעא) רבי אבא אמר, מאי שנא דמשח משה לאהרן. אלא, בגין דאיהו . ברא דההוא אתר מקורא דחיי. וכתוב (ה) מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ומשה שמש כל אינון ז' ימי מלואין, לאשראה כלא עמיה דאהרן. קעב) רבי חזקיה הוה יתיב קמי דרבי אלעזר, א"ל, כמה נהורין אתבריאו עד לא אברי עלמא. א"ל ז'. ואלין אינון : אור תורה. אור גיהנם. אור גן עדן. אור כסא הכבוד. אור בית המקדש. אור תשובה. אורו של משיח. ואלין אתבריאו עד לא אתברי עלמא. ז' נהורין בוצינין אתאחדו ביה באהרן, והוא אדליק בוצינין מעילא לתתא. קעג) ר' אלעזר פתח (ו) הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר. הא תנינן, הכל היה מן העפר, אפילו גלגל חמה. מאן העפר. ההוא דשריא תחות כורסי יקרא קדישא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

· אחיד בההוא : ברא לההוא ; ברא ליה לההוא. (ה) (ישעיה סג) כ"א קצו צ"ב. (ו) (קהלת ג) ויחי רסו צ"א.

הכל היה מן העפר

הסולם

מאמר

קעב) ר' חזקיה הוה יתיב וכר : ר"ח היה יושב לפני ר' אלעזר. אמר לו, כמה אורות נבראו מטרם שנברא העולם. אמר לו, שבעה, ואלו הם, אור תורה, אור גיהנם, אור גן עדן, אור כסא הכבוד, אור בית המקדש, אור תשובה, ואור המשיח. שה"ס ז' ספירות דבריאה חג"ת נהי"ח. ואלו נבראו מטרם שנברא העולם. שבעה אורות ונרות, דהיינו ז"ס, נתאחדו בו, באהרן, והוא הדליק את הנרות, והמשיך מז' נרות שלמעלה לז' נרות שלמטה.

על ידו הכל למעלה, כל ז"ס, ותמצאנה הברכות למעלה ולמטה.

קעא) ר' אבא אמר וכר : רא"א, מה השינוי שמשח שהוא ת"ת, משח את אהרן שהוא חסד, הגבוה מת"ת, ומשיב, אלא משום שהוא בן לאותו מקום שהוא מקור החיים, שהוא בינה, וכתוב מוליך לימין משה זרוע תפארתו. ומשה שמש כל אלו ז' ימי מילואים להשרות הכל עם אהרן.

מאמר הכל היה מן העפר

קעג) ר' אלעזר פתח וכר : רא"פ, הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר. הנה למדנו, הכל היה מן העפר ואפילו גלגל חמה. מה הוא העפר. הוא אותו העפר השורה תחת כסא הכבוד הקדוש, שהוא בינה. פירוש, שהוקשה לו לר' אלעזר, מה שלמדנו, הכל היה מן העפר, שהוא מלכות, ואפילו גלגל החמה, הרומז על הת"ת, הלא להיפך הוא, שהמלכות נאצלת מת"ת, ועל זה משיב, שהכונה היא על המלכות שבבינה, שהיא למעלה מת"ת, וממנה היה הכל, ואפילו גלגל החמה, שהוא ת"ת.

פירוש, משה הוא בן הבינה, שה"ס דעת, דהיינו ת"ת שעלה והכריע בין ב' קוין של הבינה ונעשה שם סוד הרעת, ויחד אותם זה בזה, והאירים, שמשום זה, כיון דתלת מחד גפקי, שיצאו ג' קוין בבינה, חב"ד, חד בתלת קיימא, יצאו ג' קוין ונתפשטו גם בת"ת, שהם חג"ת, (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) ונמצא שמשח שה"ס בן הבינה, דהיינו דעת, הוא גבוה מן החסד, שהחסד הוא התפשטות שלו, שהוא נקרא ימין משה, דהיינו הקו ימין שלו, כמ"ש מוליך לימין משה וגר, וע"כ שמש משה בז' ימי מילואים, כדי להשרות הז' ספירות, מן הרעת, על אהרן.

קעד) בספרא דבי רב ייסא סבא, הכל היה מן העפר, אתר דכניש לכלא, מלמד, דנפקו שבילין להאי סטרא ולהאי סטרא, ואתכנשו לאנהרא, כעפרא דא דזרקין לה לכל עבר. וע"ד הכל היה מן העפר, והכל שב אל העפר ודאי. קעה) אלא מן העפר, דבי מקדשא קדישא. והאי עפר מעפרא עלאה, כד"א וועפרות זהב לו. כמה דאשתכח עובדא לתתא, הכי נמי הוא לעילא כגוונא דא. ואוקימנא עפר דבי מקדשא. דעלמא דא בה' אתברי. וע"ד, אפילו גלגל חמה. כ כמה דאת אמר, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם. ובגיני כך, הכל היה מן העפר. מאן עפר. ההוא דשרי תחות כורסי יקרא קדישא. קעו) כתיב ו) כלך יפה רעיתי ומום אין בך. כלך יפה רעיתי, דא כנסת

חלופי גרסאות

כ ל"ג מן כמה עד מאן.

מסורת הזהר

ז) (איוב כח) מקץ לה צ"ד. ח) (שיר ד) לעיל אות לא צ"מ.

הכל היה מן העפר

הסולם

מאמר

וכמו שהמלכות קבלה צורת הבינה כך קבלה הבינה את צורת המלכות. ויש, והאי עפר, מעפרא עלאה הוא שעפר הזה קבל צורתו מעפרא עלאה, דהיינו מבינה, כמה דאשתכח עובדא לתתא. כמו שנמצאת פעולת שיתוף של המלכות בבינה למטה, במלכות, דהיינו שקיבלה צורת בינה, הכי נמי הוא לעילא כגוונא דא. כן ישנה פעולת השתוף למעלה בבינה כעין זה, שגם הבינה קבלה צורת המלכות. ופעולת השתוף, הן במלכות והן בבינה נקראת עפר. ועל כן, ואוקימנא עפר, פירושו, עפר דבי מקדשא, שפירושו, פעולת השיתוף של מלכות ובינה זו בזו. שזה סוד, דעלמא דא בה' אתברי שהכונה היא על פעולת השיתוף של המלכות בבינה, הנקראת ח' שמשם נברא העולם, כי אם לא היתה פעולה זו לא היה יכול העולם להתקיים (כמ"ש לעיל ב"א דף ז' ד"ה וכבר) שז"ס בה' בראם, ועל דא אפילו גלגל חמה, כי גם התפארת המדומה בגלגל החמה, יצא מפעולת השיתוף הזאת. הרי, מאן עפר, זהו דשארי תחות כורסי יקרא קדישא, שהיא בינה הנקראת כסא אל החכמה. באפן, שגם ר' ייסא סבר שהיא בינה, אלא מה שאמר שהיא מלכות, כונתו צורת המלכות שקבלה הבינה. כי כונתו היא בעיקר על פעולת השיתוף שבמלכות מבינה, שהוא ח' דהבראם, ששורש זה הוא בינה.

קעו) כתיב כלך יפה וגו': כתוב, כלך יפה רעיתי ומום אין בך. כלך יפה רעיתי, זו כנסת ישראל. שהיא המלכות, ומום אין בך

קעד) בספרא דבי רב ייסא סבא וכו': בספרו של ר"י סבא, יש. הכל היה מן העפר, היינו המקום המקבץ הכל, שהוא המלכות, מלמד שיצאו שבילים לצד זה ולצד זה, דהיינו לימין ולשמאל, ונתקבצו להאיר בכל הצדדים, כעפר הזה שזורקים אותו לכל צד. וע"כ הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר, ודאי. ולפי"ז, שעפר פירושו מלכות, קשה על מה שאמר ר"א, אשר העפר, פירושו עפר שתחת כסא הכבוד הקדוש, שהוא מלכות שבבינה. קעה) אלא מן העפר וכו': ומשיב, אלא, מן העפר, פירושו, מן העפר שבבינה הקדושה, דהיינו מלכות, כמו שאמר ר' ייסא סבא, ועפר הזה, הוא מעפרא עלאה, מבינה, בש"א, ועפרות זהב לו, שפירושו בינה, שנקראת זהב, כי כמו שנמצאת הפעולה למטה במלכות, כעין זה, היא נמצאת גם כן למעלה בבינה. והעמדנו, שעפר פירושו, עפר בית המקדש, כי עולם זה שהוא מלכות נברא בה' שהיא בינה, ועל כן אפילו גלגל החמה היה מן העפר, כש"א אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, שפירושו בה' בראם, הרי שגם השמים שהם גלגל החמה נבראו בה', ומשום זה, הכל היה מן העפר. מי הוא עפר. הוא, אותו ששורה תחת כסא הכבוד הקדוש. שהוא בינה.

פירושו, שר' אלעזר מתוך דבריו, שאינם סותרים דברי ר' ייסא סבא, כי מה שאמר ר' ייסא, שעפר הוא מלכות, היינו מלכות הממותקת בבינה, המכונה עפר בית המקדש. ונודע, שבעת שעלתה המלכות להתמתק בבינה, וקבלה המלכות צורת בינה, נכללו שתיהן זו מזו.

(דפו"י דף ל"ד ע"ב)

ישראל. ומום אין בך, אלו סנהדרין דאינון לקביל שבעין ותרין שמהן. ע' נפש דנחתו עם יעקב, וקודשא בריך הוא על כלא. ועל דא אין בודקין מן הסנהדרין ולמעלה.

קעז) תנו, כתיב ט) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. מאן ממלכת כהנים. כד"א, זאת משחת אהרן ומשחת בניו, זכד אתברכא כנסת ישראל על ידא דכהני, ז' כדין אתקרי על מ' שמהון, הה"ד ממלכת כהנים.

קעח) ר"ש אמר, תא חזי, נ' מלכות כהנים לא אקרי, אלא ממלכת, ט' דאמלכו לה כהני, ועבדו לה גבירתא על כלא. אבל נ' מלכות כהנים לא אקרי, דהא מן השמים אקרי מלכות, מלכות שמים ודאי. והכא ממלכת, כד"א דכהני אמלכו לה, ומחבראן לה במלכא, וכדין היא ממלכת, על כל גנוי מלכא. ממלכת על כל זיני מלכא. * ממלכת בעלאי ותתאי. ממלכת על כל עלמא.

קעט) ר' יוסי אמר, כתיב י) ואגדתו על ארץ יסדה. ואגדתו: כד ט) אודווג מלכא פ' לקבלה, בכל אינון עטרין קדישין, בכנופיא חד, כדין ואגדתו כתיב. קפ) רבי יצחק אמר, ואגדתו: כד"א, כ) ולקחתם אגדת אזור. מאי קא

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

ט) (שמות יט) משפטים קנט צ"ת. י) (עמוס ט) זהר חדש עו ט"ב ש"מ. כ) (שמות יב) נח ל צ"ב. ז' ל"ג מן כדין עד ועבדו לה, באמצע אות קע"ח. מ' שמהן. נ' ממלכת. ט' דא מלכות ולי"ג לה; דאז מלכו. ע' ממלכת. פ' לקבלא לכל.

דרך אמת ט) כשמזדווג המלך יתי ויתי לשכינתו יתי' ביחוד כל נצוצי האצילות שהם עטרות קדושים אזי הם כלם אגודה אחת ביחוד אמתי בלי פירוד.

ואגדתו על ארץ יסדה

הסולם

מאמר

מן השמים, שהם ז"א, היא נקראת מלכות, דהיינו מלכות שמים ודאי, וכאן נקראת ממלכת, שהוא כמו שאתה אומר, שהכהנים המליכו אותה וחיברו אותה במלך, בז"א. ואז כשנתחברה עם ז"א, היא ממלכת על כל אוצרות המלך, ממלכת על כל נשק המלך, ממלכת בעליונים ובתחתונים, ממלכת על כל העולם.

קעט) ר' יוסי אמר וכו': רי"א, כתוב ואגדתו על ארץ יסדה. ואגדתו, היינו כשמזדווג המלך, שהוא ז"א, כנגדה, כנגד המלכות שנקראת ארץ, בכל אלו עטרות הקדושות בקיבוץ אחד, דהיינו שג' מחזין חביד שלו הנקראים עטרות מתאגדים יחד בסוד ג' קוין, אז כתוב, ואגדתו, ושיעור הכתוב, שאגדתו, שהם ג' מחזין שלו, על ארץ יסדה, הוא משפיע אל המלכות שנקראת ארץ.

קפ) ר' יצחק אמר וכו': רי"א, ואגדתו, הוא כמו שאתה אומר, ולקחתם לכם אגדת אזור. שואל מה זאת אומרת. ומשי"ב, כי כשמתחברים ז"א ומלכות יחד, והמלכות מתברכת

בך, אלו הם הסנהדרין, שהם כנגד ע"ב שמות שבמלכות (כמיש) לעיל וירא דף ע"ח ד"ה אליו) ועיקרם הוא ע', בסוד ע' סנהדרין ושני עדים, וכנגד שבעים נפש שירדו עם יעקב, והקב"ה על כולם, שהם ע"ב. וע"כ אין בודקין אחר מומין מסנהדרין ולמעלה.

קעז) תנו כתיב ואתם וכו': למדנו כתוב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. מהו ממלכת כהנים. הוא, כש"א זאת משחת אהרן ומשחת בניו, שפירושו, שזא"ת שהיא המלכות נמשחה מאהרן (כנ"ל אות קס"ב) כי כשנתברכה כנסת ישראל, שהיא המלכות על ידי הכהנים, אז היא נקראת על שמם, ז"ש, ממלכת כהנים.

קעח) רבי שמעון אמר וכו': רש"א, בוא וראה, אינה נקראת מלכות כהנים אלא ממלכת, משום שהכהנים שהם חסד, המליכו אותה, עיי' שממשיכים לה חסדים, והחכמה שבה מתלבשת בחסדים ואז היא מאירה ושולטת, ועשו אותה גבורה על הכל. אבל מלכות כהנים אינה נקראת, כי מבחינת מה שנמשכת

מיירי. דכד מתחבראן כחדא, ז ואתברכא מנייהו, כדין שלטא על כלא, ונהרא לעילא ותתא. וכלא בשעתא דכהנא פלח פולחנא, יאקריב קרבנא, ואקטר קטרת, ומכוון מלין לקרבא כלא כחדא. כדין כתיב, ואגדתו על ארץ יסדה. קפא) רבי יוסי אמר, כד נטל אהרן כלא נטלין עמיה, עד דאתברכא כנסת ישראל, ואתברכאן עלאי ותתאי. כדין כתיב, ז ברוך יי מציון שוכן ירושלם הללויה. ח) וברוך שם כבודו לעולם וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן. קפב) ר' אלעזר הוה אזיל מקפוטקיא ללוד, והו עמיה ר' ייסא ורבי חזקיה. פתח ר' אלעזר ואמר, ט) ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתך וגו'. תנינן, כל ב'נ דאשתדל במלי דאורייתא, ושפוותיה מרחשן אורייתא, קב"ה חפיא עליה, ושכינתא פרשא עליה גדפהא, הה"ד ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתך. ולא עוד, אלא דהוא מקיים עלמא, וקב"ה חדי עמיה, כאלו ההוא יומא נטע שמיא וארעא. הה"ד, ט) לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה.

חלופי גרסאות

ז ואתברכאן.

מסורת הוהר

ז) (תהלים קלה) ויצא ק צ"ד. ח) (שם עב). ו) (ישעיה גא) הקסה"ז נח צ"ב. ט) (שם) ש.ט.

הסולם

ואשים דברי בפין

מאמר

כבודו את כל הארץ אמן ואמן. ששם כבודו, שהוא המלכות, מתברך מז"א. פירוש. ר' יוסי מחזק דבריו, שאמר לעיל (באות קע"ט) שאגדתו סובב על מוחין דז"א המאירים בהמלכות. ומוסיף. שהכתוב משמיענו, שאגדתו של ז"א, שהם ג' קוין שלו, אינם מתברכים בשלמות, דהיינו שיאירו גם בהארז חכמה דק בשעה שעל ארץ יסדה, שמשפיע אותם ליסוד המלכות שנקרא ציון. כמ"ש ברוך ה' מציון וגו'. כי בעת שג' קוין דז"א אינם מאירים בהמלכות, אין לו אלא חסדים מכוסים מחכמה. וזהו שמשמיענו הכתוב, ואגדתו, שתאיר בשלמות, על ארץ יסדה. קפב) ר' אלעזר הוה וכו': ר"א היה הולך מקפוטקיא ללוד. והיו עמו ר' יוסי ור' חזקיה. פתח ר' אלעזר ואמר, ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתך וגו'. למדנו, כל אדם העוסק בתורה ושפתותיו דובבות תורה, הקב"ה מכסה עליו, והשכינה פורשת עליו כנפיה. ז"ש, ואשים דברי בפין ובצל ידי כסיתך. ולא עוד, אלא שהוא מקיים את העולם, והקב"ה שמח עמו, כאלו ביום ההוא היה נטע שמים וארץ. וזהו שהכתוב מסיים, לנטוע שמים וליסוד ארץ ולאמר לציון עמי אתה.

מכאן

מתברכת מן ג' קוין של ז"א. אז היא שולטת על כולם, כלומר, שג' קוין דז"א מתלבשים בה, ושולטת עליהם, והיא מאירה למעלה ולמטה. וכל זה הוא בשעה שהכהן עובד עבודה ומקריב קרבן ומקטיד קטרת, ומכוון בדברים לקרב הכל ביחוד אחד. אז כתוב, ואגדתו על ארץ יסדה.

פירוש. שר' יצחק חולק על ר' יוסי שפירש, שאגדתו סובב על המוחין דז"א, שהם משפיעים למלכות הנקראת ארץ. אלא שאומר שאגדתו משמע על אגדה שנתיסדה במלכות עצמה. כמו שנאמר ולקחתם אגדת אזור, שהאגדה נלקחת בידו, כן ואגדתו על ארץ יסדה, פירושו שז"א לוקח אגודת ג' קוין שלו, ומיסדם במלכות.

קפא) ר' יוסי אמר וכו': רי"א, כשאהרן שה"ס קו ימין, חסד דז"א, נוסע להשפיע למלכות, כולם נוסעים עמו, דהיינו כל ג' הקוין, עד שמתברכת כנסת ישראל מג' הקוין, ומתברכים העליונים שהם ספירות דז"א, והתחתונים שהם ספירות המלכות, אז כתוב, ברוך הויה מציון שוכן ירושלם הללויה. שז"א שנקרא הויה מתברך מציון, שהוא יסוד המלכות. וברוך שם כבודו לעולם וימלא

(דטו"י דף ל"ה ע"א)

קפג) מכאן אוליפנא, דישראל אקרון בשמא דציון, דכתיב ולאמר לציון עמי אתה, ^ד וחמינא דכנסת ישראל אקרי בשמא דציון, דכתיב ^ט ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה.

קפד) תו פתח ואמר, ^ה צור תעודה חתום תורה בלמודי. צור תעודה. דא סהדותא דדוד, דכתיב ^ז ועדותי זו אלמדם. צור : היא קשורא, כמאן דקטר קטורא באתר חד. חתום תורה בלמודי. חתום תורה : חתימה דאורייתא, וכל ^ט נגידו ורבו דנגיד מלעילא, ^ה באן חתימה דיליה. בלמודי. בגין דתמן אתכנש רבו ומשחא, בין תרין קיימין, דתמן שריין, אתר כנישו דכל רבות ומשח דנגיד מלעילא, לאשדאא ליה בפומא דאמה, ולארקא ליה בהאי תעודה. וכדין אתקשר כלא קשרא חד מהימנא.

קפה) תא חזי, מה בין אינון דמשתדלי באורייתא, לנביאי מהימני. אינון דמשתדלי באורייתא, עדיפי מנביאי בכל זמנא. מאי טעמא. דאינון קיימי בדרגא עלאה, יתיר מנביאי, אינון דמשתדלי באורייתא קיימי לעילא, באתרא דאקרי ^ט תורה, דהוא קיומא דכל מהימנותא. ונביאי קיימי לתתא, באתר דאקרון נצח

חלופי גרסאות

ק חמינא ר בין. ש ת"ח.

מסורת הזוהר

ט) (ישעיה א) חלק ב רצג : רצו : פ) (שם ח) חלק ב ז : זא : רפא. זהר חדש פח ט"ג שכ"ה. צ) (תהלים קלב) ויצא עד צ"א.

דרך אמת ^ע [ההמשך שנמשך שפע העליון פלמעלה. ^פ היכן נשפע להיות מתאסף שם כל השפע.

מה בין תורה לנביאים

הסולם

מאמר

צור תעודה, קשר המלכות הוא, על ידי זה, שחתום תורה בלמודי, אשר שפע התורה נחתמת, דהיינו שנגמרת בנצח והוד, ומהס ליסוד. ואז נקשרת המלכות ביסוד, לקבל השפע ונעשה הכל קשר אחד.

קפה) תא חזי מה וכי : בוא וראה, מה בין אלו העוסקים בתורה לנביאים הנאמנים. הוא, כי אלו העוסקים בתורה חשובים בכל זמן מנביאים. מהו הטעם. משום שהם עומדים במדרגה עליונה יתירה מנביאים, כי אלו העוסקים בתורה עומדים למעלה במקום הנקרא תורה, שהוא ז"א, שהוא קיום כל האמונה. שהיא המלכות, שאין לה מטהו אלא מה שז"א נותן לה. והנביאים עומדים למטה, דהיינו למטה מחזה דז"א, במקום שנקרא נצח והוד. וע"כ אלו שעוסקים בתורה חשובים מנביאים, הם עליונים יותר מהם. כי אלו עומדים למעלה, ואלו עומדים למטה, ואלו שאומרים דברים ברוח הקודש, עומדים למטה מכולם. כי רוח הקודש נמשך מן המלכות שהיא למטה מכולם.

זכאין

קפג) מכאן אוליפנא דישראל וכי : מכאן למדנו, שישראל נקראים בשם ציון, שכתוב, ולאמר לציון עמי אתה. וראינו, שכנסת ישראל נקראת בשם ציון, שכתוב, ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה.

קפד) תו פתח ואמר וכי : עוד פתח ואמר, צור תעודה חתום תורה בלמודי. צור תעודה, זו היא עדותו של דוד. דהיינו מלכות. שכתוב, ועדותי זו אלמדם. צור פירושו קשר, כמי שקושר קשר במקום אחד וצור תעודה, פירושו, המלכות קשורה. חתום תורה בלמודי, חתום תורה, פירושו חתימת התורה, שהיא ז"א, שכל השפע והגדלות הנמשכים מלמעלה, איפה היא החתימה שלו. דהיינו הגמר, היא בלמודי, שהם נצח והוד, הנקראים למודי ה', כי שם מתקבצים הגדלות והשמן בין שני עומדים, נ"ה, לשרות שם, שהם מקום כל הגדלות והשמן הנחל מלמעלה. מת"ת שנקרא תורה, לשפוך אותו אל פי היסוד, ולהריק אותו בתעודה הזו, שהיא המלכות, ואז מתקשר הכל קשר נאמן אחד. ויהיה שיעור הכתוב,

219 (דפו"י דף ל"ה ע"א)

והוד. ועל דא, ת אינון דמשתדלי באורייתא, עדיפי מגביאי, ועלאין מנהון יתיר. דאלין קיימין לעילא, ואלין קיימין לתתא. אינון דאמרי מלין ברוח הקדש, קיימי לתתא מכלהו.

קפו) זכאין אינון דמשתדלי באורייתא, דאינון בדרגא עלאה יתיר על כלא. ב מאן דלעי באורייתא, לא אצטריך לא לקרבנין, ולא לעלוון. דהא אורייתא עדיף מכלא, וקשורא דמהימנותא נ דכלא. ועל דא ד כתיב, ו דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. וכתיב, ה שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול. קפו) עד דהוו אזלי, אשכחו חד גברא דהוה אתי, וג' ענפי הדס בידיה, קריבו גביה, אמרו ליה למה לך האי. אמר לרווחא אובדא. אמר רבי אלעזר שפיר קאמרת. ה אבל ג' אלין למה. אמר ליה, חד לאברהם. חד ליצחק, וחד ליעקב. וקשירנא להו כחדא, וארחנא בהו. בגין דכתיב, ו לריח שמניך טובים שמן תורק שמך. בגין דבהאי ריחא, אתקיים חולשא דנפשא, ו ובהימנותא דא אתקיימא, ואתנגידו ברכאן מעילא ותתא. אמר רבי אלעזר זכאה חולקיהון •) דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

קפח) תא חזי, לית ז עלמא מתקיימא, אלא על ריחא, ומריחא דא אשתמודעא ריחא אחרא. דהא ז בשעתא דנפיק ה שבתא, וסלקא נפשא יתירא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ק) (משלי ג) וארא נח צ"ט. ר) (תהלים קיט) חלק ג קעו : ש) (שיר א) וירא ז צ"א. ת מוסיף אקרון אינון. א מוסיף ועיד זכאין. ב מוסיף ועיד מאן. ג דא ז ליג כתיב. ה ליג אבל. ו במהימנותא דא ואתקיימא. ז נפשא. ח מוסיף שבתא נפרדה החבלה.

דרך אמת ז] ויקהל רח ע"ב.

מאמר

הסולם

הריח

טובים שמן תורק שמך. כי בריח הזה מתקיימת חולשת הנפש, ומתקיימת באמונה זו, שהיא המלכות. ונמשכות ברכות מלמעלה ומלמטה. פירוש. כי ריח, רומז על הארת החכמה המתגלה במלכות. שהיא נמשכת מג' קוין דז"א, שה"ס ג' הדסים, וע"כ כשמריחים את ההדסים צריכים לכוון להמשיך הארת החכמה מהם אל המלכות. אמר ר' אלעזר, אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא. קפח) ת"ח לית עלמא וכו' : בוא וראה, אין העולם מתקיים אלא על הריח, ומריח הזה שמריחים למטה, נודע ריח אחר למעלה, שה"ס הארת חכמה. כי בשעה שיוצא השבת, והנפש יתירה הנאבדת מנפש האדם בשבת מסתלקת, ונשארים נפש ורוח של האדם מפורדים ועצובים, בא הריח הזה, שממשיכים אותו ע"י ריח ההדסים, והנפש והרוח מתקרבים על ידו זה אל זה, ושמחים.

קפו) זכאין אינון דמשתדלי וכו' : אשרי הם העוסקים בתורה, שחם במדרגה עליונה יתירה על כולם. מי שעוסק בתורה, אינו צריך לא לקרבנות ולא לעולות. כי התורה יותר טובה מכל, והיא קשר של אמונת כל. דהיינו קשר המלכות. וע"כ כתוב, דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. וכתוב, שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול. קפו) עד דהוו אזלי וכו' : בעוד שהיו הולכים, פגשו איש אחד שהיה בא, וג' ענפי הדס בידו. קרבו אליו. אמרו לו, למה לך זה. אמר, כדי לתת הרוחה אל האובדת, דהיינו הנשמה יתרה הנאבדת מנפש האדם במוצאי שבת. אמר ר' אלעזר, יפה אמרת, אבל שלשה למה לך, היה די בהדס אחד. אמר לו, אחד לאבדיהם אחד ליצחק ואחד ליעקב. שהם ג' קוין, חסד גבורה ת"ת. וקשרתי אותם יחד, והרחתי בהם משום שכתוב, לריח שמניך (דברי דף ל"ה ע"א •) זף ל"ה ע"ב)

ועל

ואשתארוֹן נפשא ורוחא מתפרשן עציבין, אתא ריחא דא, ומתקרבן דא בדא וחדאן.

קפט) ועל דא, בעי רוחא בתר רוחא, לקבלא ריחא, כיון דאתקבל ריחא מתקרבן כחדא וחדאן. כי האי גוונא ריחא דקורבנא, ׀ בריחא מתקרבין כלא כחדא, ומתלהטן בוציני וחדאן.

קצ) ת"ח, תרי [p] בוציני, חד לעילא וחד לתתא, אי להיט ב"נ האי בוצינא דלתתא, ׀ וכבי לה ׀ לההוא דלעילא, ההוא תננא דסליק ׀ מבוצינא תתאה, להיט ההוא בוצינא עלאה. כך תננא דקרבנין, האי תננא דסליק, להיט ׀ בוציני עלאי, ומתלהטן בחד, ומתקרבין כלהו כחדא, בריחא דא. ובג"כ, ריח ניחח ליי, ׀ והא אוקמוה.

קצא) ועל דא, ריחא דקרבנא, קיומא דכלא, וקיומא דעלמא. וקרבנא על ידא דכהנא, דמקרב כלא. ובג"כ, ׀ שבעה יומי אשלמותא, אשתלימו ביה, בגין דיתברכון כלהו בפולחניה, וישתכחו חדוואן וברכאן לעילא ותתא.

קצב) כתיב (ח) יי' אלהי אתה ארוממך וגר', האי קרא אוקמוה, יי' אלהי אתה. דבעי ב"נ לאודאה לשמא קדישא, ולשבחא ליה על כלא. ומאן אתר שבחא דיליה, כמה דאוקמוה. והכא מעמיקא דכלא, דכתיב כי עשית פלא.

חלופי גרסאות

מסורת הוהר

(ח) (ישעיה כה) נח קו צ"ב. זהר חדש גג ט"ב שי"ג. ׀ מוסיף בריחא דא. ׀ ואתלהטן. כ וקטי; ל"ג וכבי לה לההוא דלעילא. ל ל"ג לההוא דלעילא. ׀ מל"ג מבוצינא תתאה. נ ל"ג בוציני עלאי. ׀ מוסיף אשה והא; אשא הא. ע ל"ג שבעה. ׀ נח ע"א ור"ל שע"י הלוב העולה מנר התחתון נדלק גם נר העליון שעומד למעלה ממנו וכן הענין בקרבנות שע"י להב הקרבנות העולה למעלה נדלק גם נר העליון שבצילות ותתעורר להאיר בכל העולמות שפע ברכה.

הריח

הסולם

מאמר

הספירות יחד בריח הזה, ומשום זה ריח ניחח לה'. וכבר העמידוהו. קצא) וע"ד ריחא דקרבנא וכר': וע"כ, ריח הקרבן הוא קיום הכל וקיום העולם, והקרבן הוא על ידי הכהן המקריב הכל, ומשום זה, שבעת ימי מילואים נשלמים בו, שהם כנגד ז"ס חגיגת נהי"מ, כדי שכולם יתברכו בעבודתו, ושמחות וברכות תמצאנה למעלה ולמטה.

קצב) כתיב ח' אלקי וכר': כתוב, ה' אלקי אתה ארוממך אודה שמך כי עשית פלא עצות מרחוק אמונה אמן. מקרא זה העמידוהו. ח' אלקי אתה, היינו, שצריך האדם להודות להשם הקדוש, ולשבחו על הכל. ומאיזה מקום השבח שלו. הוא כמו שהעמידוהו. וכאן הוא מהעמוק מכל, שהוא כתר, שכתוב כי עשית פלא, פלא, פירושו כמו שכתוב, ויקרא שמו פלא, שהוא כתר. וכבר למדנו את זה עצות מרחוק

קפט) ועל דא בעי וכר': וע"כ, צריך הרוח של האדם אחר הרוח שלמעלה, שהוא ז"א, לקבל את הריח, שה"ס הארת החכמה, כיון שמתקבל הריח מתקרבים רוח ונפש שלמעלה, שהן זר"ג, וכן רוח ונפש של האדם, זה אל זה, ושמחים. כעין זה הוא, ריח של הקרבן, שבריח הזה מתקרבים הכל יחד, דהיינו כל הספירות של ז"א, ומתלהטים מהם הנרות, שהם הספירות של המלכות, ושמחים. קצ) ת"ח תרי בוציני וכר': בוא וראה שני נרות, אחד למעלה ואחד למטה, אם אדם מדליק אותו הנר שלמטה, ומכבה אותו הנר שלמעלה, עשן ההוא העולה מן הנר שלמטה מדליק אותו הנר שלמעלה. (כמ"ש זה לעיל נח אות למ"א), כך העשן של הקרבן, עשן הזה העולה מן הקרבן, גורם להמשכת הארת החכמה למעלה, ומדליק נרות העליונים, שהם ז"א ומלכות, ונדלקים יחד, ומתקרבות כל (דפריי דף ל"ה ע"ב)

פלא: כמה דכתיב, (א) ויקרא שמו פלא, והא אתמר. עצות מרחוק, 9 עצות: כד"א, יועץ. מרחוק: דכתיב (ב) מרחוק יי נראה לי. וכתיב, (ג) ממרחק תביא לחמה.

קצג) אמונה אמן, כד"א, (ד) אל אמונה ואין עול. ואוקמוה אמונה בלילה, כד"א (ה) ואמונתך בלילות. וכתיב (ו) חדשים לבקרים רבה אמונתך, וזמין קב"ה לדכאה לון לישראל מחוביהון, כמה דכתיב (ז) ורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם. בילא"ו.

מסורת הזהר

חלוסי גרסאות

(א) שם ט' חלק ג' ל: לא. קלב. (ב) ירמיה לא) שמות
 טא צ"ב. ג) (משלי לא) וירא סט צ"ב. ד) (דברים לז) חולדות לו צ"ו. ה) (תהלים צב) ב"א שלה צ"ג.
 ו) (איכה ג) ב"א צד צ"א. ז) (יחזקאל ל) וישב לו צ"א.

מאמר

הסולם

אמונה בלילה

מרחוק, עצות הוא כמו שאתה אומר פלא יועץ דהיינו בינה שנקראת עצה. מרחוק, כמ"ש. מרחוק ה' נראה לי. וכתוב ממרחק תביא לחמה, שפירושו חכמה, אשר עצות, שהיא בינה, מקבלת חסנה.
 קצג) אמונה אמן: היינו כש"א. אל אמונה ואין עול. והעמידוהו. אמונה היא (דס"ו דף ל"ה ע"ב)
 בלילה, דהיינו מלכות שנקראת לילה נקראת ג"כ אמונה, כמ"ש ואמונתך בלילות, וכתוב, חדשים לבקרים רבה אמונתך, שהוא מלכות. ועתיד הקב"ה לטהר את ישראל מעונותיהם. כמ"ש ורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם. ברנך ה' לעולם אמן ואמן.
 סליק פרשת צו